

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

9 juin 2011

PROPOSITION DE LOI

insérant les articles 442^{quater}
et 442^{quinquies} dans le Code pénal,
en vue de sanctionner la déstabilisation
mentale des personnes et les abus
de la situation de faiblesse des personnes

PROPOSITION DE LOI

étendant la protection pénale
des personnes vulnérables
contre la maltraitance
et la malmenace

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Code pénal
et le Code d'instruction criminelle
en ce qui concerne
la protection des personnes vulnérables

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Code pénal,
en vue de sanctionner
la déstabilisation mentale des personnes
et l'abus de la situation
de faiblesse des personnes

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE
PAR
M. Renaat LANDUYT ET
MME Kristien VAN VAERENBERGH

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

9 juni 2011

WETSVOORSTEL

tot invoeging van de artikelen 442^{quater}
en 442^{quinquies} in het Strafwetboek,
met het oog op de strafbaarstelling
van de mentale destabilisatie van personen en
van het misbruik van personen
in een verzwakte positie

WETSVOORSTEL

tot uitbreiding van de strafrechtelijke
bescherming van bijzonder kwetsbare
personen tegen mishandeling
en misbehandeling

WETSVOORSTEL

tot wijziging van het Strafwetboek
en het Wetboek van strafvordering
in verband met de bescherming
van kwetsbare personen

WETSVOORSTEL

tot wijziging van het Strafwetboek
met het oog op de strafbaarstelling
van de mentale destabilisatie van personen
en van het misbruik van personen
in een verzwakte positie

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER Renaat LANDUYT EN
MEVROUW Kristien VAN VAERENBERGH

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Président/Voorzitter: Sarah Smeyers

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Siegfried Bracke, Sophie De Wit, Sarah Smeyers, Kristien Van Vaerenbergh
PS	Valérie Déom, Thierry Giet, Rachid Madrane, Özlem Özen
MR	Olivier Maingain, Marie-Christine Marghem
CD&V	Sonja Becq, Raf Terwingen
sp.a	Renaat Landuyt
Ecolo-Groen!	Stefaan Van Hecke
Open Vld	Sabien Lahaye-Battheu
VB	Bert Schoofs
cdH	Christian Brotcorne

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Koenraad Degroote, Daphné Dumery, Theo Francken, Miranda Van Eetvelde, Ben Weyts
Anthony Dufrane, Karine Lalieux, Yvan Mayeur, N, N
Daniel Bacquelaïne, Jacqueline Galant, Philippe Goffin
Servais Verherstraeten, Liesbeth Van der Auwera, N
Maya Detiège, Peter Vanvelthoven
Juliette Boulet, N
Patrick Dewael, Carina Van Cauter
Gerolf Annemans, Peter Logghe
Joseph George, N

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

INDEP	Laurent Louis
-------	---------------

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>	
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>	
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>	
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>	
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>	
Ecolo-Groen!	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>	
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>	
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>	
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>	
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>	
INDEP-ONAFH	:	<i>Indépendant - Onafhankelijk</i>	
<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>	
DOC 53 0000/000:	<i>Document parlementaire de la 53ème législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	DOC 53 0000/000:	<i>Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
QRVA:	<i>Questions et Réponses écrites</i>	QRVA:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
CRIV:	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>	CRIV:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
CRABV:	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>	CRABV:	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
CRIV:	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>	CRIV:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
PLEN:	<i>Séance plénière</i>	PLEN:	<i>Plenum</i>
COM:	<i>Réunion de commission</i>	COM:	<i>Commissievergadering</i>
MOT:	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>	MOT:	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes:</i> Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be	<i>Bestellingen:</i> Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be

Documents précédents:

Doc 53 **0080/ (S.E. 2010):**

001: Proposition de loi de M. Frédéric et consorts.

002 à 004: Amendements.

005: Addendum.

006: Amendements.

Voir aussi:

008: Texte adopté par la commission.

Doc 53 **1198/ (2010/2011):**

001: Proposition de loi de Mme Becq.

Doc 53 **1206/ (2010/2011):**

001: Proposition de loi de M. Brotcorne et Mme Fonck.

Doc 53 **1217/ (2010/2011):**

001: Proposition de loi de Mme Lahaye-Battheu et consorts.

Voorgaande documenten:

Doc 53 **0080/ (B.Z. 2010):**

001: Wetsvoorstel van de heer Frédéric c.s.

002 tot 004: Amendementen.

005: Addendum.

006: Amendementen.

Zie ook:

008: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 53 **1198/ (2010/2011):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Becq.

Doc 53 **1206/ (2010/2011):**

001: Wetsvoorstel van de heer Brotcorne en mevrouw Fonck.

Doc 53 **1217/ (2010/2011):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Lahaye-Battheu c.s.

SOMMAIRE

Page

I. Exposés introductifs	4
II. Procédure	6
III. Discussion des articles et votes	7
IV. Deuxième lezing	34
Bijlage: hoorzittingen	

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzettingen	4
II. Procedure	6
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	7
IV. Tweede lezing	34
Bijlage: hoorzittingen	

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ces propositions de loi au cours de ses réunions des 23 et 30 novembre 2010, 18 janvier, 15 février, 1er mars, 10, 17 et 31 mai 2011.

I. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

1. Proposition de loi insérant les articles 442quater et 442quinquies dans le Code pénal, en vue de sanctionner la déstabilisation mentale des personnes et les abus de la situation de faiblesse des personnes (déposée par M. André Frédéric et consorts)

Mme Valérie Déom (PS) rappelle que la proposition de loi (DOC 53 80/001) est le fruit des travaux d'un groupe de travail et de la création du Centre d'information et d'avis sur les organisations sectaires nuisibles (CIAOSN).

On constate que les dispositions du Code pénal ne suffisent pas pour poursuivre les actes de déstabilisation mentale dont se rendent coupables certaines sectes. La proposition de loi s'inspire de la loi française. Pour rappel, la France est l'un des premiers pays européens à avoir adopté une législation visant à permettre la prévention, mais aussi la répression, à l'égard des groupements sectaires.

La proposition de loi à l'examen ne vise pas uniquement à poursuivre les dérives dont les sectes se rendent coupables, mais elle entend également sanctionner dûment l'abus de la faiblesse de personnes âgées.

L'intervenante renvoie aux auditions qui ont déjà eu lieu au sein de votre commission au cours de la législature précédente et qui font l'objet d'un document parlementaire (DOC 52 0493/004).

Ces auditions n'étaient pas achevées. Votre commission peut poursuivre ces auditions et éventuellement demander des auditions complémentaires.

2. Proposition de loi étendant la protection pénale des personnes vulnérables contre la maltraitance et la malmenance (déposée par Mme Sonja Becq)

Mme Sonja Becq (CD&V) indique que la proposition de loi 53 1198/001 reprend le texte d'une proposition de loi, initialement déposée au Sénat, par sa collègue Sabine de Béthune (voir Doc.Sénat 5 191). La proposition de loi contient des dispositions visant à répondre

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft de voorliggende wetsvoorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 23 en 30 november 2010, 18 januari, 15 februari, 1 maart, 10, 17 en 31 mei 2011.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

1. Wetsvoorstel tot invoering van de artikelen 442quater en 442quinquies in het Strafwetboek, met het oog op de strafbaarstelling van de mentale destabilisatie van personen in een verzwakte positie (ingediend door de heer André Frédéric c.s.)

Mevrouw Valérie Déom (PS) herinnert eraan dat het wetsvoorstel (DOC 53 80/001) het gevolg is van de werkzaamheden van een werkgroep en de oprichting van het Informatie- en Adviescentrum inzake Schadelijke Sektarische Organisaties (IACSSO).

Vastgesteld wordt dat de bepalingen van het Strafwetboek niet volstaan om daden van mentale destabilisatie waaraan bepaalde sekten zich schuldig maken te vervolgen. Het wetsvoorstel gaat terug op de Franse wet. Er zij aan herinnerd dat Frankrijk als een van de eerste Europese landen een wetgeving heeft aangenomen om de preventie tegen maar ook de bestraffing van sektarische bewegingen mogelijk te maken.

Dit wetsvoorstel is niet uitsluitend bedoeld om wan toestanden waaraan sekten zich schuldig maken te vervolgen maar beoogt eveneens het misbruik van de zwakte van ouderen op gepaste wijze te bestraffen.

De spreekster verwijst naar de hoorzittingen die in deze commissie reeds plaatsvonden tijdens de vorige legislatuur en die zijn opgenomen in een parlementair stuk (DOC 52 0493/004).

Die hoorzittingen waren nog niet afgewerkt. Deze commissie kan de hoorzittingen voortzetten en eventueel bijkomende hoorzittingen vragen.

2. Wetsvoorstel tot uitbreiding van de strafrechtelijke bescherming van bijzonder kwetsbare personen tegen mishandeling en misbehandeling (ingediend door mevrouw Sonja Becq)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) geeft aan dat wetsvoorstel DOC 53 1198/001 de tekst overneemt van een oorspronkelijk door haar collega Sabine de Béthune in de Senaat ingediend wetsvoorstel (zie Stuk Senaat nr. 5 191/1). Het wetsvoorstel bevat bepalingen die

adéquatement au problème de la maltraitance et de la malmenace des personnes vulnérables, en général, et des personnes âgées, en particulier. L'intervenante renvoie à cet égard aux développements de la proposition de loi qui esquissent le contexte national et international dans lequel elle s'inscrit.

Les mesures proposées par la proposition de loi sont les suivantes:

- l'extension des exceptions au secret professionnel afin de permettre à ceux qui sont y soumis de signaler certains faits graves commis à l'encontre d'une personne particulièrement vulnérable;

- un alourdissement des peines pour les faits commis contre ces personnes;

- la suppression de l'impunité pénale qui existe dans les situations de crimes et délits contre les propriétés (vols, extorsions, abus de confiance ou escroqueries) lorsque les faits ont été commis dans le cercle familial à l'encontre de la personne vulnérable;

- l'introduction de la possibilité d'ester en justice pour les associations actives depuis longtemps dans la prévention, le conseil et la résolution des conflits familiaux.

3. Proposition de loi modifiant le Code pénal et le Code d'Instruction criminelle en ce qui concerne la protection des personnes vulnérables (déposée par M. Christian Brotcorne et Mme Catherine Fonck)

M. Christian Brotcorne (cdH) explique que la proposition de loi 53 1206 entend aborder un aspect de la maltraitance des personnes âgées: l'aspect pénal. Toutefois, elle part du principe qu'il y a lieu d'élargir la problématique de la maltraitance des personnes âgées en particulier à toutes les personnes dont la vulnérabilité provient de leur âge, d'une maladie, d'un état de grossesse ou d'une déficience physique ou mentale, apparente ou connue de l'auteur de faits incriminés pénalement.

La présente proposition apporte des modifications à différentes dispositions du Code pénal et du Code d'instruction criminelle en ce sens.

ertoe strekken het verschijnsel van de mishandeling en de misbehandeling van kwetsbare personen in het algemeen en ouderen in het bijzonder afdoend aan te pakken. In dat verband verwijst de spreker naar de toelichting bij haar wetsvoorstel, waarin de nationale en internationale context wordt geschetst waarbinnen de door haar voorgestelde tekst moet worden gezien.

In het wetsvoorstel worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- de uitbreiding van de uitzonderingen op het beroepsgeheim, opdat wie daaronder valt bepaalde ernstige feiten tegen een bijzonder kwetsbare persoon kan melden;

- een verzwaring van de straffen voor feiten tegen bijzonder kwetsbare personen;

- de opheffing van de strafrechtelijke straffeloosheid ten aanzien van misdrijven tegen eigendommen (diefstal, afpersing, misbruik van vertrouwen, oplichting, bedriegerij), zo de feiten binnen de familie werden begaan tegen een kwetsbare persoon;

- de instelling van de mogelijkheid tot rechtsvordering door de verenigingen die sinds geruime tijd actief zijn op het vlak van preventie, advies en het oplossen van familieconflicten.

3. Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek en het Wetboek van strafvordering in verband met de bescherming van kwetsbare personen (ingediend door de heer Christian Brotcorne en mevrouw Catherine Fonck)

De heer Christian Brotcorne (cdH) licht toe dat wetsvoorstel DOC 53 1206/001 ertoe strekt een facet van de mishandeling van ouderen aan te pakken: het strafrechtelijk aspect. Het uitgangspunt ervan is evenwel dat het vraagstuk van de mishandeling van ouderen inzonderheid moet worden verruimd tot alle personen wier kwetsbaarheid vanwege hun leeftijd, een ziekte, een zwangerschap of een lichamelijk of geestelijk gebrek duidelijk is of gekend is door de dader van de feiten waarop een strafrechtelijke sanctie staat.

Dit wetsvoorstel brengt wijzigingen in die zin aan in verschillende bepalingen die zijn vervat in het Strafwetboek en het Wetboek van strafvordering.

4. Proposition de loi modifiant le Code pénal, en vue de sanctionner la déstabilisation mentale des personnes et l'abus de la situation de faiblesse des personnes (déposée par

Mme Sabien Lahaye-Battheu et consorts)

Mme Sabien Lahaye-Battheu (Open Vld) indique que la proposition de loi 53 1217/001 reprend en l'adaptant le texte de la proposition 52 0854/001 qui visait à concrétiser les recommandations de la commission d'enquête parlementaire instituée dans le but d'élaborer une politique en vue de lutter contre les pratiques illégales des sectes et le danger qu'elles représentent pour la société et pour les personnes, particulièrement les mineurs d'âge.

La proposition de loi 53 1217/001 vise un objectif similaire à la proposition de loi n° 53 0080/001 de M. Frédéric et consorts mais — bien qu'elle privilégie également la création d'une infraction autonome — retient des peines distinctes.

II. — PROCÉDURE

La commission décide à l'unanimité que la proposition de loi DOC 53 0080/001 servira de base pour la discussion.

Au cours de la réunion du 30 novembre 2010, la commission a décidé d'organiser des auditions et d'entendre les personnes suivantes:

— M. Cédric Visart de Bocarmé, procureur général à la cour d'appel de Liège et chargé, conformément à l'arrêté royal du 6 mai 1997 relatif aux tâches spécifiques des membres du collège des procureurs généraux, de la problématique des sectes¹;

— Mme Alice Croonenberghs du Service Terrorisme et Sectes de la Police fédérale;

— M. R. Planchar, journaliste (Le Vif /l' Express).

¹ Art. 5. Le procureur général de Liège se voit confier des tâches spécifiques dans les domaines suivants:
1° la criminalité contre les personnes, en particulier la traite des êtres humains, la pédophilie et la maltraitance d'enfants;
2° les sectes;
3° la bio-éthique;
4° la criminalité liée aux stupéfiants;
5° la loi de défense sociale contre les anormaux et les délinquants d'habitude;
6° le droit social, en particulier la criminalité sociale et la fraude à la législation sociale;
7° les jeux de hasard.

4. Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek met het oog op de strafbaarstelling van de mentale destabilisatie van personen en van het misbruik van personen in een verzwakte positie (ingediend door mevrouw Sabien Lahaye-Battheu c.s.)

Volgens mevrouw Sabien Lahaye-Battheu (Open Vld) neemt wetsvoorstel DOC 53 1217/001 in aangepaste vorm de tekst over van wetsvoorstel DOC 52 0854/001, dat ertoe strekt concreet invulling te geven aan de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie opgericht met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen.

Met wetsvoorstel 53 1217/001 wordt in grote lijnen hetzelfde beoogd als met wetsvoorstel 53 0080/001 van de heer Frédéric c.s., maar hoewel er ook de voorkeur in wordt gegeven aan de instelling van een autonoom misdrijf, behelst de tekst afzonderlijke straffen.

II. — PROCEDURE

De commissie beslist eenparig dat het wetsvoorstel DOC 53 0080/001 als basis voor de bespreking zal dienen.

Tijdens de vergadering van 30 november 2010 heeft de commissie beslist hoorzittingen te organiseren met de volgende personen:

— de heer Cédric Visart de Bocarmé, procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik en op grond van het koninklijk besluit van 6 mei 1997 betreffende de specifieke taken van de leden van het college van procureurs-generaal belast met de problematiek van de sekten¹;

— mevrouw Alice Croonenberghs van de Dienst terrorisme en sekten van de Federale Politie;

— de heer R. Planchar, journalist (Le Vif /l' Express).

¹ Art. 5. Aan de procureur-generaal te Luik worden specifieke taken toegewezen met betrekking tot volgende materies :
1° de criminaliteit tegen personen, meer in het bijzonder de mensenhandel, de pedofilie en de kindermishandeling;
2° de sekten;
3° de bio-ethiek;
4° de drugscriminaliteit;
5° de wet tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers;
6° het sociaal recht, in het bijzonder met betrekking tot de sociale criminaliteit en de fraude op de sociale wetgeving;
7° de kansspelen.

Le rapport de ces auditions, qui ont eu lieu le 18 janvier 2011, figure en annexe.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Art. 1er

Cette disposition n'appelle aucun commentaire. L'article est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/1 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 3 (DOC 53 0080/002) visant à insérer un article 1er/1 afin de compléter l'article 142 du Code pénal par un nouvel alinéa prévoyant une circonstance aggravante lorsque l'infraction définie par cette disposition est commise au préjudice d'une personne particulièrement vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

Cet amendement est ensuite remplacé par l'amendement n° 25 (DOC 53 0080/004) qui complète l'article 142 du Code pénal par l'alinéa suivant:

“Si l'infraction a été commise au préjudice d'une personne dont la situation de vulnérabilité en raison de l'âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale était apparente ou connue de l'auteur des faits, l'auteur sera puni d'un emprisonnement de quinze jours à six mois et d'une amende de vingt-six euros à cinq cents euros.”

Mme Sonja Becq (CD&V) indique que ce nouvel amendement est justifié par la volonté d'uniformiser la définition de la personne particulièrement vulnérable. À cette occasion, les auteurs de l'amendement n° 25 entendent faire preuve de nuance: selon eux, un régime pénal plus sévère ne se justifie vis-à-vis de l'auteur d'une infraction commise sur une personne en situation de vulnérabilité que si cette situation était apparente ou connue de l'auteur — ceci au moment de l'infraction. Il serait injuste, en effet, de sanctionner plus lourdement l'auteur d'une infraction pour le motif que celle-ci a été commise sur une personne vulnérable alors que cet auteur ne connaissait pas et ne pouvait pas connaître, du fait des apparences, cette situation de vulnérabilité.

*

Het verslag van deze hoorzittingen, die op 18 januari 2011 plaatsvonden, is opgenomen als bijlage.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Art. 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het artikel wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/1 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 3 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt artikel 1/1 (nieuw) in te voegen, ter aanvulling van artikel 142 van het Strafwetboek met een nieuw lid, dat in een verzwarende omstandigheid voorziet wanneer het in de bepaling omschreven misdrijf werd gepleegd “ten nadele van een persoon die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar is”.

Vervolgens vervangt mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dat amendement door amendement nr. 25 (DOC 53 0080/004), ter aanvulling van artikel 142 van het Strafwetboek met het volgende lid:

“Indien het misdrijf is gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ingevolge de leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid duidelijk of bekend was bij de pleger van de feiten, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro.”

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) geeft aan dat dit nieuwe amendement verantwoord is gelet op het oogmerk de definiëring van het begrip “bijzonder kwetsbare persoon” eenvormig te maken. Daarbij willen de indieners van dit amendement nr. 25 blijk geven van nuance: zij vinden een strengere strafregeling ten opzichte van de pleger van een misdrijf jegens een persoon in een kwetsbare toestand maar verantwoord als die toestand — op het ogenblik van het misdrijf — duidelijk of bekend was bij de pleger. Het ware immers onrechtvaardig de pleger van een misdrijf strenger te straffen omdat het misdrijf op een kwetsbare persoon is gepleegd, terwijl die dader de betrokken kwetsbare toestand afgaande op het uiterlijk niet kende en niet kon kennen.

*

L'amendement n° 3 est retiré.

L'amendement n° 25 visant à insérer un nouvel article 1er/1 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 1er/2 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 4 (DOC 53 0080/002) insérant dans la proposition de loi un article 1er/2 afin de rétablir l'article 330bis du Code pénal. La disposition ainsi rétablie institue une circonstance aggravante lorsque les infractions visées aux articles 327 à 330 du même Code sont commises à l'encontre d'une personne particulièrement vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l'amendement n° 26 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 4, qui tend à uniformiser la définition de la personne particulièrement vulnérable. Mme Becq se réfère à ce sujet à la justification de l'amendement n° 25 (voir discussion de l'article 1er/1).

*

L'amendement n° 4 et l'amendement n° 26, sous-amendement à l'amendement n° 4, sont successivement adoptés par 12 voix contre une et une abstention.

Art. 1er/3 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 5 (DOC 53 0080/002) visant, dans un article 1er/3 (nouveau), à remplacer l'article 347bis, § 2, alinéa 2, du Code pénal afin d'alourdir la peine sanctionnant la prise d'otage lorsque la victime est un mineur ou une personne particulièrement vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l'amendement n° 27 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 5, qui tend à uniformiser la définition de la personne particulièrement vulnérable (voir la justification de l'amendement n° 25 à l'article 1er/1)

Amendement nr. 3 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 25 tot invoeging van artikel 1/1 (nieuw) wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 1/2 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 4 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt in dit wetsvoorstel een artikel 1/2 (nieuw) in te voegen, teneinde artikel 330bis van het Strafwetboek te herstellen. De aldus herstellende bepaling voorziet in een verzwarende omstandigheid wanneer de in de artikelen 327 tot 330 van datzelfde Wetboek bedoelde misdrijven werden gepleegd "ten aanzien van een persoon die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar is."

Vervolgens dient *mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s.* als subamendement op amendement nr. 4 amendement nr. 26 (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt de definiëring van het begrip "bijzonder kwetsbare persoon" eenvormig te maken. *Mevrouw Sonja Becq (CD&V)* verwijst terzake naar de verantwoording van amendement nr. 25 (zie de bespreking van artikel 1/1).

*

Amendement nr. 4, evenals het als subamendement op amendement nr. 4 ingediende amendement nr. 26, worden achtereenvolgens aangenomen met 12 stemmen tegen 1 en 1 onthouding.

Art. 1/3 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 5 (DOC 53 80/002) in, tot invoeging van artikel 1/3 (nieuw), ter vervanging van artikel 347bis, § 2, tweede lid, van het Strafwetboek, teneinde de straf die op gijzeling staat te verzwaren wanneer het slachtoffer "een minderjarige is of een persoon die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar is."

Vervolgens dient *mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s.* als subamendement op amendement nr. 5 amendement nr. 27 (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt de definiëring van het begrip "bijzonder kwetsbare persoon" eenvormig te maken.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) verwijst terzake naar de verantwoording van amendement nr. 25 (zie de bespreking van artikel 1/1).

*

L'amendement n° 5, visant à insérer un nouvel article 1er/3, et l'amendement n° 27, sous-amendement à l'amendement n° 5, sont successivement adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/3 bis (nouveau)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 28 (DOC 53 0080/004) visant à modifier la définition de la "personne particulièrement vulnérable", énoncée à l'article 376, alinéa 3, du Code pénal relatif au viol et à l'attentat à la pudeur. Comme l'amendement n° 25, cet amendement est dicté par un souci d'uniformisation.

*

L'amendement n° 28, visant à insérer un nouvel article 1er/3bis, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/3ter (nouveau)

M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l'amendement n° 49 (DOC 53 0080/004) visant à insérer dans la proposition de loi un nouvel article 1er/3ter. Cette disposition remplace l'article 377, alinéa 1er, du Code pénal pour compléter la liste des circonstances aggravantes retenues par cette disposition s'agissant de l'attentat à la pudeur et du viol.

M. Brotcorne précise que le texte de l'amendement permettra de prononcer des peines plus lourdes dans deux hypothèses supplémentaires:

— d'une part, lorsque les faits ont été commis par un descendant en ligne directe ou collatérale — ce qui doit notamment permettre de condamner plus sévèrement l'attentat à la pudeur ou le viol commis sur une personne âgée par l'un de ses descendants —;

— d'autre part, lorsque les faits ont été commis par un "médecin, chirurgien, accoucheur ou officier de santé" sur une personne vulnérable qui lui a été confiée — à l'heure actuelle, l'article 377, alinéa 1er, ne retient comme circonstance aggravante que la situation où une personne revêtue de l'une ou l'autre de ces qualités a commis un attentat à la pudeur ou un viol sur un enfant confié à ses soins.

*

Amendement nr. 5 tot invoeging van artikel 1/3 (nieuw), evenals het als subamendement op amendement nr. 5 ingediende amendement nr. 27, worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/3bis (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dienen amendement nr. 28 (DOC 53 0080/004) in, tot wijziging van het begrip "bijzonder kwetsbare persoon" als bedoeld in artikel 376, derde lid, van het Strafwetboek, in verband met verkrachting en aanranding van de eerbaarheid. Net zoals amendement nr. 25 is dit amendement ingegeven door een streven om tot eenvormigheid te komen.

*

Amendement nr. 28, tot invoeging van artikel 1/3bis (nieuw), wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/3ter (nieuw)

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 49 (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt in het wetsvoorstel een artikel 1/3ter (nieuw) in te voegen. De desbetreffende bepaling stelt de vervanging in uitzicht van artikel 377, eerste lid, van het Strafwetboek, ter aanvulling van de lijst van de verzwarende omstandigheden waarin die bepaling voorziet in verband met aanranding van de eerbaarheid en verkrachting.

Volgens de heer Brotcorne zal de tekst van het amendement de mogelijkheid bieden zwaardere straffen op te leggen in twee bijkomende gevallen:

— enerzijds wanneer de feiten werden gepleegd door een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn of zijlijn, hetgeen met name de mogelijkheid moet bieden strengere straffen te stellen op aanranding van de eerbaarheid of verkrachting die op een bejaarde wordt gepleegd door een van diens afstammelingen;

— anderzijds wanneer de feiten werden gepleegd door een "arts, heelkundige, verloskundige of officier van gezondheid" op een kwetsbare persoon die hem ter verzorging was toevertrouwd, terwijl krachtens artikel 377, eerste lid, momenteel alleen als verzwarende omstandigheid geldt dat een met een van die hoedanigheden beklede persoon de eerbaarheid van een kind dat hem ter verzorging is toevertrouwd, heeft geschonden, dan wel heeft verkracht.

*

L'amendement n° 49, visant à insérer un nouvel article 1er/3ter, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/3^{quater} (nouveau)

M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l'amendement n° 51 (DOC 53 0080/004) visant à insérer dans la proposition de loi un nouvel article 1er/3^{quater} complétant l'article 378 du Code pénal.

La disposition proposée permet aux tribunaux d'interdire au condamné, coupable d'attentat à la pudeur ou de viol à l'encontre d'une personne vulnérable, l'exercice d'une activité au sein d'une structure d'hébergement collectif vouée à accueillir ce type de personnes. Le but est d'éviter que les personnes condamnées puissent à nouveau exercer une activité, lucrative ou non, en rapport avec les victimes. Il s'agit de faire obstacle à l'intervention ou à la prise de décision directe ou indirecte de personnes condamnées dans ce secteur d'activités bien précis.

*

L'amendement n° 51, visant à insérer un nouvel article 1er/3^{quater}, est adopté par 9 voix et 5 abstentions.

Art. 1/3^{quinquies} (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 37 (DOC 53 0080/004) qui, aux fins d'uniformité, remplace la définition de la "situation de vulnérabilité", énoncée à l'article 380, § 3, 2°, du Code pénal,

L'amendement maintient la spécificité actuelle de l'infraction, qui évoque également la situation administrative illégale ou précaire de la victime. Par ailleurs, contrairement à la définition contenue dans les amendements n°s 25 à 28, il ne fait pas explicitement état de l'apparence de vulnérabilité de la victime ni de la connaissance de cet état vulnérable par l'auteur des faits: l'idée même que ce dernier abuse de la situation vulnérable de la victime suppose qu'il en a connaissance.

*

*

Amendement nr. 49, dat ertoe strekt een artikel 1/3ter (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/3^{quater} (*nieuw*)

*De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 51 (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt in het wetsvoorstel een artikel 1/3^{quater} (*nieuw*) in te voegen, dat artikel 378 van het Strafwetboek aanvult.*

De voorgestelde bepaling heeft tot doel de rechtbanken in staat te stellen de veroordeelde die schuldig is bevonden aan aanranding van de eerbaarheid of verkrachting van een kwetsbare persoon, te verbieden een beheers- of bestuursactiviteit uit te oefenen in een structuur voor gemeenschappelijk verblijf voor dergelijke mensen. Het is de bedoeling te voorkomen dat veroordeelden opnieuw een al dan niet winstgevende activiteit kunnen uitoefenen waardoor zij met hun slachtoffers in contact komen. Het komt erop aan te verhinderen dat veroordeelden hun medewerking verlenen dan wel rechtstreeks of indirect beslissingen nemen in die welbepaalde activiteitensector.

*

Amendement nr. 51, dat ertoe strekt een artikel 1/3^{quater} (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 9 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 1/3^{quinquies} (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 37 (DOC 53 80/004) in, dat er omwille van de eenvormigheid toe strekt de in artikel 380, § 3, 2°, van het Strafwetboek vervatte definitie van de "kwetsbare toestand" te vervangen.

Het amendement behoudt de huidige specificiteit van het misdrijf, die ook de onwettige of precaire administratieve situatie van het slachtoffer vermeldt. In tegenstelling tot de in de amendementen nrs. 25 tot 28 aangegeven definitie, maakt dit amendement voorts niet uitdrukkelijk melding van het kwetsbare uiterlijk van het slachtoffer, noch van het feit dat de pleger van de feiten kennis heeft van die kwetsbare toestand: de idee zelf dat hij misbruik maakt van de kwetsbare situatie van het slachtoffer veronderstelt dat hij er weet van heeft.

*

L'amendement n° 37, visant à insérer un nouvel article 1er/3quinquies, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1/3sexies

M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l'amendement n° 53 (DOC 53 0080/004) visant à insérer dans la proposition de loi un nouvel article 1er/3sexies complétant l'article 391bis du Code pénal par un nouvel alinéa. La disposition proposée punit des peines prévues en cas d'abandon de famille, les descendants qui, condamnés à une obligation d'aliment à l'égard d'un ascendant, s'abstiennent volontairement de remplir les formalités prévues par la législation sociale et privent ainsi leur ascendant des avantages auxquels celui-ci pouvait prétendre.

*

L'amendement n° 53, visant à insérer un nouvel article 1er/3sexies, est adopté par 9 voix contre une et 4 abstentions.

Art. 1er /4 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 6 (DOC 53 0080/002) qui tend à modifier la phrase liminaire de l'article 405bis du Code pénal afin d'y inclure le crime et délit commis contre une personne "en situation de vulnérabilité en raison de son âge, d'une maladie ou d'une déficience physique ou mentale".

Cet amendement est ensuite remplacé par l'amendement n° 29 (DOC 53 0080/004) qui, par souci d'uniformité, remplace la définition de la situation de vulnérabilité par celle reprise à l'amendement n° 25 (voir discussion de l'art. 1/1).

*

L'amendement n° 6 est retiré.

L'amendement n° 29, visant à insérer un nouvel article 1er/4, est adopté par 13 voix et une abstention.

Amendement nr. 37, dat ertoe strekt een artikel 1/3quinquies (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/3sexies (*nieuw*)

*De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 53 (DOC 53 80/004) in, waarmee hij beoogt in het wetsvoorstel een artikel 1/3sexies (*nieuw*) in te voegen, dat artikel 391bis van het Strafwetboek aanvult met een nieuw lid. De voorgestelde bepaling legt de bloedverwanten in de nederdalende lijn de straffen op die zijn vastgesteld voor familieverlating, wanneer zij die veroordeeld zijn om een uitkering tot onderhoud te betalen aan een bloedverwant in de opgaande lijn, zich vrijwillig ervan onthouden de door de sociale wetgeving voorgeschreven formaliteiten te vervullen en hun bloedverwant in de opgaande lijn aldus de voordelen waarop deze aanspraak kon maken, ontzeggen.*

*

Amendement nr. 53, dat ertoe strekt een artikel 1/3sexies (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 en 4 onthoudingen.

Art. 1/4 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 6 (DOC 53 80/002) in, dat tot doel heeft de inleidende zin van artikel 405bis van het Strafwetboek te wijzigen, teneinde daarin de misdaad en het misdrijf op te nemen jegens een persoon die "zich in een kwetsbare situatie bevindt vanwege leeftijd, ziekte, dan wel een lichamelijke of geestelijke gebrek".

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. vervangt vervolgens dit amendement door amendement nr. 29 (DOC 53 008/004), dat ter wille van de eenvormigheid de definitie van de toestand van kwetsbaarheid vervangt door die welke in amendement nr. 25 is opgenomen (zie bespreking van artikel 1/1).

*

Amendement nr. 6 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 29, dat ertoe strekt een artikel 1/4 (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1er/5 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 7 (DOC 53 0080/002) qui modifie l'article 405ter du Code pénal dans un sens comparable à la modification proposée à l'article 405bis du même Code par l'amendement n° 6. L'amendement vise par ailleurs à alourdir les peines sanctionnant les crimes et délits prévus aux articles 398 à 405bis lorsque ceux-ci sont commis par des descendants.

L'amendement n° 7 est ensuite remplacé par l'amendement n° 42 (DOC 53 0080/004) qui modifie la définition de la situation de vulnérabilité. En l'occurrence, toutefois, l'infraction existera sans qu'il soit nécessaire de prouver que l'auteur avait connaissance du caractère vulnérable de la personne ou que cette vulnérabilité était apparente. Du fait de leur qualité ou des rapports particuliers qu'elles entretiennent avec la victime, les personnes visées par la disposition ont ou devaient en effet avoir connaissance de sa vulnérabilité au moment où elles ont commis l'infraction. Pour le reste, les points B) et C) sont repris de l'amendement n° 7. Au point B, les auteurs de l'amendement proposent un alourdissement de la peine en cas d'homicide volontaire ou de lésions corporelles volontaires commis par un descendant. La disposition actuelle ne vise en effet que les faits commis par des ascendants.

*

L'amendement n° 7 est retiré.

L'amendement n° 42, visant à insérer un nouvel article 1er/5, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/6 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 8 (DOC 53 0080/002) qui vise à modifier l'article 410 du Code pénal pour y inclure les délits et crimes commis à l'encontre des ascendants en ligne directe ou collatérale.

*

L'amendement n° 8, visant à insérer un nouvel article 1er/6, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1/5 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 7 (DOC 53 80/002) in, dat ertoe strekt artikel 405ter van het Strafwetboek aan te passen in een zin die vergelijkbaar is met de door amendement nr. 6 op artikel 405bis van hetzelfde Wetboek voorgestelde wijziging. Het amendement strekt er voorts toe de straffen te verzwaren voor de in de artikelen 398 tot 405bis aangegeven misdaden en misdrijven als die door descendenten worden gepleegd.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. vervangt vervolgens amendement nr. 7 door amendement nr. 42 (DOC 53 0080/004), dat de definitie van de toestand van kwetsbaarheid wijzigt. In dat geval bestaat het misdrijf echter zonder dat moet worden aangetoond dat de pleger kennis had van de kwetsbare toestand van de persoon of dat die kwetsbaarheid overduidelijk was. De bij deze bepaling beoogde personen, gelet op hun hoedanigheid of hun bijzondere relatie met het slachtoffer, hebben kennis of zouden kennis moeten hebben van diens kwetsbaarheid op het ogenblik dat zij het misdrijf hebben gepleegd. Voor het overige worden B) en C) overgenomen uit amendement nr. 7. Met het punt B stellen de indieners een strafverzwaring voor bij opzettelijk doden en opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel door een familielid in de neergaande lijn. De vigerende bepaling betreft immers alleen de feiten gepleegd door familieleden in de opgaande lijn.

*

Amendement nr. 7 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 42, dat ertoe strekt een artikel 1/5 (nieuw) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/6 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 8 (DOC 53 80/002) in, dat tot doel heeft artikel 410 van het Strafwetboek te wijzigen, teneinde daarin de misdaden en misdrijven jegens ascendenten in de rechte opgaande lijn of in de zijlijn op te nemen.

*

Amendement nr. 8, dat ertoe strekt een artikel 1/6 (nieuw) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/6bis (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 30 (DOC 53 0080/004) visant à insérer un article 1/6bis. La disposition proposée remplace la définition de la situation de vulnérabilité énoncée à l'article 417ter, alinéa 2, 1°, du Code pénal. L'amendement maintient toutefois la spécificité de l'infraction qui, dans sa rédaction actuelle, évoque également la situation précaire de la victime.

*

L'amendement n° 30, visant à insérer un nouvel article 1er/6bis, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1/6ter (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 31 (DOC 53 0080/004) visant à insérer un article 1/6ter. Afin de garantir une certaine uniformité, la disposition proposée remplace la définition de la situation de vulnérabilité énoncée à l'article 417quater, alinéa 2, 1°, b), du Code pénal.

*

L'amendement n° 31, visant à insérer un nouvel article 1er/6ter, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1/6quater (nouveau)

M. Christian Brotcorne (cdH) déposent l'amendement n° 50 (DOC 53 0080/004) visant à insérer un article 1/6quater. L'article proposé complète l'article 422bis, alinéa 3, du Code pénal afin de punir la personne qui se rend coupable de non-assistance à personne en danger à l'égard d'une personne en situation de vulnérabilité des mêmes peines que celles prévues lorsque cette infraction est commise envers un mineur. Il s'agit donc de sanctionner plus lourdement toute personne qui, ayant connaissance d'une situation d'abandon, de mauvais traitements ou de privations impliquant une personne dont elle connaît la vulnérabilité ou dont la vulnérabilité est apparente, n'en aura pas avisé les autorités judiciaires ou administratives compétentes — ceci sans préjudice de l'application éventuelle des articles 458 et 458bis du Code pénal.

Art. 1/6bis (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 30 (DOC 53 80/004) in, dat ertoe strekt een artikel 1/6bis in te voegen. De voorgestelde bepaling vervangt de omschrijving van de toestand van kwetsbaarheid zoals opgenomen in artikel 417ter, tweede lid, 1°, van het Strafwetboek. Het amendement handhaaft evenwel de specificiteit van het misdrijf, waarbij thans ook is bepaald dat het slachtoffer zich in een precaire toestand moet bevinden.

*

Amendement nr. 30, dat ertoe strekt een nieuw artikel 1/6bis in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/6ter (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 31 (DOC 53 80/004) in, dat ertoe strekt een artikel 1/6ter in te voegen. Met het oog op de eenvormigheid strekt deze bepaling ertoe de omschrijving van de toestand van kwetsbaarheid zoals opgenomen in artikel 417quater, tweede lid, 1°, b), van het Strafwetboek te vervangen.

*

Amendement nr. 31, dat ertoe strekt een nieuw artikel 1/6ter in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/6quater (nieuw)

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 50 (DOC 53 80/004) in, dat ertoe strekt een artikel 1/6quater in te voegen. De voorgestelde bepaling vult artikel 422bis, derde lid, van het Strafwetboek aan, ten einde de persoon die verzuimt bijstand te verlenen aan een kwetsbare persoon in gevaar, dezelfde straffen op te leggen als die welke gelden voor hetzelfde misdrijf jegens een minderjarige. Het is dus de bedoeling elke persoon te straffen die weet heeft van een toestand van verlaten, mishandeling of onthouding van een persoon wiens kwetsbaarheid de betrokkene bekend is of duidelijk is, maar die de bevoegde gerechtelijke of administratieve autoriteiten daarvan niet op de hoogte heeft gebracht, onverminderd de eventuele toepassing van de artikelen 458 en 458bis van het Strafwetboek.

*

L'amendement n° 50, visant à insérer un nouvel article 1er/6^{quater}, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/7 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 9 (DOC 53 0080/002) visant à remplacer, dans l'intitulé du Livre II, Titre VIII, Chapitre III, du Code pénal et dans l'intitulé de la section première de ce même chapitre, le mot "incapables" par les mots "personnes vulnérables".

Le représentant du ministre observe que le mot "incapables" repris dans l'intitulé précité permet de lier les dispositions contenues dans ce chapitre aux dispositions du Code civil. Il est par conséquent peut-être préférable de conserver cette référence.

Mme Sonja Becq (CD&V) répond qu'une "personne vulnérable" (par exemple, une femme enceinte) n'est pas nécessairement un "incapable" au sens du Code civil. La modification proposée à l'amendement n° 9 permettra de faire correspondre l'intitulé de ce chapitre à la nouvelle rédaction des dispositions qu'il contient, suite à la modification proposée par l'amendement n° 10 (voir discussion de l'article 1er/8).

*

L'amendement n° 9, visant à insérer un nouvel article 1er/7, est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 1er/8 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 10 (DOC 53 0080/002) visant à adapter l'article 423, § 1er, du Code pénal pour que soient également sanctionnés ceux qui auront délaissé ou fait délaissé, dans un lieu quelconque, une personne particulièrement vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent ensuite l'amendement n° 32 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 10, afin d'aligner la définition de la situation de vulnérabilité sur celle retenue à l'amendement n° 25 (voir discussion de l'article 1er/1).

*

Amendement nr. 50, dat ertoe strekt een nieuw artikel 1/6^{quater} (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/7 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 9 (DOC 53 80/002) in, dat ertoe strekt, in het opschrift van boek II, titel VIII, hoofdstuk III van het Strafwetboek, alsook in het opschrift van afdeling I van datzelfde hoofdstuk, het woord "onbekwamen" te vervangen door de woorden "kwetsbare personen".

De vertegenwoordiger van de minister merkt op dat het woord "onbekwamen" in voornoemd opschrift de bepalingen van dat hoofdstuk in verband brengt met de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek. Daarom is het wellicht beter die verwijzing te behouden.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) antwoordt dat een "kwetsbare persoon" (bijvoorbeeld een zwangere vrouw) niet noodzakelijke "onbekwaam" is in de zin van het Burgerlijk Wetboek. De bij dit amendement voorgestelde wijziging maakt het mogelijk het opschrift van dat hoofdstuk in overeenstemming te brengen met de nieuwe bepalingen die in dat hoofdstuk worden opgenomen ingevolge de bij amendement nr. 10 voorgestelde wijziging (zie bespreking van artikel 1/8).

*

Amendement nr. 9, dat ertoe strekt een artikel 1/7 (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 1/8 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 10 (DOC 53 80/002) in, teneinde artikel 423, § 1, van het Strafwetboek aldus aan te passen dat al wie een persoon die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar is, op om het welke plaats verlaat of doet verlaten, eveneens strafbaar wordt gesteld.

Mevrouw Sonja Becq en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen vervolgens, als subamendement op amendement nr. 10, amendement nr. 32 (DOC 53 80/004) in, teneinde de definitie van de toestand van kwetsbaarheid af te stemmen op die welke in nr. 25 is opgenomen (zie bespreking van artikel 1/1).

*

L'amendement n° 10, visant à insérer un nouvel article 1er/8, et l'amendement n° 32, sous-amendement à l'amendement n° 10, sont successivement adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/8bis (nouveau)

M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l'amendement n° 54 (DOC 53 0080/004) qui tend à insérer un article 1/8bis. L'article proposé complète l'article 424 du Code pénal afin que soient sanctionnés, de la même manière que les ascendants qui abandonnent leur enfant dans le besoin, les descendants en ligne directe ou collatérale qui abandonnent leur père, mère, adoptant ou autre ascendant dans le besoin.

*

L'amendement n° 54, visant à insérer un nouvel article 1er/8bis, est adopté par 9 voix contre une et 4 abstentions.

Art. 1er /9 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 11 (DOC 53 0080/002) visant à remplacer, dans l'intitulé du livre II, titre VIII, chapitre III, section 2, du Code pénal, le mot "incapables" par les mots "personnes vulnérables".

Comme il l'a fait observer lors de la discussion de l'amendement n° 9 (voir discussion de l'art. 1er/7 nouveau), le représentant du ministre souligne que le mot "incapables" repris dans l'intitulé précité permet de lier les dispositions contenues dans ce chapitre aux dispositions du Code civil. Il est par conséquent peut-être préférable de conserver cette référence.

Mme Sonja Becq (CD&V) répond qu'une "personne vulnérable" (par exemple, une femme enceinte) n'est pas nécessairement un "incapable" au sens du Code civil. La modification proposée à l'amendement n° 11 permettra de faire correspondre l'intitulé de ce chapitre à la nouvelle rédaction des dispositions qu'il contient, suite à la modification proposée par les amendements n°s 12 et 13 (voir discussion de l'article 1er/10 et de l'article 1er/11).

*

*

Amendement nr. 10, dat ertoe strekt een artikel 1/8 (nieuw) in te voegen, en, als subamendement daarop, amendement nr. 32 worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/8bis (nieuw)

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 54 (DOC 53 80/004) in, dat ertoe strekt een artikel 1/8bis in te voegen. Het voorgestelde artikel vult artikel 424 van het Strafwetboek aldus aan dat de bloedverwanten in de rechte nederdalende lijn of in de zijlijn die hun vader, moeder, adoptant of andere bloedverwant in de opgaande lijn in behoeftige toestand achterlaten, op dezelfde manier worden gestraft als wanneer deze laatsten hun kind in behoeftige toestand achterlaten.

*

Amendement nr. 54, dat ertoe strekt een artikel 1/8bis (nieuw) in te voegen, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 en 4 onthoudingen.

Art. 1/9 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 11 (DOC 53 80/002) in, dat ertoe strekt, in het opschrift van boek II, titel VIII, hoofdstuk III, afdeling II, van het Strafwetboek, het woord "onbekwamen" te vervangen door de woorden "kwetsbare personen".

Zoals hij al met betrekking tot amendement nr. 9 (zie bespreking van het nieuwe artikel 1/7) heeft opgemerkt, onderstreept de vertegenwoordiger van de minister dat het woord "onbekwamen" in dat opschrift de bepalingen van dat hoofdstuk in verband brengt met de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek. Daarom is het wellicht beter die verwijzing te behouden.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) antwoordt dat een "kwetsbare persoon" (bijvoorbeeld een zwangere vrouw) niet noodzakelijk "onbekwaam" is in de zin van het Burgerlijk Wetboek. De bij amendement nr. 11 voorgestelde wijziging maakt het mogelijk het opschrift van dat hoofdstuk in overeenstemming te brengen met de nieuwe bepalingen die in dat hoofdstuk worden opgenomen ingevolge de bij de amendementen nrs. 12 en 13 voorgestelde wijziging (zie de bespreking van artikel 1/10 en artikel 1/11).

*

L'amendement n° 11, visant à insérer un nouvel article 1er/9, est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 1er/10 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 12 (DOC 53 0080/002) modifiant l'article 425, § 1, du Code pénal pour étendre son champ d'application à toute personne qui aura privé d'aliments ou de soins au point de compromettre sa santé, une personne vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

Les auteurs de l'amendement déposent ensuite l'amendement n° 33 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 12, afin d'aligner la définition de la situation de vulnérabilité sur celle retenue à l'amendement n° 25 (voir discussion de l'article 1er/1).

*

L'amendement n° 12, visant à insérer un article 1er/10, et l'amendement n° 33, sous-amendement à l'amendement n° 12, sont successivement adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/11 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 13 (DOC 53 0080/002) visant à modifier l'article 426 du Code pénal pour étendre son champ d'application à toute personne qui aura négligé, au point de compromettre sa santé, l'entretien d'une personne particulièrement vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale dont elle a la garde.

L'amendement n° 13 est ensuite retiré pour être remplacé par l'amendement n° 43 (DOC 53 0080/004) qui aligne partiellement la définition de la "vulnérabilité" sur celle proposée à l'amendement n° 25. L'infraction existera toutefois sans qu'il soit nécessaire de prouver que l'auteur avait connaissance du caractère vulnérable de la personne ou que cette vulnérabilité était apparente. Du fait de leur qualité ou des rapports particuliers qu'elles entretiennent avec la victime, les personnes visées par la disposition ont ou devaient en effet avoir

Amendement nr. 11, dat ertoe strekt een artikel 1/9 (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 1/10 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 12 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt artikel 425, § 1, van het Strafwetboek te wijzigen met het oog op de uitbreiding van het toepassingsgebied tot iedere persoon die iemand die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar is, in die mate voedsel of zorg heeft ontzegd dat zijn gezondheid erdoor in gevaar is gekomen.

Vervolgens dient *mevrouw Sonja Becq (CD&V)* c.s. op amendement nr. 12 *subamendement nr. 33* (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt de definitie van de toestand van kwetsbaarheid af te stemmen op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen (zie de bespreking van artikel 1/1).

*

Amendement nr. 12, dat ertoe strekt een artikel 1/10 (*nieuw*) in te voegen, en subamendement nr. 33 op amendement nr. 12 worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/11 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 13 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt artikel 426 van het Strafwetboek te wijzigen met het oog op de uitbreiding van het toepassingsgebied tot iedere persoon die het onderhoud van iemand die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar is, in die mate heeft verwaarloosd dat zijn gezondheid erdoor in gevaar is gekomen.

Amendement nr. 13 wordt vervolgens ingetrokken en vervangen door amendement nr. 43 (DOC 53 0080/004), dat de definitie van "kwetsbaarheid" gedeeltelijk afstemt op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen. Het misdrijf bestaat evenwel zonder dat moet worden aangetoond dat de pleger kennis had van de kwetsbare toestand van de persoon of dat die kwetsbaarheid duidelijk was. De bij deze bepaling beoogde personen hebben, gelet op hun hoedanigheid of hun bijzondere relatie met het slachtoffer, immers kennis of zouden

connaissance de sa vulnérabilité au moment où elles ont commis l'infraction.

*

L'amendement n° 13 est retiré.

L'amendement n° 43, visant à insérer un nouvel article 1er/11, est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 1er/11bis (nouveau)

M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l'amendement n° 52 (DOC 53 0080/004) afin d'insérer, dans le texte de la proposition de loi, un article 1er/11bis, complétant l'article 427 du Code pénal par la disposition suivante: "La peine prévue à l'article 33 pourra, en outre, être appliquée". M. Brotcorne souligne que, dans sa version actuelle, l'article 427 du Code pénal prévoit une aggravation des peines vis-à-vis de celui qui s'est rendu coupable d'une des infractions prévues aux articles 423, 425 et 426 du Code pénal (délaissement et abandon d'enfants ou d'incapables dans le besoin; privations d'aliments ou de soins infligées à des mineurs ou des incapables) envers ses père, mère, adoptants ou autres ascendants ainsi que dans l'hypothèse où le coupable des infractions visées par les mêmes articles est le père, la mère ou l'adoptant de la victime, ou toute autre personne ayant autorité sur elle ou ayant sa garde. L'ajout proposé prévoit que le juge pourra en outre prononcer l'interdiction d'exercer certains droits — tels que le droit de remplir des fonctions, emplois ou offices publics ou le droit d'éligibilité — conformément à l'article 33 du Code pénal.

*

L'amendement n° 52, visant à insérer un nouvel article 1er/11bis, est adopté par 9 voix contre une et 4 abstentions.

Art. 1er/12 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 14 (DOC 53 0080/002) visant à compléter l'intitulé du Livre II, Titre VIII, Chapitre III, section IV, par les mots "et de personnes vulnérables".

*

ze moeten hebben, van diens kwetsbaarheid op het ogenblik dat zij het misdrijf hebben gepleegd.

*

Amendement nr. 13 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 43, dat ertoe strekt een artikel 1/11 (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 1/11bis (*nieuw*)

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 52 (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt in de tekst van het wetsvoorstel een artikel 1/11bis in te voegen, tot aanvulling van artikel 427 van het Strafwetboek met de volgende bepaling: "Daarenboven kan de in artikel 33 bepaalde straf worden toegepast". De indiener onderstreept dat in de vigerende redactie artikel 427 van het Strafwetboek voorziet in een strafverzwaring voor wie zich schuldig heeft gemaakt aan een van de misdrijven als bedoeld in de artikelen 423, 425 en 426 van het Strafwetboek (verlating en achterlating van behoeftige kinderen of onbekwamen, onthouding van voedsel of verzorging aan minderjarigen of onbekwamen) jegens zijn vader, moeder, adoptant of een andere bloedverwant in de opgaande lijn, alsmede ingeval de schuldige voor de in dezelfde artikelen bedoelde misdrijven de vader, moeder of adoptant van het slachtoffer is, dan wel enige andere persoon die gezag over het slachtoffer heeft of het onder zijn bewaring heeft. De voorgestelde toevoeging stelt in uitzicht dat de rechter overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek voorts een verbod kan uitspreken om bepaalde rechten uit te oefenen, zoals het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen of het recht zich verkiesbaar te stellen.

*

Amendement nr. 52, dat ertoe strekt een artikel 1/11bis (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 en 4 onthoudingen.

Art. 1/12 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 14 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt het opschrift van Boek II, Hoofdstuk III, Afdeling IV, van het opschrift aan te vullen met de woorden "en van kwetsbare personen".

*

L'amendement n° 14, visant à insérer un nouvel article 1er/12, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/13 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 15 (DOC 53 0080/002) qui tend à étendre le champ d'application de l'article 428, §§ 2 et 4, du Code pénal à l'enlèvement des personnes particulièrement vulnérables en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

L'amendement n° 15 est retiré par ses auteurs au profit d'un amendement n° 34 (DOC 53 0080/004) qui vise à uniformiser la définition de la situation de vulnérabilité. *Mme Becq* renvoie à ce sujet à l'amendement n° 25 (DOC 53 0080/004).

*

L'amendement n° 15 est retiré.

L'amendement n° 34, visant à insérer un nouvel article 1er/13, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er /14 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 16 (DOC 53 0080/002) qui tend à modifier l'article 429 du Code pénal pour que soit également sanctionné quiconque aura gardé une personne particulièrement vulnérable qu'il sait avoir été enlevée.

*

L'amendement n° 16, visant à insérer un nouvel article 1er/14, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er /15 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 17 (DOC 53 0080/002) proposant la modification de l'article 430 du Code pénal afin d'étendre son champ d'application au cas de la res-

Amendement nr. 14, dat ertoe strekt een artikel 1/12 (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/13 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 15 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt het toepassingsgebied van artikel 428, §§ 2 en 4, van het Strafwetboek uit te breiden tot de ontvoering van personen die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar zijn.

Amendement nr. 15 wordt door de indieners ingetrokken en vervangen door amendement nr. 34 (DOC 53 0080/004), dat ertoe strekt de definitie van de toestand van kwetsbaarheid eenvormig te maken. De hoofddienster verwijst daartoe naar haar amendement nr. 25 (DOC 53 0080/004).

*

Amendement nr. 15 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 34, dat ertoe strekt een artikel 1/13 (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/14 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 16 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt artikel 429 van het Strafwetboek te wijzigen, zodat ook eenieder wordt gestraft die een bijzondere kwetsbare persoon van wie hij weet dat hij is ontvoerd, bij zich heeft gehouden.

*

Amendement nr. 16, dat ertoe strekt een artikel 1/14 (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/15 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 17 (DOC 53 0080/002) in. Dit amendement beoogt het toepassingsveld van artikel 430 van het Strafwetboek

titution volontaire, dans les cinq jours de l'enlèvement, de la personne vulnérable enlevée.

*

L'amendement n° 17, visant à insérer un nouvel article 1er/15, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/15bis (nouveau)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 38 (DOC 53 0080/004) qui tend à insérer dans la proposition de loi un nouvel article 1/15bis. L'amendement entend harmoniser, moyennant quelques aménagements, la définition de la situation de vulnérabilité énoncée à l'article 433quater, 2°, du Code pénal avec celle proposée à l'amendement n° 25. Compte tenu de la spécificité de l'infraction qui y est définie, l'amendement n° 38 ne fait pas explicitement état de l'apparence de vulnérabilité de la victime ni de la connaissance de cet état vulnérable par l'auteur des faits.

*

L'amendement n° 38, visant à insérer un nouvel article 1er/15bis, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/15ter (nouveau)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 39 (DOC 53 0080/004) qui insère dans la proposition de loi un article 1/15ter. La disposition proposée modifie l'article 433septies du Code pénal afin de mettre la définition de la situation de vulnérabilité en conformité avec celle qui est utilisée à l'amendement n° 25. L'amendement aménage toutefois cette définition pour tenir compte de la spécificité de l'infraction contenue dans cet article.

*

L'amendement n° 39, visant à insérer un nouvel article 1er/15ter, est adopté par 13 voix et une abstention.

te verruimen tot de gevallen waarin de ontvoerde kwetsbare persoon vrijwillig wordt teruggegeven binnen vijf dagen na diens ontvoering.

*

Amendement nr. 17, tot invoeging van een artikel 1/15 (nieuw), wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/15bis (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dienen amendement nr. 38 (DOC 53 0080/004) in, tot invoeging in het wetsvoorstel van een artikel 1/15bis (nieuw). Dit amendement beoogt de definitie van het begrip "toestand van kwetsbaarheid", zoals die is opgenomen in artikel 433quater, 2°, van het Strafwetboek, door middel van enkele aanpassingen af te stemmen op de definitie die in amendement nr. 25 is opgenomen. Rekening houdend met de specificiteit van het daarin omschreven misdrijf, maakt amendement nr. 38 niet uitdrukkelijk melding van het kwetsbare uiterlijk van het slachtoffer, noch van het feit dat de pleger van de feiten kennis heeft van die kwetsbare toestand.

*

Amendement nr. 38, tot invoeging van een artikel 1/15bis (nieuw), wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/15ter (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dienen amendement nr. 39 (DOC 53 0080/004) in, tot invoeging in het wetsvoorstel van een artikel 1/15ter (nieuw). De voorgestelde bepaling wijzigt artikel 433septies van het Strafwetboek, om de definitie van het begrip "toestand van kwetsbaarheid" af te stemmen op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen. Amendement nr. 39 past die definitie evenwel aan om rekening te houden met de specificiteit van het misdrijf waarop dit artikel betrekking heeft.

*

Amendement nr. 39, tot invoeging van een artikel 1/15ter (nieuw), wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1er/15^{quater} (nouveau)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 40 (DOC 53 0080/004) visant à harmoniser, moyennant les aménagements adéquats, la définition de la situation de vulnérabilité dont il est question à l'article 433^{decies} du Code pénal avec celle contenue dans l'amendement n° 25. A l'instar des amendements n°s 38 et 39, l'amendement n° 40 ne fait pas non plus explicitement référence à l'apparence de vulnérabilité de la victime ni à la connaissance de cet état vulnérable par l'auteur des faits.

*

L'amendement n° 40, visant à insérer un nouvel article 1er/15^{quater}, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 1er/16 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 18 (DOC 53 0080/002) visant à compléter l'article 442bis, alinéa 2, du Code pénal afin que le délit de harcèlement défini à l'alinéa 1er de cette disposition puisse être poursuivi lorsque la plainte émane d'un établissement d'utilité publique ou d'une association visée à l'article 4 (nouveau), dont l'insertion est proposée par l'amendement n° 23 (DOC 53 0080/002).

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l'amendement n° 45 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 18, afin d'harmoniser la définition de la "personne particulièrement vulnérable" avec celle proposée à l'amendement n° 25 (DOC 53 0080/004). La formulation de l'amendement n° 18 qui renvoie "à l'article 4 du Code pénal" pour définir les établissements d'utilité publique ou les associations pouvant ester en justice en lieu et place des personnes vulnérables est également corrigée.

*

L'amendement n° 18, visant à insérer un article 1er/16, et l'amendement n° 45, sous-amendement à l'amendement n° 18, sont successivement adoptés par 9 voix et 5 abstentions.

Art. 1/15^{quater} (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dienen amendement nr. 40 (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt de definitie van het begrip "toestand van kwetsbaarheid", waarvan sprake is in artikel 433^{decies} van het Strafwetboek, door middel van bepaalde aanpassingen af te stemmen op de definitie die welke in amendement nr. 25 is opgenomen. Net als de amendementen nrs. 38 en 39 maakt amendement nr. 40 evenmin uitdrukkelijk melding van het kwetsbare uiterlijk van het slachtoffer, noch van het feit dat de pleger van de feiten kennis heeft van die kwetsbare toestand.

*

Amendement nr. 40, tot invoeging van een artikel 1/15^{quater} (nieuw), wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 1/16 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 18 (DOC 53 0080/002) in, tot aanvulling van artikel 442bis, tweede lid, van het Strafwetboek, opdat het misdrijf "belaging", zoals omschreven in het eerste lid van die bepaling, kan worden vervolgd wanneer de klacht wordt ingediend door een instelling van openbaar nut of een vereniging bedoeld bij artikel 4 (nieuw), waarvan de invoeging wordt voorgesteld bij amendement nr. 23 (DOC 53 0080/002).

Vervolgens dient mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. amendement nr. 45 (DOC 53 0080/004) in als subamendement op amendement nr. 18, teneinde de definitie van het begrip "bijzonder kwetsbare persoon" af te stemmen op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen (DOC 53 0080/004). De formulering van amendement nr. 18, dat verwijst naar "artikel 4 van het Strafwetboek" voor de definitie van de instellingen van openbaar nut of verenigingen die in rechte namens de kwetsbare personen kunnen optreden, wordt eveneens gecorrigeerd.

*

Amendement nr. 18, tot invoeging van een artikel 1/16 (nieuw), en amendement nr. 45 (subamendement op amendement nr. 18), worden achtereenvolgens aangenomen met 9 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 2

M. André Frédéric (PS) et consorts déposent l'amendement n° 1 (DOC 53 0080/002) visant à remplacer l'article 2 par une nouvelle disposition.

Mme Valérie Déom (PS) précise que l'amendement tend à répondre aux observations formulées par le Conseil d'État dans l'avis rendu au cours de la précédente législature sur le même texte (DOC 52 0493/002). Le nouveau dispositif proposé par les auteurs de l'amendement définit de manière plus précise l'incrimination d'abus de faiblesse afin de garantir une plus grande sécurité juridique et d'éviter une interprétation extensive.

Dans sa nouvelle rédaction, l'article 442*quater* du Code pénal requiert un dol spécial et définit une série de circonstances aggravantes.

M. André Frédéric (PS) se réjouit de l'intérêt des parlementaires pour la protection des personnes vulnérables et se réfère aux opinions des acteurs de terrain qui appellent de leurs vœux la création d'un instrument légal leur permettant de réagir face à la multiplication de phénomènes inquiétants.

La proposition de loi de Mme Becq est un complément intéressant mais le dispositif de cette proposition ne permet pas de sanctionner l'abus de faiblesse lorsqu'il est commis sur d'autres personnes que celles souffrant d'une déficience ou infirmité physique ou mentale. Or, les victimes des sectes ne répondent pas toutes à la définition proposée par Mme Becq.

L'intervenant insiste sur le fait que le texte dont il est l'auteur s'inspire de la loi française dite "About-Picard" qui a déjà pu montrer son efficacité. Des auditions organisées sous la précédente législature, il ressort que ladite loi dont le but initial était de lutter contre les organes sectaires nuisibles a toutefois, de manière inattendue, conduit à de nombreuses condamnations d'abus de faiblesse commis sur des personnes âgées. L'objectif de Mme Becq est donc indubitablement rencontré par la proposition de loi 53 0080/001.

Mme Sophie De Wit (N-VA) constate qu'afin de répondre aux remarques formulées par le Conseil d'État et par les intervenants entendus lors des auditions, l'amendement n° 1 modifie complètement la définition de l'abus de faiblesse. Mme De Wit observe que le texte, tel qu'il est modifié, ne permet toutefois pas de répondre à toutes les critiques.

Art. 2

De heer André Frédéric (PS) c.s. dient amendement nr. 1 (DOC 53 0080/002) in, tot vervanging van dit artikel door een andere bepaling.

Mevrouw Valérie Déom (PS) preciseert dat amendement nr. 1 ertoe strekt gevolg te geven aan de opmerkingen van de Raad van State in het advies dat hij in de vorige zittingsperiode over dezelfde tekst heeft uitgebracht (DOC 52 493/002). De nieuwe, door de indieners van het amendement voorgestelde bepaling geeft een nauwkeuriger definitie van het strafbare feit "misbruik van zwakte", teneinde meer rechtszekerheid te waarborgen en een extensieve interpretatie te voorkomen.

In zijn nieuwe vorm vereist artikel 442*quater* van het Strafwetboek een bijzonder opzet en voorziet het in een aantal verzwarende omstandigheden.

De heer André Frédéric (PS) is verheugd dat de parlamentsleden belang hechten aan de bescherming van de kwetsbare personen; in dat verband verwijst hij naar de meningen van de spelers in het veld, die graag hadden gezien dat men in een wettelijk instrument voorziet om te kunnen optreden tegen de zich almaar vaker voordoende verontrustende feiten.

Hoewel het wetsvoorstel van mevrouw Becq een interessante aanvulling vormt, leent het zich niet tot de bestraffing van gevallen van "misbruik van zwakte" wanneer die feiten worden gepleegd ten aanzien van andere personen dan personen met een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid. De slachtoffers van sekten voldoen evenwel niet allemaal aan de door mevrouw Becq voorgestelde definitie.

De heer Frédéric beklemtoont dat de door hem ingediende tekst is ingegeven door de Franse zogenaamde "About-Picard"-wet", waarvan de efficiëntie reeds bewezen is. Uit de hoorzittingen die in de vorige zittingsperiode werden gehouden, is gebleken dat de voormelde wet, die oorspronkelijk bedoeld was om schadelijke sektarische organisaties te bestrijden, echter tegen alle verwachtingen in heeft geleid tot talloze veroordelingen wegens misbruik van zwakte ten aanzien van bejaarden. Wetsvoorstel DOC 53 0080/001 voldoet dus zonder enige twijfel aan het door mevrouw Becq nagestreefde doel.

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA) constateert dat amendement nr. 1, dat ertoe strekt tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Raad van State en van de tijdens de hoorzittingen gehoorde sprekers, de definitie van "misbruik van zwakte" helemaal wijzigt. Zij merkt op dat de gewijzigde tekst echter niet alle kritiekpunten wegwerkt.

Par ailleurs, alors que le texte initial prenait pour point de départ l'aspect "associations", l'amendement privilégie une nouvelle approche basée sur la définition d'un acte. L'intervenante convient qu'il s'agit d'une amélioration sensible mais remarque que la référence aux "associations" réapparaît dans la définition des circonstances aggravantes. Par conséquent, la question qui avait été initialement soulevée par le Conseil d'État subsiste à savoir: est-il préférable de privilégier une nouvelle infraction autonome ou faut-il plutôt prévoir des circonstances aggravantes à des infractions existantes?

Comme l'a souligné le Conseil d'État dans son avis, la création d'une infraction autonome risque de multiplier les cas de concours d'infractions.

Mme De Wit estime par ailleurs que la nouvelle définition proposée à l'amendement n° 1 pose question sous l'angle de la technique pénale.

Enfin, sur la publication éventuelle du jugement, l'intervenante reconnaît qu'il s'agit d'une sanction courante mais elle craint que, dans ce cas précis, pareille mesure n'aboutisse à faire souffrir la victime d'un nouveau dommage.

*

Lors d'une réunion ultérieure, M. André Frédéric (PS) et consorts déposent les amendements n°s 24 (DOC 53 0080/003) et 55 à 58 (DOC 53 0080/004), sous-amendements à l'amendement n° 1. Ces amendements visent à répondre aux remarques formulées par le Conseil d'État au sujet de la proposition de loi initiale².

La définition de l'abus de faiblesse est précisée. La structure et la formulation de l'article ont été améliorées.

Le paragraphe premier de l'article 442*quater* définit l'infraction nouvelle d'abus de faiblesse.

— *Éléments constitutifs*

L'intervenant rappelle les *éléments constitutifs* de cette infraction:

- un abus frauduleux,
- qui doit être commis sciemment.

² Doc 52 – 0493/002

De oorspronkelijke tekst ging uit van het aspect "verenigingen". Het amendement geeft daarentegen de voorkeur aan een nieuwe benadering, die berust op de definitie van een handeling. De spreekster is het erover eens dat het om een aanzienlijke verbetering gaat, maar wijst erop dat de verwijzing naar de "verenigingen" terugkomt in de omschrijving van de verzwarende omstandigheden. De aanvankelijk door de Raad van State gestelde vraag blijft dus: verdient het de voorkeur te geven aan een nieuw op zich staand misdrijf of moet men veeleer voorzien in verzwarende omstandigheden voor bestaande misdrijven?

Zoals de Raad van State in zijn advies heeft aangegeven, dreigt een autonoom misdrijf voor een toename van het aantal samenlopen van strafbare feiten te zorgen.

Voorts vindt mevrouw De Wit dat de in amendement nr. 1 voorgestelde nieuwe definitie vragen doet rijzen uit het oogpunt van de strafrechtelijke techniek.

Wat tot slot de eventuele bekendmaking van het vonnis betreft, geeft de spreekster toe dat het om een courante sanctie gaat. Ze vreest echter dat in dit welbepaalde geval een dergelijke maatregel ertoe leidt dat men het slachtoffer nieuwe schade berokkent.

*

Tijdens een latere vergadering dient de heer André Frédéric (PS) c.s., op amendement nr. 1, de *subamendementen nrs. 24 (DOC 53 80/003) en 55 tot 58 (DOC 53 80/004)* in. Bedoeling van die amendementen is gevolg te geven aan de opmerkingen die de Raad van State over het oorspronkelijke wetsvoorstel heeft gemaakt².

De definitie van het "misbruik van zwakte" wordt aangescherpt. De structuur en de formulering van het artikel worden verbeterd.

In artikel 442*quater*, § 1, wordt het nieuwe strafbare feit "misbruik van zwakte" gedefinieerd.

— *Bestanddelen*

De spreker herinnert aan de bestanddelen van dat misdrijf:

- bedrieglijk misbruik;
- dat wetens wordt gepleegd;

² DOC 52 0493/002.

— de quel abus s'agit-il? Celui de la situation de faiblesse physique ou psychique qui altère gravement la capacité de discernement de la personne pour la conduire à un acte ou à une abstention.

— quelles conséquences doit-avoir cet abus? Il doit conduire la victime à un acte ou à une abstention portant gravement atteinte à son intégrité physique ou mentale, ou à son patrimoine.

Les deux premiers éléments constitutifs de l'infraction précitée (un abus frauduleux, commis sciemment) sont complémentaires.

Premièrement, le simple abus n'est pas réprimé, il faut que cet abus soit aussi frauduleux. Cela veut dire qu'un dol spécial est requis pour que l'infraction soit établie.

Deuxièmement, l'abus doit être commis sciemment, avec la connaissance de la part de l'auteur de la situation de faiblesse de la victime. L'abus — simplement — frauduleux ne suffirait pas à rendre compte de ce que l'état de faiblesse doit être connu de l'auteur de l'infraction.

Si un abus frauduleux est commis sans la connaissance de l'état de faiblesse, les critères de l'infraction ne sont pas remplis, par contre une autre infraction pourrait avoir été commise, telle une escroquerie.

Les auteurs de la proposition de loi ne veulent pas que la situation de faiblesse soit définie de manière trop stricte. Il est seulement précisé que cette situation de faiblesse peut être aussi bien physique que psychique. En effet, il faut laisser la plus grande latitude aux magistrats de parquet et du siège pour apprécier la situation de faiblesse d'une personne, qu'elle soit permanente, temporaire, passagère ou continue. Les magistrats pourront toujours faire appel à des experts (médecins, psychiatres, psychologues) pour les aider à établir l'état de faiblesse de la victime.

La situation de minorité légale de la victime, ou les conséquences de l'infraction (maladie, incapacités graves) constituent des circonstances aggravantes de l'infraction (voyez infra) comme elles le sont dans d'autres infractions du Code pénal.

— om welk misbruik gaat het? De toestand van fysieke of psychische zwakte die iemands onderscheidingsvermogen ernstig verstoort, waarbij het slachtoffer gedwongen wordt een handeling te verrichten dan wel zich van die handeling te onthouden;

— welke gevolgen moet dat misbruik hebben? Het moet het slachtoffer ertoe brengen een handeling te verrichten dan wel zich van die handeling te onthouden, hetgeen zijn fysieke of geestelijke integriteit ernstig verstoort of zijn vermogen aantast.

De twee eerste bestanddelen van het voormelde strafbare feit (met name een bedrieglijk misbruik dat wetens wordt gepleegd) vullen elkaar aan.

Gewoon misbruik wordt niet bestraft. Het misbruik moet bedrieglijk zijn. Dat houdt in dat, opdat het misdrijf zou vaststaan, een bijzonder opzet vereist is.

Voorts moet het misbruik wetens worden gepleegd en moet de dader daarbij weet hebben van de toestand van zwakte van het slachtoffer. Het — louter — bedrieglijk misbruik zou niet volstaan om er rekenschap van te geven dat de dader van het misdrijf kennis moet hebben van de staat van zwakte.

Als een bedrieglijk misbruik wordt gepleegd zonder dat de dader weet heeft van de staat van zwakte is niet aan de criteria van het misdrijf voldaan. Het zou daarentegen wel kunnen dat een ander misdrijf, zoals oplichting, werd gepleegd.

Die indieners van het wetsvoorstel wensen niet dat de toestand van zwakte al te strikt wordt omschreven. Er wordt alleen gepreciseerd dat die toestand van zwakte zowel fysiek als psychisch kan zijn. De parketmagistraten en de magistraten van de zetel moeten immers over een zo groot mogelijke bewegingsvrijheid beschikken om de toestand van zwakte van een persoon in te schatten, ongeacht of die zwakte permanent, tijdelijk, van voorbijgaande dan wel van blijvende aard is. De magistraten zullen nog altijd de hulp van deskundigen (artsen, psychiaters, psychologen) kunnen inroepen wanneer zij moeten beslissen of het slachtoffer zich al dan niet in een verzwakte positie bevindt.

De wettelijke minderjarigheid van het slachtoffer of de gevolgen van het misdrijf (ziekte, ernstige gebrekkigheid) vormen verzwarende omstandigheden (cf. infra), net zoals dat het geval is voor andere, in het Strafwetboek opgenomen misdrijven.

— *Circonstances aggravantes*

Les circonstances aggravantes visées à l'article 442quater, § 2, 1° et 4°, sont spécifiques à l'infraction projetée et se rencontrent plus particulièrement parmi les abus commis au sein des mouvements sectaires où la mise en état de sujétion physique ou psychologique conduisant la victime à avoir une capacité de jugement diminuée résulte notamment de procédés tels que les cures de purification, les régimes, les jeûnes, les isolements, les brimades physiques et psychologiques...

La circonstance aggravante visée au § 2, 4°, vise principalement les abus commis par les mouvements sectaires. Toutefois afin de ne pas être limité par des qualifications du droit des sociétés ou des associations, les auteurs de la proposition de loi ont choisi d'utiliser le terme générique d' "association" tel qu'il est utilisé aux articles 322 à 326 du Code pénal qui forment le chapitre 1er ("de l'association formée dans le but d'attenter aux personnes ou aux propriétés et de l'organisation criminelle") du titre VI.

Les auteurs de la proposition ont également tenu à viser tout auteur ou complice de l'infraction d'abus frauduleux de l'état de faiblesse sans avoir égard à la place qu'il occupe dans la hiérarchie de l'organisation ou de l'association. En effet, les auteurs n'aperçoivent pas pourquoi seuls les dirigeants d'une organisation pourraient être susceptibles d'être poursuivis.

De plus, il convient d'ajouter que ce n'est pas la seule participation à une organisation qui est visée par l'infraction, il s'agit bien d'une circonstance aggravante de l'infraction visée au § 1er.

Une personne qui est, elle-même, victime d'abus de faiblesse ne peut en effet pas se rendre complice d'un abus de faiblesse, puisque par définition, elle n'est pas en possession de l'intégralité de ses facultés de discernement et de raisonnement propres.

Les auteurs ne remettent nullement en cause les libertés constitutionnelles de culte et d'association mais jugent qu'il convient de réprimer sévèrement les abus commis sur des personnes en situation de faiblesse, d'autant plus lorsque la manipulation de ces personnes a été facilitée par la pression d'un groupe de personnes réunis autour d'un idéal ou d'une vision commune de la spiritualité. Même s'il n'appartient pas aux auteurs

— *Verzwarende omstandigheden*

De in artikel 442quater, 1° en 4°, bedoelde verzwarende omstandigheden zijn specifiek voor het met dit wetsvoorstel bedoelde misdrijf. Die verzwarende omstandigheden komen in het bijzonder voor bij misbruiken die worden begaan bij sektarische bewegingen, waar slachtoffers in een toestand van fysieke en psychische onderwerping worden gebracht zodat hun oordeelsvermogen verzwakt, met name via methodes zoals zuiveringskuren, diëten, vastenkuren, afzonderingen, lichamelijke en psychische pesterijen enzovoort.

De in § 2, 4°, bedoelde verzwarende omstandigheid heeft hoofdzakelijk betrekking op misbruik bij sektarische bewegingen. Teneinde echter niet te veel te worden beknot door kwalificaties die worden gehanteerd in het vennootschapsrecht of het verenigingsrecht, hebben de indieners van het wetsvoorstel ervoor gekozen de generische term "vereniging" te gebruiken, zoals die ook wordt gebruikt in de artikelen 322 tot 326 van het Strafwetboek, die samen hoofdstuk 1 ("Vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen en criminele organisatie") van titel VI vormen.

Tevens vonden de indieners van het wetsvoorstel het belangrijk dat de tekst betrekking zou hebben op elke dader of medeplichtige van frauduleus misbruik van iemands verzwakte positie, zonder dat het daarbij van belang is welke plaats de betrokkene in de hiërarchie van de organisatie of van de vereniging inneemt. De indieners zien immers niet in waarom alleen de leiders van een organisatie voor vervolging in aanmerking zouden komen.

Bovendien zij erop gewezen dat het door de indieners beoogde misdrijf niet zomaar betrekking heeft op het loutere feit dat men tot een organisatie behoort; wel vormt dat lidmaatschap een verzwarende omstandigheid bij het in § 1 bedoelde misdrijf.

Wie zelf het slachtoffer is van misbruik van zijn verzwakte positie, kan immers niet medeplichtig zijn aan een ander misbruik van een verzwakte positie, omdat de betrokkene per definitie niet over zijn/haar volledige oordeels- en redeneervermogen beschikt.

Het is hoegenaamd niet de bedoeling van de indieners te raken aan de in de Grondwet verankerde vrijheden van erediens en van vereniging. Wel zijn zij de mening toegedaan dat streng moet worden opgetreden tegen misbruik van mensen in een verzwakte positie, zeker wanneer de manipulatie van die mensen nog werd versterkt door de druk van een groep mensen die zich bundelen rond een ideaal of een gemeenschappelijke

de la proposition de juger de la rationalité de cet idéal ou de cette vision commune, il apparaît, par contre, important de réprimer les dérives dangereuses pour les personnes et les biens à l'occasion de la recherche ou des pratiques de cet idéal ou de cette vision commune.

De plus, le deuxième élément de l'infraction, à savoir la connaissance de l'état de faiblesse par l'auteur ou complice de l'infraction, est toujours exigé dans le cadre de l'application de cette circonstance aggravante.

M. Frédéric précise encore que les circonstances aggravantes inscrites aux § 2, 2° et 3°, et au § 3 prennent en compte la qualité de la victime et sont justifiées par le fait qu'elles sont déjà présentes dans la législation pénale en ce qui concerne d'autres infractions comme celles relatives aux coups et blessures³.

— Échelle des peines

Les auteurs des amendements ont résolument opté pour une échelle des peines la plus large possible afin de laisser une importante marge de manœuvre aux magistrats.

Conformément à l'amendement n° 1 (DOC 53 0080/002), l'infraction visée au § 1er de l'article proposé est punie d'une amende de trois mois à trois ans d'emprisonnement et d'une amende de cent à vingt mille euros.

Les circonstances aggravantes visées au § 2 portent la peine à un emprisonnement de deux à cinq ans et une amende de cinq cents à quarante mille euros et celle visée au § 3 à la réclusion de dix à quinze ans. Les peines d'amendes doivent encore être multipliées par les centimes additionnels.

La sévérité des amendes est justifiée par le fait que les organisations sectaires et leurs gourous aux pouvoirs chimériques possèdent souvent un patrimoine financier très important qui s'agrandit d'ailleurs à mesure qu'ils profitent de leurs victimes. Par ailleurs, ils disposent parfois de connexions internationales qui leur permettent de récupérer très vite ce qu'ils pourraient avoir perdu.

³ Article 399 à 401 et 405bis du Code pénal

visie op spiritualiteit. Hoewel het de indieners van het wetsvoorstel niet toekomt te oordelen of dat ideaal dan wel die gemeenschappelijke visie al dan niet rationeel zijn, lijkt het integendeel belangrijk paal en perk te stellen aan de kwalijke gevolgen die het nastreven of beleven van dat ideaal of van die gemeenschappelijke visie kan hebben voor personen en goederen.

Bovendien wordt in het raam van de toepassing van die verzwarende omstandigheid ook altijd het tweede bestanddeel van het misdrijf geëist: het feit dat de dader of de medeplichtige van het misdrijf op de hoogte was van de verzwakte positie van het slachtoffer.

Voorts preciseert de heer Frédéric dat de verzwarende omstandigheden die zijn opgenomen in § 2, 2° en 3°, alsook in § 3, rekening houden met de hoedanigheid van het slachtoffer en worden gestaafd door het feit dat er in de strafwetgeving al dergelijke verzwarende omstandigheden bestaan voor andere misdrijven, zoals slagen en verwondingen³.

— Strafmaat

De indieners van de amendementen hebben resoluut gekozen voor een zo ruim mogelijke strafmaat, teneinde de magistraten zoveel mogelijk armslag te geven.

Amendement nr. 1 (DOC 52 0080/002) strekt ertoe het in § 1 van het voorgestelde artikel bedoelde misdrijf te straffen met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd tot twintigduizend euro.

De in § 2 bedoelde verzwarende omstandigheden zorgen voor een verzwaring van die straffen: een gevangenisstraf van twee tot vijf jaar en een geldboete van vijfhonderd tot veertigduizend euro. Op grond van de in § 3 bedoelde verzwarende omstandigheid kan die gevangenisstraf nog verder oplopen: van tien tot vijftien jaar gevangenisstraf. De geldboeten moeten nog worden vermeerderd met de opcentiemen.

Dat de geldboeten zo hoog zijn, heeft ermee te maken dat de sektarische bewegingen en hun goeroes met hun zozegde bijzondere krachten vaak over een groot fortuin beschikken, dat overigens nog aangroeit naarmate ze hun slachtoffers uitbuiten. Voorts beschikken zij soms over internationale connecties waardoor zij heel snel kunnen herwinnen wat zij mogelijkerwijs waren verloren.

³ Artikelen 399 tot 401 en 405bis van het Strafwetboek.

Ainsi, en les condamnant à de lourdes peines d'amendes, les possibilités de récidive ont plus de chances d'être réduites.

Toutefois en vue de réunir le plus large consensus autour de l'article 442^{quater} du Code pénal proposé, les amendements n° 57 et 58 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 1, proposent de réduire les peines d'amendes et de prisons pour reprendre celle visée dans la proposition jointe DOC 53 1217/001. La réduction de ces peines va de pair avec la conviction que les magistrats du parquet requerront aussi souvent que possible la peine de confiscation spéciale prévue aux articles 42 et suivants du Code pénal.

L'amendement n° 1 prévoit par ailleurs la possibilité pour le tribunal d'ordonner la publication du jugement: cette publication permettra d'avertir le plus grand nombre de ce que les pratiques de telles associations ou de tels individus sont poursuivies et condamnées par les autorités judiciaires du Royaume. M. Frédéric précise à ce sujet que conformément aux dispositions relatives à la protection de la vie privée contenues dans la loi du 8 décembre 1992, l'identité des victimes ne doit pas y figurer.

L'amendement n° 55 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 1, permet par ailleurs au juge de prononcer l'interdiction des droits énumérés à l'article 31 du Code pénal. Il convient en effet de fournir aux juges la possibilité de priver ceux qui auront fait preuve d'incivisme de jouir de certains droits politiques ou d'exercer certaines fonctions publiques.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) attire l'attention des membres sur les mots utilisés dans l'amendement n° 1. Il est important que chacun y prête l'attention nécessaire. Elle souhaiterait plus particulièrement savoir si les mots "sciemment abusé frauduleusement" ("*wetens bedrieglijk misbruik*") renvoient à un dol général ou à un dol spécial.

En ce qui concerne les circonstances aggravantes, on utilise les mots "techniques propres" ("*specifieke technieken*"). Dans le prolongement de l'avis du Conseil d'État, l'intervenante plaide en faveur d'une définition plus précise.

La membre constate par ailleurs que les amendements nos 55 à 58 adaptent le taux de la peine proposé dans la proposition initiale

Door hen aldus tot zware geldboeten te veroordelen, verkleinen wellicht de risico's op recidive.

Om evenwel tot een zo ruim mogelijke eensgezindheid te komen over het voorgestelde artikel 442^{quater} van het Strafwetboek wordt in de als subamendement op amendement nr. 1 ingediende amendementen nrs. 57 en 58 (DOC 53 0080/004), voorgesteld de geldboeten en de gevangenisstraffen te verminderen, en in de plaats daarvan over te nemen hetgeen is vervat in het toegevoegde wetsvoorstel DOC 53 1217/001. Die strafverminderingen sporen met de overtuiging dat de parketmagistraten als straf zo vaak mogelijk de in de artikelen 42 en volgende van het Strafwetboek bedoelde bijzondere verbeurdverklaring zullen vorderen.

Amendement nr. 1 voorziet voor de rechtbank trouwens in de mogelijkheid de bekendmaking van het vonnis te bevelen; door die bekendmaking zullen zoveel mogelijk mensen ervan in kennis kunnen worden gesteld dat 's lands gerechtelijke overheden de praktijken van deze verenigingen of gene individuen vervolgen en veroordelen. De heer Frédéric preciseert dienaangaande dat de identiteit van de slachtoffers er niet in vermeld mag staan, overeenkomstig de in de wet van 8 december 1992 vervatte bepalingen in verband met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Voorts biedt het als subamendement op amendement nr. 1 ingediende amendement nr. 55 (DOC 53 0080/004) de mogelijkheid een verbod op in artikel 31 van het Strafwetboek opgesomde rechten uit te spreken. De rechters moeten immers de personen die zich als onwaardig burger hebben gedragen, de mogelijkheid kunnen ontzeggen het voordeel van bepaalde beleidsmaatregelen te genieten of bepaalde openbare ambten te bekleden.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) vestigt de aandacht van de leden op de gebruikte bewoordingen in amendement nr. 1. Het is belangrijk dat hieraan de nodige aandacht wordt besteed. In het bijzonder wenst zij te vernemen of de woorden "wetens bedrieglijk misbruik" ("*sciemment abusé frauduleusement*"), verwijzen naar een algemeen dan wel een bijzonder opzet.

Inzake de verzwarende omstandigheden worden de woorden "specifieke technieken" ("*techniques propres*") gebruikt. Verwijzend naar het advies van de Raad van State pleit spreekster voor een betere omschrijving ervan.

Voorts stelt het lid vast dat de amendementen 55 tot 58 de in het basiswetsvoorstel voorgestelde strafmaat aanpassen.

Le représentant du ministre insiste pour que l'on précise si l'infraction décrite dans l'amendement n° 1 requiert un dol spécial ou un dol général.

Mme Valérie Déom (PS) répète que l'amendement — qui tend à répondre aux observations formulées par le Conseil d'État dans l'avis rendu au cours de la précédente législature sur le même texte (DOC 52 0493/002) — a pour objectif de garantir une plus grande sécurité juridique et d'éviter une interprétation extensive. Dans sa nouvelle rédaction, l'article 442*quater* du Code pénal requiert donc un dol spécial: l'auteur doit en effet avoir connaissance de la situation de faiblesse de la victime.

Malgré les explications de Mme Déom, *Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA)* continue de penser que la formulation de l'amendement est incorrecte.

*

L'amendement n° 1 et les amendements n°s 24, 55, 56, 57 et 58, sous-amendements à l'amendement n°1, sont successivement adoptés par 10 voix et 4 abstentions.

Art. 2/1 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 19 (DOC 53 0080/002) visant à adapter l'article 458*bis* du Code pénal afin d'étendre les exceptions au secret professionnel et de la sorte, permettre à ceux qui y sont soumis de signaler certains faits graves commis à l'encontre d'une personne particulièrement vulnérable.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l'amendement n° 46 (DOC 53 0080/004) afin d'aligner la définition de la "situation de vulnérabilité" proposée par l'amendement n° 19 sur celle de l'amendement n° 25.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) comprend la volonté des auteurs de l'amendement n° 19 d'étendre les exceptions au secret professionnel mais plaide néanmoins pour que soit privilégiée une réglementation uniforme en la matière.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!) rappelle que la commission spéciale relative au traitement d'abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d'autorité, en particulier au sein de l'Église, a inscrit

De vertegenwoordiger van de minister dringt erop aan te preciseren of het in amendement nr. 1 omschreven misdrijf een bijzonder dan wel een algemeen opzet vereist.

Mevrouw Valérie Déom (PS) herhaalt dat het amendement — dat ertoe strekt tegemoet te komen aan de opmerkingen die de Raad van State heeft geformuleerd in het advies dat hij tijdens de vorige zittingsperiode over dezelfde tekst heeft uitgebracht (zie DOC 52 0493/002) — beoogt te zorgen voor een grotere rechtszekerheid en een ruime interpretatie te voorkomen. In zijn nieuwe redactie vergt artikel 442*quater* van het Strafwetboek derhalve een bijzonder opzet: de dader moet immers op de hoogte zijn van de zwakheid van het slachtoffer.

Ondanks de uitleg van mevrouw Déom blijft *mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA)* bij haar mening dat het amendement onjuist geformuleerd is.

*

Amendement nr. 1 en de als subamendement op amendement nr. 1 ingediende amendementen nrs. 24, 55, 56, 57 en 58, worden achtereenvolgens aangenomen met 10 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 2/1 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 19 (DOC 53 0080/002) in, tot aanpassing van artikel 458*bis* van het Strafwetboek, teneinde het aantal uitzonderingen op het beroepsgeheim te verruimen, en aldus de erin vermelde personen de mogelijkheid te bieden kennis te geven van bepaalde ernstige feiten die worden gepleegd tegen een bijzonder kwetsbare persoon.

Vervolgens dient *mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s.* amendement nr. 46 (DOC 53 0080/004) in, dat ertoe strekt de definitie van het in amendement nr. 19 voorgestelde begrip "toestand van kwetsbaarheid" af te stemmen op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) begrijpt weliswaar dat de indieners van amendement nr. 19 de bedoeling hebben het aantal uitzonderingen op het beroepsgeheim uit te breiden, maar pleit er niettemin voor dat de voorkeur zou gaan naar een eenvormige regelgeving terzake.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!) herinnert eraan dat de bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk,

dans ses recommandations la modification de l'article 458*bis* du Code pénal (voir DOC 53 0520/002, p. 408). La modification de cette disposition fera l'objet de discussions au sein de la commission chargée du suivi de ces recommandations. Ne serait-il pas plus judicieux d'attendre la conclusion des travaux de la commission de suivi?

M. Raf Terwingen (CD&V) estime que dans la mesure où l'on ignore encore comment évolueront les travaux futurs de la commission de suivi, il convient d'adapter la disposition de l'article 458*bis* du Code pénal dans le sens proposé à l'amendement n° 19. Le cas échéant, la rédaction de la disposition sera revue ultérieurement.

*

L'amendement n° 19, visant à insérer un article 2/1, et l'amendement n° 46, sous-amendement à l'amendement n° 19, sont successivement adoptés par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 2/2 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 20 (DOC 53 0080/002) qui propose d'adapter la rédaction de l'article 462, alinéa 1er, du Code pénal afin de supprimer l'impunité pénale qui existe pour les vols commis dans le cercle familial au préjudice d'une personne vulnérable.

Par l'amendement n° 44 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 20, *Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts* proposent de corriger la définition de la situation de vulnérabilité pour l'harmoniser avec celle de l'amendement n° 25. Compte tenu, toutefois, de la spécificité de l'infraction visée à l'article 462, alinéa 1er, du Code pénal, la définition proposée n'exige pas que l'auteur ait connaissance du caractère vulnérable de la personne ou que cette vulnérabilité soit apparente. On présuppose en effet que les personnes visées par la disposition, du fait de leur qualité ou des rapports particuliers qu'elles entretiennent avec la victime, ont ou devaient avoir connaissance de sa vulnérabilité au moment où elles ont commis l'infraction.

*

L'amendement n° 20, visant à insérer un article 2/2, et l'amendement n° 44, sous-amendement à l'amendement n° 20, sont successivement adoptés par 12 voix et 2 abstentions.

bij haar aanbevelingen de suggestie had opgenomen artikel 458*bis* van het Strafwetboek te wijzigen (zie DOC 53 0520/002, blz. 408). De wijziging van die bepaling zal worden besproken in de commissie die ermee belast is de aanbevelingen op te volgen. Zou het niet verstandiger zijn te wachten tot die opvolgingscommissie met haar werkzaamheden klaar is?

De heer Raf Terwingen (CD&V) acht het aangewezen de bepaling van 458*bis* van het Strafwetboek te wijzigen zoals beoogd bij amendement nr. 19, aangezien nog niet vaststaat welke richting de werkzaamheden van de opvolgingscommissie zullen uitgaan. Zo nodig kan de tekst van de bepaling achteraf worden herzien.

*

Amendement nr. 19, dat ertoe strekt een artikel 2/1 (*nieuw*) in te voegen, en, als subamendement daarop, amendement nr. 46 worden achtereenvolgens aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 2/2 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 20 (DOC 53 80/002) in, dat ertoe strekt de redactie van artikel 462, eerste lid, van het Strafwetboek te wijzigen, teneinde de straffeloosheid ten aanzien van diefstal in familiekring ten nadele van een kwetsbare persoon op te heffen.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient, als subamendement op amendement nr. 20, amendement nr. 44 (DOC 53 80/004) in. Het strekt ertoe de definitie van "toestand van kwetsbaarheid" af te stemmen op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen. Gelet evenwel op de specificiteit van het in artikel 462, eerste lid, van het Strafwetboek bedoelde misdrijf wordt krachtens de voorgestelde definitie echter niet vereist dat de pleger kennis heeft van de kwetsbare toestand van de persoon of dat die kwetsbaarheid duidelijk is. Men vooronderstelt immers dat de bij deze bepaling beoogde personen, gelet op hun hoedanigheid of hun bijzondere relatie met het slachtoffer, kennis hebben of zouden moeten hebben van diens kwetsbaarheid op het ogenblik dat zij het misdrijf hebben gepleegd.

*

Amendement nr. 20, dat ertoe strekt een artikel 2/2 (*nieuw*) in te voegen, en, als subamendement daarop, amendement nr. 44 worden achtereenvolgens aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 2/3 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 21 (DOC 53 0080/002) qui propose de modifier l'article 493 du Code pénal afin d'en étendre le champ d'application aux personnes particulièrement vulnérables en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l'amendement n° 35 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 21, visant à aligner la définition de la situation de vulnérabilité sur la définition proposée à l'amendement n° 25.

*

L'amendement n° 21, visant à insérer un article 2/3, et l'amendement n° 35, sous-amendement à l'amendement n° 21, sont successivement adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 2/4 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 22 (DOC 53 0080/002) modifiant l'article 496 du Code pénal afin de prévoir une circonstance aggravante lorsque l'infraction de tromperie et d'escroquerie définie par cette disposition est commise au préjudice d'une personne particulièrement vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou d'une déficience ou infirmité physique ou mentale.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l'amendement n° 36 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 22, visant à aligner la définition de la situation de vulnérabilité sur la définition proposée à l'amendement n° 25.

*

L'amendement n° 22, visant à insérer un article 2/4, et l'amendement n° 36, sous-amendement à l'amendement n° 22, sont successivement adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 3 (*nouveau*)

M. André Frédéric (PS) et consorts déposent l'amendement n° 2 (DOC 53 0080/002) qui tend à insérer, dans le texte de la proposition de loi un nouvel article 3.

Art. 2/3 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 21 (DOC 53 80/002) in, dat ertoe strekt artikel 493 van het Strafwetboek te wijzigen teneinde het toepassingsgebied ervan uit te breiden tot de personen die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar zijn.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient vervolgens, als subamendement op amendement nr. 21, amendement nr. 35 (DOC 53 80/004) in, teneinde de definitie van de toestand van kwetsbaarheid af te stemmen op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen.

*

Amendement nr. 21, dat ertoe strekt een artikel 2/3 (*nieuw*) in te voegen, en, als subamendement daarop, amendement nr. 35 worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 2/4 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 22 (DOC 53 80/002) in, dat ertoe strekt artikel 496 van het Strafwetboek te wijzigen teneinde te voorzien in een verzwarende omstandigheid ingeval het bij dat artikel omschreven wanbedrijf van oplichting en bedriegerij wordt gepleegd ten nadele van een persoon die ingevolge zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid bijzonder kwetsbaar is.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient vervolgens, als subamendement op amendement nr. 22, amendement nr. 36 (DOC 53 80/004) in, teneinde de definitie van de toestand van kwetsbaarheid af te stemmen op die welke in amendement nr. 25 is opgenomen.

*

Amendement nr. 22, dat ertoe strekt een artikel 2/4 (*nieuw*) in te voegen, en, als subamendement daarop, amendement nr. 36 worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 3 (*nieuw*)

De heer André Frédéric (PS) c.s. dient amendement nr. 2 (DOC 53 80/002) in, dat ertoe strekt een artikel 3 (*nieuw*) in te voegen.

Mme Valérie Déom (PS) précise à ce sujet que l'objet de l'amendement est de prévoir que lorsque l'abus de la situation de faiblesse visé à l'article 442*quater* du Code pénal aura été commis sur un mineur, le délai de prescription ne commencera à courir que lorsque la victime aura atteint l'âge de dix-huit ans.

Mme Sophie De Wit (N-VA) se demande si l'allongement du délai de prescription, proposé par les auteurs de l'amendement n° 2, ne risque pas d'être critiqué sous l'angle du principe d'égalité et de non-discrimination?

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) constate que l'amendement n° 2 instaure un nouveau délai de prescription. Elle attire l'attention des membres sur le fait que l'instauration de délais de prescription distincts nuit à l'uniformité et à la clarté du système juridique.

M. André Frédéric (PS) et consorts déposent l'amendement n° 59 (DOC 53 0080/006) visant à supprimer l'article 3, proposé par l'amendement n° 2.

*

L'amendement n° 59, visant à supprimer l'article 3 proposé par l'amendement n°2, est adopté par 13 voix et une abstention.

L'amendement n° 2 devient par conséquent sans objet.

Art. 4 (nouveau)

Mme Sonja Becq et M. Raf Terwingen (CD&V) déposent l'amendement n° 23 (DOC 53 0080/002) qui tend à insérer dans le texte de la proposition de loi une disposition autonome autorisant tout établissement d'utilité publique et toute association satisfaisant aux critères qui y sont énumérés à ester en justice en lieu et place de la victime dans les procédures auxquelles donnerait lieu à l'application des articles 142, 195*bis*, 245*bis*, 330*bis*, 347*bis*, 405*bis*, 405*ter*, 410, 423, 425, 426, 428 à 430, 442*bis*, 458*bis*, 462, 493 et 496 du Code pénal. Les auteurs renvoient à la justification écrite de l'amendement.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l'amendement n° 47 (DOC 53 0080/004), sous-amendement à l'amendement n° 23, visant à aligner la définition de la situation de vulnérabilité sur la définition proposée à l'amendement n° 25.

Mevrouw Valérie Déom (PS) preciseert in dat opzicht dat het amendement ertoe strekt te bepalen dat wanneer het in artikel 442*quater*, § 1, van het Strafwetboek bedoelde misbruik van zwakheid zal zijn gepleegd op een minderjarige, de verjaringstermijn van de strafvordering pas zal beginnen te lopen wanneer het slachtoffer de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA) vraagt zich af of de door de indieners van amendement nr. 2 voorgestelde verlenging van de verjaringstermijn niet tot kritiek dreigt te leiden, gelet op het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) stelt vast dat amendement nr. 2 een nieuwe verjaringstermijn instelt. Zij wijst de leden erop dat het instellen van afzonderlijke verjaringstermijnen de eenvormigheid en de duidelijkheid van het rechtsstelsel niet ten goede komt.

De heer André Frédéric (PS) c.s. dient amendement nr. 59 (DOC 53 0080/006) in, dat ertoe strekt het bij amendement nr. 2 voorgestelde artikel 3 weg te laten.

*

Amendement nr. 59, dat ertoe strekt het bij amendement nr. 2 voorgestelde artikel 3 weg te laten, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 2 vervalt bijgevolg.

Art. 4 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) en de heer Raf Terwingen (CD&V) dienen amendement nr. 23 (DOC 53 0080/002) in, dat ertoe strekt in de tekst van het wetsvoorstel een autonome bepaling op te nemen die elke instelling van openbaar nut en elke vereniging die voldoet aan de erin opgesomde criteria, toestaat in rechte op te treden in de gedingen waartoe de toepassing van de artikelen 142, 195*bis*, 245*bis*, 330*bis*, 347*bis*, 405*bis*, 405*ter*, 410, 423, 425, 426, 428 tot 430, 442*bis*, 458*bis*, 462, 493 en 496 van het Strafwetboek aanleiding zou geven. De indieners verwijzen naar de schriftelijke verantwoording van het amendement.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient vervolgens subamendement nr. 47 (DOC 53 0080/004) op amendement nr. 23 in, dat ertoe strekt de definitie van de toestand van kwetsbaarheid af te stemmen op de in amendement nr. 25 opgenomen definitie.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) remarque que l'amendement n° 23 introduit une forme de "class action". Bien que le groupe auquel elle appartient est favorable à l'introduction de cette figure juridique, l'intervenante juge que ceci requiert un débat général séparé.

M. André Frédéric (PS) et consorts déposent l'amendement n° 61 (DOC 53 0080/006) afin de compléter l'article 4 de la proposition de loi avec l'aspect de la prévention des dérives sectaires, qui constitue un axe majeur de la proposition de loi. Grâce à l'ajout proposé, les associations ayant pour objet statutaire de protéger les victimes de mouvements sectaires pourront, elles aussi, défendre et ester en justice en lieu et place des victimes.

Le représentant du ministre remarque que le droit d'ester en justice visé à l'article 4 de la proposition de loi, tel qu'inséré par l'amendement n° 23, ne peut être exercé que si les établissements et associations qui y sont visés "coopèrent sur une base permanente avec les maisons de justice et qu'ils sont agréés par le Roi". Les auteurs de l'amendement devraient mieux préciser ce qu'ils entendent par là.

Mme Sonja Becq (CD&V) précise à ce sujet que la disposition proposée s'inspire de la loi du 24 novembre 1997 visant à combattre la violence au sein du couple. Les conditions qui encadrent le droit d'ester en justice tendent à restreindre le nombre d'associations pouvant en faire usage. La collaboration avec les maisons de justice dont il est question ne doit pas être comprise comme une collaboration formalisée. Il suffit que les maisons de justice connaissent ces associations.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!) est d'avis que les conditions dont il est question à l'article 4, alinéa 2, sont à ce point contraignantes qu'elles risquent de restreindre inutilement le nombre d'associations pouvant ester en justice pour la défense des personnes vulnérables.

L'intervenant juge qu'il eut été préférable d'examiner ce droit d'ester en justice dans un cadre plus global. A l'heure actuelle, les conditions d'octroi de ce droit varient d'une matière à l'autre, ce qui ne favorise nullement la cohérence. Dans tous les cas, il est exact qu'un des critères communs est celui de la personnalité juridique.

La référence à "une collaboration permanente avec des maisons de justice" lui paraît en l'occurrence inadéquate.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) stipt aan dat amendement nr. 23 een vorm van *class action* introduceert. Hoewel haar fractie voorstander is van de invoering van deze rechtsfiguur, is zij van oordeel dat dit een algemeen en afzonderlijk debat vereist.

De heer André Frédéric (PS) c.s. dient amendement nr. 61 (DOC 53 0080/006) in, dat ertoe strekt artikel 4 van het wetsvoorstel aan te vullen met een bijkomend aspect, te weten het voorkómen van sektarische uitwassen, een van de krachtlijnen van het wetsvoorstel.

Met die toevoeging zullen ook de verenigingen met als statutair doel de slachtoffers van sektarische bewegingen te beschermen, hen kunnen verdedigen en namens hen in rechte optreden.

De vertegenwoordiger van de minister merkt op dat het in artikel 4 van het wetsvoorstel bedoelde recht (zoals ingevoegd bij amendement nr. 23) om in rechte op te treden, alleen dan kan worden uitgeoefend als de erin bedoelde instellingen en verenigingen op een permanente basis "samenwerken met de justitiehuizen en erkend zijn door de Koning". De indieners van het amendement zouden beter moeten preciseren wat zij daaronder begrijpen.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) preciseert hieromtrent dat de voorgestelde bepaling is gebaseerd op de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan. De voorwaarden aangaande het recht om in rechte op te treden strekken ertoe het aantal verenigingen dat er gebruik kan van maken, te beperken. De samenwerking met de justitiehuizen waarover sprake is, moet niet worden opgevat als een geformaliseerde samenwerking. Het volstaat dat die justitiehuizen die verenigingen kennen.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!) is van mening dat de voorwaarden waarvan sprake is in artikel 4, tweede lid, zo dwingend zijn dat ze onnodig het aantal verenigingen dat in rechte ter verdediging van de kwetsbare personen kan optreden, zullen beperken.

De spreker vindt dat het beter zou zijn geweest dit recht (om in rechte op te treden), in een bredere context te bekijken. Thans verschillen de voorwaarden voor de toekenning van dit recht naar gelang van de zaak, wat de samenhang geenszins bevordert. Het is in alle gevallen juist dat een van de gemeenschappelijke criteria dat van de rechtspersoonlijkheid is.

De verwijzing naar een "permanente samenwerking met de justitiehuizen" lijkt hem in dit geval niet passend.

Par ailleurs, l'intervenant s'interroge quant à l'impact de l'amendement n° 61 de M. Frédéric et consorts: le texte dont l'insertion est proposée n'a-t-il pas pour conséquence de restreindre encore plus le nombre d'associations qui pourraient avoir le droit d'ester en justice?

Compte tenu des remarques de M. Van Hecke et du représentant du ministre, *Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts* déposent l'amendement n° 62 (DOC 53 0080/006), sous-amendement à l'amendement n° 23, visant à supprimer dans la disposition proposée les mots "*coopèrent sur une base permanente avec les maisons de justice et qu'ils*".

M. André Frédéric (PS) précise que son amendement n° 61 n'a pas pour objectif de restreindre la portée de l'article 4 mais simplement de compléter la disposition afin qu'y apparaisse également l'aspect "lutte contre les dérives sectaires".

*

L'amendement n° 47, sous-amendement à l'amendement n° 23, est adopté par 10 voix et 4 abstentions..

L'amendement n° 61, sous-amendement à l'amendement n° 23, est adopté par 9 voix et 5 abstentions.

L'amendement n° 62, sous-amendement à l'amendement n° 23, est adopté par 10 voix et 4 abstentions.

L'amendement n° 23, visant à insérer un nouvel article 4, est ensuite adopté par 10 voix et 4 abstentions.

Art. 5 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 41 (DOC 53 0080/004) visant à insérer, dans le texte de la proposition de loi, un nouvel article 5.

Mme Becq rappelle que la loi du 10 août 2005 modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la lutte contre la traite des êtres humains et contre les pratiques des marchands de sommeil a inséré dans la loi du 15 décembre 1980 sur les étrangers un nouvel article 77*quater* qui introduit une circonstance aggravante lorsque l'infraction de trafic des êtres humains a été commise en abusant de la situation particulièrement vulnérable dans laquelle se trouve une personne. Le présent

Voorts heeft de spreker bedenkingen bij de impact van amendement nr. 61 van de heer Frédéric c.s.. Hij vraagt zich af de voorgestelde invoeging niet tot gevolg zal hebben dat nog minder verenigingen het recht zullen hebben in rechte op te treden.

In het licht van de opmerkingen van de heer Van Hecke en van de vertegenwoordiger van de minister dient *mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s.* amendement nr. 62 (DOC 53 0080/006) in, als subamendement op amendement nr. 23, dat ertoe strekt in de voorgestelde bepaling de woorden "op een permanente basis samenwerken met de justitiehuizen en" weg te laten.

De heer André Frédéric (PS) preciseert dat het door hem ingediende amendement nr. 61 niet beoogt de draagwijdte van artikel 4 in te perken, maar louter de bepaling aan te vullen, om er ook het aspect van de strijd tegen sektarische uitwassen in op te nemen.

*

Amendement nr. 47, subamendement op amendement nr. 23, wordt aangenomen met 10 stemmen en 4 onthoudingen.

Amendement nr. 61, subamendement op amendement nr. 23, wordt aangenomen met 9 stemmen en 5 onthoudingen.

Amendement nr. 62, subamendement op amendement nr. 23, wordt aangenomen met 10 stemmen en 4 onthoudingen.

Amendement nr. 23, tot invoeging van een artikel 4 (*nieuw*), wordt vervolgens aangenomen met 10 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 5 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient amendement nr. 41 (DOC 53 0080/004) in, tot invoeging in het wetsvoorstel van een artikel 5 (*nieuw*).

Mevrouw Sonja Becq herinnert eraan dat de wet van 10 augustus 2005 tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel en tegen praktijken van huisjesmelkers in de vreemdelingenwet van 15 december 1980 een artikel 77*quater* (*nieuw*) heeft ingevoegd, dat in een verzwarende omstandigheid voorziet wanneer het misdrijf "mensensmokkel" werd gepleegd door misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare situatie

amendement vise à faire correspondre la définition qui y est énoncée à celle qui est utilisée dans l'amendement n° 25 mais ne fait pas explicitement état de l'apparence de vulnérabilité de la victime ni de la connaissance de cet état vulnérable par l'auteur des faits: l'idée même que ce dernier abuse de la situation vulnérable de la victime suppose qu'il en a connaissance.

*

L'amendement n° 41, visant à insérer un nouvel article 5, est adopté par 13 voix et une abstention.

Intitulé

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 48 (DOC 53 0080/004) qui tend à remplacer l'intitulé de la proposition de loi par l'intitulé suivant: "Proposition de loi étendant la protection pénale des personnes vulnérables contre la maltraitance et la malmenace". Les amendements déposés modifient fondamentalement la portée de la proposition de loi à l'examen. Il convient par conséquent d'adapter l'intitulé au nouveau texte qui, outre les modifications apportées à de multiples dispositions du Code pénal, contient également une disposition autonome permettant d'engager des poursuites pénales adéquates à l'encontre de ceux qui abusent de personnes particulièrement vulnérables.

M. André Frédéric (PS) et consorts déposent un amendement n° 60 (DOC 53 0080/006) afin d'adapter l'intitulé proposé comme suit: "Proposition de loi insérant un nouvel article 442*quater* dans le Code pénal en vue de sanctionner la déstabilisation mentale des personnes et les abus de la situation de faiblesse des personnes et étendant la protection pénale des personnes particulièrement vulnérables contre la maltraitance".

*

L'amendement n° 60, visant à remplacer l'intitulé, est adopté par 10 voix et 4 abstentions.

L'amendement n° 48 devient par conséquent sans objet.

waarin een persoon zich bevindt. Dit amendement strekt ertoe de daarin opgenomen definitie af te stemmen op die welke is opgenomen in amendement nr. 25, zonder evenwel uitdrukkelijk melding te maken van het kwetsbare uiterlijk van het slachtoffer, noch van het feit dat de pleger van de feiten kennis heeft van die kwetsbare toestand: dat deze laatste misbruik maakt van de kwetsbare toestand van het slachtoffer, veronderstelt dat hij er kennis van heeft.

*

Amendement nr. 41, tot invoeging van een artikel 5 (*nieuw*), wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Opschrift

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient amendement nr. 48 (DOC 53 0080/004) in, tot vervanging van het opschrift van het wetsvoorstel door wat volgt: "Wetsvoorstel tot uitbreiding van de strafrechtelijke bescherming van bijzonder kwetsbare personen tegen mishandeling en misbehandeling". Aangezien de ingediende amendementen de draagwijdte van het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel op fundamentele wijze wijzigen, moet het opschrift aan de nieuwe inhoud worden aangepast. Die tekst bevat immers veel wijzigingen van het Strafwetboek, alsook een autonome bepaling op grond waarvan personen die bijzonder kwetsbare personen misbruiken, op passende wijze strafrechtelijk kunnen worden vervolgd.

De heer André Frédéric (PS) c.s. dient, als sub-amendement op amendement nr. 48, amendement nr. 60 (DOC 53 0080/006) in, tot vervanging van het voorgestelde opschrift door wat volgt: "Wetsvoorstel tot invoeging van een artikel 442*quater* in het Strafwetboek, met het oog op de strafbaarstelling van de mentale destabilisatie van personen en van het misbruik van personen in een verzwakte positie, en tot uitbreiding van de strafrechtelijke bescherming van bijzonder kwetsbare personen tegen mishandeling."

*

Amendement nr. 60, tot vervanging van het opschrift, wordt aangenomen met 10 stemmen en 4 onthoudingen.

Amendement nr. 48 vervalt bijgevolg.

IV. — DEUXIÈME LECTURE (ART. 94 RGT)

Les articles adoptés en première lecture ont été soumis à une deuxième lecture au cours de la réunion du 31 mai 2011.

Au cours de cette même réunion, la commission a pris connaissance d'une note légistique du Service juridique de la Chambre.

Art. 3

L'article 3, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

“L'article 330bis du même Code, abrogé par la loi du 4 juillet 1972, est rétabli dans la rédaction suivante:

“Art. 330/1. Dans les cas prévus aux articles 327 à 330, le minimum des peines portées par ces articles est doublé lorsque le fait d'exercer des menaces d'attentat ou d'émettre de fausses informations relatives à un attentat est commis envers une personne dont la situation de vulnérabilité en raison de l'âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale était apparente ou connue de l'auteur des faits.”

Le Service juridique de la Chambre se demande si, *“outre le fait d'exercer des menaces d'attentat ou d'émettre de fausses informations, l'article 330/1 proposé (lire: 330bis) du Code pénal ne doit pas également mentionner la diffusion de substances, visée à l'article 328bis du même Code. Si tel n'est pas l'objectif, on écrira “articles 327, 328, 329, 330”/“de artikelen 327, 328, 329 en 330”.*

Mme Sonja Becq (CD&V) souligne que l'intention des auteurs de l'amendement insérant le présent article, était bien de viser également l'article 328bis du Code pénal. La rédaction de la disposition ne doit donc pas être modifiée sur ce point.

Art. 6

L'article 6, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

“L'article 377, alinéa 1er, du même Code, remplacé par la loi du 4 juillet 1989 et modifié par la loi du 28 novembre 2000, est remplacé par l'alinéa suivant:

IV. — TWEEDE LEZING (ART. 94 RGT.)

De in eerste lezing aangenomen artikelen zijn in tweede lezing besproken tijdens de vergadering van 31 mei 2011.

Tijdens die vergadering heeft de commissie kennisgenomen van een wetgevingstechnische nota van de Juridische Dienst van de Kamer.

Art. 3

Het in eerste lezing aangenomen artikel 3 luidt:

“Artikel 330bis van hetzelfde Wetboek, opgeheven bij de wet van 4 juli 1972, wordt opnieuw hersteld in de volgende lezing:

“Art. 330/1. In de gevallen bepaald in de artikelen 327 tot 330 wordt het minimum van de bij die artikelen bepaalde straffen verdubbeld wanneer de uiting van de bedreigingen met een aanslag of het geven van valse inlichtingen betreffende een aanslag plaatsvindt ten aanzien van een persoon van wie de kwetsbare toestand ingevolge de leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid duidelijk of bekend was bij de pleger van de feiten”.

De Juridische Dienst van de Kamer werpt de vraag op *“of het voorgestelde artikel 330/1 (lees: 330bis) van het Strafwetboek, naast het uiten van bedreigingen en het geven van valse inlichtingen, ook niet naar het in artikel 328bis van hetzelfde wetboek vermelde verspreiden van stoffen moet verwijzen. Als dat niet de bedoeling is, schrijf men “de artikelen 327, 328, 329 en 330”/“articles 327, 328, 329, 330”.*

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) onderstreept dat de indieners van het amendement waarbij dit artikel wordt ingevoegd, wel degelijk ook artikel 328bis van het Strafwetboek beoogden. De tekst van deze bepaling hoeft op dat punt dan ook niet te worden gewijzigd.

Art. 6

Het in eerste lezing aangenomen artikel 6 luidt:

“Artikel 377, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 4 juli 1989 en gewijzigd bij de wet van 28 november 2000, wordt vervangen door wat volgt:

“Si le coupable est l’ascendant ou l’adoptant de la victime ou un descendant, en ligne directe ou collatérale; s’il est de ceux qui ont autorité sur elle; s’il a abusé de l’autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions; s’il est médecin, chirurgien, accoucheur ou officier de santé et que l’enfant ou toute autre personne vulnérable visée à l’article 376, alinéa 3, fut confié à ses soins; ou si, dans le cas des articles 373, 375 et 376, le coupable, quel qu’il soit, a été aidé dans l’exécution du crime ou du délit, par une ou plusieurs personnes; si le coupable est soit le frère ou la sœur de la victime mineure ou toute personne qui occupe une position similaire au sein de la famille, soit toute personne cohabitant habituellement ou occasionnellement avec elle et qui a autorité sur elle, les peines seront fixées comme suit.”

Dans la note de légistique qui a été mise à la disposition des membres, le Service juridique de la Chambre observe qu’aux articles 377, 391bis, 405ter (la modification proposée à l’article 11, 2°), 410 (la modification proposée à l’article 12) et 424 proposés du Code pénal, il est chaque fois question de “descendant en ligne directe ou collatérale”/ “bloedverwant in de rechte nederdalende lijn of in de zijlijn”. Le Service juridique estime que ces termes ne sont pas clairs et n’ont en outre pas la même portée selon les versions linguistiques. En effet, le terme français “descendant” est, par définition, un descendant en ligne directe, et en particulier en ligne directe descendante.

Pour les personnes visées précisément par les termes “descendant en ligne collatérale”, il faut donc utiliser d’autres termes. Les termes néerlandais “bloedverwant in de zijlijn” ont toutefois des acceptions nettement plus larges s’il n’est pas précisé jusqu’à quel degré cette personne est descendant. À défaut de précision, toutes les personnes ayant un ancêtre commun, quel que soit le nombre de générations, entreront en ligne de compte.

Afin de répondre à la remarque formulée par le service juridique, M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l’amendement n° 63 rédigé comme suit:

“Dans l’article 377, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots “ou un descendant, en ligne directe ou collatérale” par les mots “, un descendant en ligne directe de la victime ou un descendant en ligne directe d’un frère ou d’une sœur de la victime”.

“Is de schuldige een bloedverwant in de opgaande lijn of de adoptant van het slachtoffer of een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn of zijlijn; behoort hij tot degenen die over het slachtoffer gezag hebben; heeft hij misbruik gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen; is hij arts, heelkundige, verloskundige of officier van gezondheid aan wie het kind of iedere andere kwetsbare persoon bedoeld in artikel 376, derde lid, ter verzorging was toevertrouwd; of is de schuldige, wie hij ook zij, in de gevallen van de artikelen 373, 375 en 376, vrijwillig of uit nalatigheid door een of meer personen geholpen bij de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf; of is hij hetzij de broer of de zus van het minderjarige slachtoffer of iedere andere persoon die een soortgelijke positie heeft in het gezin, hetzij onverschillig welke persoon die gewoonlijk of occasioneel met het slachtoffer samenwoont en die over dat slachtoffer gezag heeft, dan worden de straffen bepaald als volgt.”

In de aan de commissieleden overhandigde wetgevingstechnische nota merkt de Juridische Dienst van de Kamer op dat in de voorgestelde artikelen 377, 391bis, 405ter (de wijziging voorgesteld bij artikel 11, 2°), 410 (de wijziging voorgesteld bij artikel 12) en 424 van het Strafwetboek, telkens sprake is van de “bloedverwant in de rechte nederdalende lijn of in de zijlijn” / “descendant en ligne directe ou collatérale”. Volgens de Juridische Dienst zijn die bewoordingen onduidelijk en hebben ze bovendien in de beide taalversies een andere draagwijdte. De Franse term “descendant” is immers per definitie een afstammeling in de rechte lijn en meer bepaald de rechte nederdalende lijn.

Wie precies wordt bedoeld met de woorden “descendant en ligne collatérale”, moet dus in andere bewoordingen worden uitgedrukt. De Nederlandse woorden “bloedverwant in de zijlijn” zijn echter veel te ruim, als niet wordt gepreciseerd tot in welke graad die persoon bloedverwant is. Gebeurt dat niet, dan komen alle personen met een gemene stamvader, ongeacht het aantal generaties, in aanmerking.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient, als antwoord op de opmerking van de Juridische Dienst, amendement nr. 63 in, dat luidt:

“In het voorgestelde artikel 377, eerste lid, de woorden “of een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn of zijlijn” vervangen door de woorden “een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn van het slachtoffer of een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn van een broer of zus van het slachtoffer”.

JUSTIFICATION

L'expression "descendant en ligne collatérale" n'est pas claire. En principe, est qualifié de "descendant" d'une personne celui qui "descend" de cette personne, c'est-à-dire celui qui en est issu. Le descendant d'un individu est un parent en ligne directe de celui-ci.

Par conséquent, si l'on veut permettre le prononcé des peines plus lourdes prévues par l'article 377 du Code pénal pour les faits d'attentat à la pudeur ou de viol commis soit par un neveu ou une nièce sur son oncle ou sa tante, soit par un petit-neveu ou une petite-nièce sur son grand-oncle ou sa grand-tante – comme cherche à le faire l'amendement n° 49 –, il faut écarter l'expression de "descendant en ligne collatérale" pour prévoir l'application de la disposition aux descendants en ligne directe d'un frère ou d'une sœur de la victime."

Mme Sabien-Lahaye-Battheu (Open Vld) estime que l'article 377, alinéa 1er, tel que remplacé par l'article 6 de la proposition de loi, manque de clarté et devrait être réécrit pour plus de lisibilité. La version actuelle de cette disposition vise clairement des auteurs qui exercent, d'une manière ou d'une autre, une forme d'autorité sur la victime. L'article 6, modifié par l'amendement n° 63, y insère une référence à "un descendant en ligne directe de la victime ou un descendant en ligne directe d'un frère ou d'une sœur de la victime" pour lesquels la notion d'autorité fait défaut.

L'intervenante propose par conséquent de revoir la formulation de cette disposition

M. Koenraad Degroote (N-VA) est d'avis qu'il faut privilégier une certaine uniformité dans les diverses dispositions de la proposition.

Mme Sonja Becq (CD&V) juge que l'on ne peut exclure qu'un descendant exerce une certaine autorité sur l'ascendant.

M. Olivier Maingain (MR) souscrit à l'observation de Mme Lahaye-Battheu: le texte de l'article 377, alinéa 1er, du Code pénal, tel que modifié par l'article 6, est une disposition peu lisible qu'il conviendrait de scinder pour plus de clarté.

Par conséquent, *M. Olivier Maingain (MR)* et consorts déposent l'amendement n°74 rédigé comme suit:

"Remplacer l'article 377, alinéa 1er, proposé comme suit:

VERANTWOORDING

De uitdrukking "bloedverwant in de zijlijn" is niet duidelijk. In principe wordt met iemands bloedverwant de persoon bedoeld die van die persoon "afstamt", die er met andere woorden uit geboren is. De afstammeling van een individu is van die laatste een bloedverwant in de rechte lijn.

Nu, voor de strafbare feiten van aanranding van de eerbaarheid of van verkrachting door hetzij een neef of nicht op hun oom of tante, hetzij een achterneef of achternicht op hun grootoom of groottante – zoals beoogd bij amendement nr. 49 – kunnen de zwaardere straffen waarin men door middel van het voorgestelde artikel 377 van het Strafwetboek wil voorzien, alleen worden uitgesproken als de uitdrukking "bloedverwant in de zijlijn" uit de bepaling wordt weggelaten; alleen dan kan die bepaling van toepassing zijn op de bloedverwanten in de rechte nederdalende lijn van een broer of zus van het slachtoffer."

Mevrouw Sabien Lahaye-Battheu (Open Vld) geeft aan dat artikel 377, eerste lid, zoals vervangen bij artikel 6 van het wetsvoorstel, onvoldoende duidelijk is en in meer bevattelijke bewoordingen moet worden herschreven. De bestaande tekst van deze bepaling beoogt onmiskenbaar de daders die, op welke manier ook, gezag uitoefenen over het slachtoffer. Ingevolge amendement nr. 63 wordt in artikel 6 verwezen naar "een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn van het slachtoffer of een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn van een broer of zus van het slachtoffer", waarvoor het gezagsaspect evenwel ontbreekt.

De spreekster stelt dan ook voor die bepaling anders te formuleren.

De heer Koenraad Degroote (N-VA) vindt dat men een zekere eenvormige formulering van de verschillende bepalingen van het wetsvoorstel moet betrachten.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) stelt dat het niet uit te sluiten valt dat een afstammeling een zeker gezag uitoefent over een bloedverwant in de opgaande lijn.

De heer Olivier Maingain (MR) valt mevrouw Lahaye-Battheu bij: de tekst van artikel 377, eerste lid, van het Strafwetboek, zoals gewijzigd bij artikel 6, is onvoldoende duidelijk geformuleerd en zou met het oog op de bevattelijkheid beter worden gesplitst.

De heer Olivier Maingain (MR) c.s. dient daarom amendement nr. 74 in, dat luidt:

"Het voorgestelde artikel 377, eerste lid, vervangen door wat volgt:

“Les peines seront fixées comme prévu aux alinéas 2 à 5:

— si le coupable est l’ascendant ou l’adoptant de la victime, un descendant en ligne directe de la victime ou un descendant en ligne directe d’un frère ou d’une sœur de la victime;

— si le coupable est soit le frère ou la sœur de la victime mineure ou toute personne qui occupe une position similaire au sein de la famille, soit toute personne cohabitant habituellement ou occasionnellement avec elle et qui a autorité sur elle;

— si le coupable est de ceux qui ont autorité sur la victime; s’il a abusé de l’autorité ou des facilités que lui confèrent ses fonctions; s’il est médecin, chirurgien, accoucheur ou officier de santé et que l’enfant ou toute autre personne vulnérable visée à l’article 376, alinéa 3, fut confié à ses soins;

— si, dans le cas des articles 373, 375 et 376, le coupable, quel qu’il soit, a été aidé dans l’exécution du crime ou du délit, par une ou plusieurs personnes;”.

*

L’amendement n° 63 de M. Brotcorne est retiré.

L’amendement n°74, visant à remplacer l’article 6, est adopté par 9 voix et 4 abstentions.

Art. 9

L’article 9, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

“Dans l’article 391bis du même Code, inséré par la loi du 5 juillet 1963 et modifié en dernier lieu par la loi du 27 avril 2007, l’alinéa suivant est inséré entre les alinéas 4 et 5:

“Les mêmes peines seront applicables à tout descendant en ligne directe ou collatérale qui, condamné à une obligation d’aliment, s’abstient volontairement de remplir les formalités prévues par la législation sociale et prive ainsi un ascendant des avantages auxquels il pouvait prétendre.”.

M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l’amendement n° 64, rédigé comme suit:

“Dans l’article 391bis, alinéa 5, proposé, supprimer les mots “ou collatérale”.

“De straffen zullen worden vastgesteld als bepaald bij het tweede tot het vijfde lid:

— als de schuldige een bloedverwant in de opgaande lijn of de adoptant van het slachtoffer, een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn van het slachtoffer dan wel van een broer of zus van het slachtoffer is;

— als de schuldige hetzij de broer of de zus van het minderjarige slachtoffer is, dan wel iedere andere persoon die een soortgelijke positie heeft in het gezin, hetzij onverschillig welke persoon die gewoonlijk of occasioneel met het slachtoffer samenwoont en over dat slachtoffer gezag heeft;

— als de schuldige tot degenen behoort die over het slachtoffer gezag hebben; als hij misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen; als hij arts, heelkundige, verloskundige of officier van gezondheid is aan wie het kind of iedere andere kwetsbare persoon bedoeld in artikel 376, derde lid, ter verzorging was toevertrouwd;

— als de schuldige, wie hij ook zij, in de gevallen van de artikelen 373, 375 en 376, door een of meer personen werd geholpen bij de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf;”.

*

Amendement nr. 63 van de heer Brotcorne wordt ingetrokken.

Amendement nr. 74, dat ertoe strekt artikel 6 te vervangen, wordt aangenomen met 9 en 4 onthoudingen.

Art. 9

Het in eerste lezing aangenomen artikel 9 luidt:

“In artikel 391bis van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 juli 1963 en het laatst gewijzigd bij de wet van 27 april 2007, wordt tussen het vierde en het vijfde lid het volgende lid ingevoegd:

“Dezelfde straffen zijn van toepassing op elke bloedverwant in de rechte nederdalende lijn of in de zijlijn die veroordeeld is tot onderhoudsplicht, en die zich vrijwillig ervan onthoudt de door de sociale wetgeving voorgeschreven formaliteiten te vervullen en aldus een bloedverwant in de opgaande lijn berooft van de voordelen waarop deze aanspraak kon maken.”.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 64 in, dat luidt:

“In het voorgestelde artikel 391bis, vijfde lid, de woorden “of in de zijlijn” weglaten”.

JUSTIFICATION

L'expression "descendant en ligne collatérale" n'est pas claire. En principe, est qualifié de "descendant" d'une personne celui qui "descend" de cette personne, c'est-à-dire celui qui en est issu. Le descendant d'un individu est un parent en ligne directe de celui-ci.

Pour assurer l'application des peines prévues en cas d'abandon de famille à un parent collatéral plus jeune qui se rend coupable de tels faits vis-à-vis d'un oncle, d'une tante, d'un grand-oncle, d'une grand-tante, il conviendrait donc de faire mention dans l'article 391bis des descendants d'un parent collatéral de la victime, plus précisément des descendants d'un frère ou d'une sœur de celle-ci (neveux et nièces, petits-neveux et petites nièces).

Le nouvel alinéa inséré dans l'article 391bis prévoit néanmoins l'extension des peines prévues en cas d'abandon de famille à tout descendant qui, "condamné à une obligation d'aliment", s'abstient volontairement de remplir les formalités prévues par la législation sociale et prive ainsi son parent des avantages auxquels il pouvait prétendre.

Or, d'après le Code civil, aucune condamnation à une obligation d'aliment ne se conçoit au bénéfice d'une personne dans le chef de son neveu ou de sa nièce, ou dans le chef de son petit-neveu ou de sa petite-nièce.

Il s'agit donc d'omettre, dans la disposition nouvelle, toute référence à ce type de situations.

L'amendement n° 64 ne donne pour le reste lieu à aucune discussion.

*

L'amendement n° 64 est 10 voix et 3 abstentions.

L'article 9, tel qu'amendé, est adopté par 9 voix contre une et 3 abstentions.

Art. 11

L'article 11, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

VERANTWOORDING

De uitdrukking "bloedverwant in de zijlijn" is niet duidelijk. In principe wordt met iemands bloedverwant de persoon bedoeld die van die persoon "afstamt", die er met andere woorden uit geboren is. De afstammeling van een individu is van die laatste een bloedverwant in de rechte lijn.

Teneinde de toepassing te waarborgen van de straffen die in geval van familieverlating worden opgelegd aan een jongere bloedverwant in de zijlijn die zich ten aanzien van een oom, een tante, een grootoom of een groottante schuldig maakt aan dergelijke feiten, ware het dus raadzaam in artikel 391bis melding te maken van de afstammelingen van de bloedverwant in de zijlijn van het slachtoffer, meer in het bijzonder van de afstammelingen van een broer of een zus van dat slachtoffer (neven en nichten, achterneven en achternichten).

Het nieuwe lid dat in artikel 391bis wordt ingevoegd, voorziet echter in een ruimere draagwijdte van de straffen. Die zouden bij familieverlating voortaan ook gelden voor elke bloedverwant "die veroordeeld is tot onderhoudsplicht, en die zich vrijwillig ervan onthoudt de door de sociale wetgeving voorgeschreven formaliteiten te vervullen en aldus een bloedverwant in de opgaande lijn berooft van de voordelen waarop deze aanspraak kon maken.

Volgens het Burgerlijk Wetboek echter is het ondenkbaar dat de neef, de nicht, de achterneef of de achternicht van een slachtoffer ertoe zouden worden veroordeeld hem of haar te onderhouden.

Vandaar dat elke verwijzing naar dergelijke hypothesen uit de nieuwe bepaling moet worden geweerd.

Voor het overige worden over amendement nr. 64 geen opmerkingen gemaakt.

*

Amendement nr. 64 wordt aangenomen met 10 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 9 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 en 3 onthoudingen.

Art. 11

Het in eerste lezing aangenomen artikel 11 luidt:

“Dans l’article 405ter du même Code, inséré par la loi du 28 novembre 2000, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “qui, en raison de son état physique ou mental, n’était pas à même de pourvoir à son entretien” sont remplacés par les mots “vulnérable en raison de l’âge, d’un état de grossesse, d’une maladie, d’une infirmité ou d’une déficience physique ou mentale”;

2° les mots “ou collatéraux” sont insérés entre le mot “ascendants” et les mots “, toute autre”;

3° les mots “l’incapable” sont remplacés par les mots “la personne vulnérable”.

Dans sa note de légistique, le Service juridique de la Chambre constate que dans le texte proposé de l’article 405ter du Code pénal, la condition selon laquelle la personne vulnérable “n’était pas à même de pourvoir à son entretien” est supprimée, alors que cette condition est par exemple maintenue dans le texte néerlandais de l’article 405bis du même Code. La question se pose de savoir si cela correspond à la volonté du législateur. Cette remarque s’applique également aux articles 20 et 21.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l’amendement n° 67, rédigé comme suit:

“Dans les modifications proposées à l’article 405ter du Code pénal sont apportées les modifications suivantes:

1/ dans le 1°, les mots “qui, en raison de son état physique ou mental, n’était pas à même de pourvoir à son entretien” sont remplacés par les mots “qui, en raison de son état physique et mental”;

2/ le 1° est complété par les mots “et qui”;

3/ le 2° est remplacé comme suit:

“2° les mots “ou collatéraux jusqu’au quatrième degré” sont insérés entre le mot “ascendants,” et les mots “toute autre personne ayant autorité sur le mineur”.

JUSTIFICATION

1) La condition selon laquelle il s’agit d’une personne qui, en raison de son état physique ou mental, n’est pas à même de pourvoir à son entretien, a été supprimé de l’article. Ce n’est pas l’intention des auteurs. Ceux-ci

“In de inleidende zin van artikel 405ter van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 28 november 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “een persoon die, uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien” worden vervangen door de woorden “een kwetsbare persoon vanwege leeftijd, zwangerschap, ziekte, onvolwaardigheid dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek”;

2° tussen het woord “opgaande” en het woord “lijn” worden de woorden “of in de zijlijn” ingevoegd;

3° de woorden “de onbekwame” worden vervangen door de woorden “de kwetsbare persoon”.

In zijn wetgevingstechnische nota constateert de Juridische Dienst van de Kamer dat in de voorgestelde tekst van artikel 405ter van het Strafwetboek de voorwaarde verdwijnt dat de kwetsbare persoon “niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien”, terwijl die voorwaarde bijvoorbeeld wel in artikel 405bis van hetzelfde Wetboek blijft staan. De vraag rijst of dat met de wil van de wetgever overeenstemt. Deze opmerking geldt eveneens voor de artikelen 20 en 21.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient amendement nr. 67 in, luidende:

“In de wijzigingen voorgesteld aan artikel 405ter van het Strafwetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1/ in het 1° worden de woorden “een persoon die, uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien” vervangen door de woorden “een persoon die, uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand”;

2/ het 1° wordt aangevuld met de woorden “en die”;

3/ het 2° wordt vervangen als volgt:

“tussen de woorden “in de opgaande lijn” en de woorden “of door enige andere persoon die gezag heeft over de minderjarige” worden de woorden “of in de zijlijn tot de vierde graad”, ingevoegd”.

VERANTWOORDING

1) De voorwaarde dat een persoon die, uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien was uit het artikel geschrapt. Dit is niet de bedoeling van de indieners. De

fournissent simplement une définition uniforme de ce qu'il y a lieu d'entendre par une "personne vulnérable", sans vouloir pour autant modifier les conditions figurant dans l'article actuel du Code pénal. Les auteurs répondent ainsi à la remarque numéro 10 du Service juridique.

2) Le but de l'amendement était, d'une part, d'adapter l'actuel article 405ter du Code pénal, qui punit les infractions en matière de violence intrafamiliale lorsque celles-ci sont commises envers un mineur ou envers une personne qui, en raison de son état physique ou mental, n'est pas à même de pourvoir à son entretien en fonction de la nouvelle définition de la notion de "personne vulnérable" (une personne vulnérable en raison de son âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale).

L'amendement proposé visait également à élargir la catégorie de l'auteur: l'article 405ter du Code pénal n'incrimine cette infraction, lorsqu'elle est commise dans le cercle familial, que si elle est commise par le père, la mère ou d'autres ascendants. Les auteurs souhaitent également incriminer cette infraction dans le chef des parents en ligne collatérale. Le Service juridique a fait observer qu'un élargissement à la ligne collatérale est trop large. C'est la raison pour laquelle la ligne collatérale est limitée au quatrième degré (neveux et nièces).

L'amendement n° 67 ne donne lieu à aucune discussion.

*

L'amendement n° 67 est adopté par 10 voix et trois abstentions.

L'article 11, tel qu'amendé, est également adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Art. 12

L'article 12, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

"Dans l'article 410, alinéa 1er, du même Code, remplacé par la loi du 28 novembre 2000 et modifié par la loi du 28 janvier 2003, les mots "en ligne directe ou collatérale" sont insérés entre les mots "autres ascendants" et les mots ", le minimum"."

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 68 rédigé comme suit:

indiensers voorzien enkel in een eenvormige definitie van wat moet verstaan worden onder een "kwetsbare persoon", zonder de bestaande voorwaarden in het bestaande artikel in het Strafwetboek te willen wijzigen. Hiermee komen de indiensers tegemoet aan opmerking nummer 10 van de Juridische Dienst.

2) De bedoeling van het amendement was enerzijds de misdrijven inzake intrafamiliaal geweld die door het huidige artikel 405ter van het Strafwetboek kunnen bestraft worden indien dit misdrijf is gepleegd jegens een minderjarige of op een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien te vervangen door de nieuwe definitie van het begrip "kwetsbare persoon" (een kwetsbare persoon vanwege leeftijd, zwangerschap, ziekte, onvolwaardigheid dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek).

Het voorgestelde amendement strekte er ook toe om de categorie van de dader uit te breiden: artikel 405ter Sw. stelt dit misdrijf, indien dit gepleegd wordt in familiale kring enkel strafbaar indien het gepleegd wordt door de vader, moeder of andere bloedverwanten in de opgaande lijn. De indiensers wensten dit misdrijf ook strafbaar stellen voor bloedverwanten in de zijlijn. De Juridische Dienst merkte op dat de zijlijn te ruim is, daarom wordt de zijlijn beperkt tot de vierde graad (neven en nichten)".

Over amendement nr. 67 worden geen opmerkingen gemaakt.

*

Amendement nr. 67 wordt aangenomen met 10 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 11 wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

Art. 12

Het in eerste lezing aangenomen artikel 12 luidt:

"In artikel 410, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 28 november 2000 en gewijzigd bij de wet van 28 januari 2003, worden de woorden "in de opgaande lijn" vervangen door de woorden "in de rechte opgaande lijn of in de zijlijn"."

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient amendement nr. 68 in, luidende:

“Dans l’article 410, alinéa 1er, proposé, du même Code, les mots “en ligne directe ou collatérale” sont remplacés par les mots “en ligne directe ou collatérale jusqu’au quatrième degré”.”

JUSTIFICATION

L’objectif des auteurs était d’élargir cette infraction aux auteurs en ligne collatérale. Comme les mots “en ligne collatérale” sont trop larges, il est précisé jusqu’à quel degré cette personne est parente, à savoir jusqu’au quatrième degré (neveux et nièces).

L’amendement n° 68 ne donne lieu à aucune discussion.

*

L’amendement n° 68 est adopté par 10 voix et trois abstentions.

L’article 12, tel qu’amendé, est également adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Art. 18

L’article 18, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

“Dans l’article 424 du même Code, remplacé par la loi du 28 novembre 2000, l’alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

“Les descendants en ligne directe ou collatérale qui abandonnent leur père, mère, adoptant ou autre ascendant dans le besoin, encore qu’il n’ait pas été laissé seul, qui refusent de le reprendre ou qui refusent de payer son entretien lorsqu’ils l’ont confié à un tiers ou qu’il a été confié à un tiers par décision judiciaire.”.”

M. Christian Brotcorne (cdH) dépose l’amendement n° 65, rédigé comme suit:

“Dans l’article 424, alinéa 3, proposé, supprimer les mots “ou collatérale”.”

JUSTIFICATION

L’expression “descendant en ligne collatérale” n’est pas claire. En principe, est qualifié de “descendant” d’une personne celui qui “descend” de cette personne, c’est-à-dire celui qui en est issu. Le descendant d’un individu est un parent en ligne directe de celui-ci.

“In het voorgestelde artikel 410, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden “in de rechte opgaande lijn of in de zijlijn” vervangen door de woorden “in de opgaande lijn of in de zijlijn tot de vierde graad”.”

VERANTWOORDING

Het was de bedoeling van de indieners om dit misdrijf uit te breiden naar daders in de zijlijn. Omdat de woorden “in de zijlijn” te ruim zijn, wordt gepreciseerd tot in welke graad die persoon bloedverwant is, te weten tot in de vierde graad (neven en nichten).

Over amendement nr. 68 worden geen opmerkingen gemaakt.

*

Amendement nr. 68 wordt aangenomen met 10 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 12 wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

Art. 18

Het in eerste lezing aangenomen artikel 18 luidt:

“In artikel 424 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 28 november 2000, wordt tussen het tweede en het derde lid het volgende lid ingevoegd:

“De bloedverwanten in de rechte nederdalende lijn of in de zijlijn die hun vader, moeder, adoptant of andere bloedverwant in de opgaande lijn in behoeftige toestand achterlaten, ook al wordt de persoon niet alleen gelaten, die weigeren hem weer bij zich te nemen en weigeren zijn onderhoud te betalen als zij hem aan een derde hebben toevertrouwd of als hij bij rechterlijke beslissing aan een derde is toevertrouwd.”.”

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 65 in, luidende:

“In het voorgestelde artikel 424, derde lid, de woorden “of in de zijlijn” weglaten.”.”

VERANTWOORDING

De uitdrukking “bloedverwant in de zijlijn” is niet duidelijk. In principe wordt met iemands bloedverwant de persoon bedoeld die van die persoon “afstamt”, die er met andere woorden uit geboren is. De afstammeling van een individu is van die laatste een bloedverwant in de rechte lijn.

En outre, l'idée sous-jacente à la disposition nouvelle est d'étendre l'incrimination prévue par l'actuel article 424 du Code pénal, qui punit le père, la mère ou l'adoptant qui abandonne son enfant, à la situation inverse, soit celle de l'enfant ou du petit-enfant qui abandonne son ascendant dans le besoin.

Dans cette optique, il ne faut pas faire état du neveu, de la nièce, du petit-neveu, de la petite-nièce qui abandonne son (grand-)oncle ou sa (grand-)tante.

Il est dès lors proposé d'omettre les mots "ou collatérale" dans la disposition nouvelle."

*

L'amendement n°65 est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

L'article 18, tel qu'amendé, est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Art. 20

L'article 20, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

"Dans l'article 425, § 1er, du même Code, remplacé par la loi du 28 novembre 2000, les mots "une personne qui, en raison de son état physique ou mental, n'était pas à même de pourvoir à son entretien" sont remplacés par les mots "une personne dont la situation de vulnérabilité en raison de l'âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale était apparente ou connue de l'auteur des faits".

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 69, rédigé comme suit:

"Dans la modification de l'article 425, § 1er, du même Code sont apportées les modifications suivantes:

1° les mots "une personne qui en raison de son état physique ou mental, n'était pas à même de pourvoir à son entretien" sont remplacés par les mots "une personne qui en raison de son état physique ou mental,";

2° l'article est complété par les mots "et qui".

Bovendien is de aan de nieuwe bepaling onderliggende idee de strafbaarstelling waarin het huidige artikel 424 van het Strafwetboek voorziet als de vader, de moeder of de adoptant hun kind achterlaten, uit te breiden tot de omgekeerde situatie, namelijk als het kind of kleinkind zijn bloedverwant in opgaande lijn in behoeftige toestand achterlaat.

Vanuit dat oogpunt moet geen melding worden gemaakt van de neef, de nicht, de achterneef en de achternicht die hun respectieve (groot)oom of (groot)tante achterlaten.

Daarom wordt voorgesteld de woorden "of in de zijlijn" in de nieuwe bepaling weg te laten."

*

Amendement nr. 65 wordt aangenomen met 10 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 18 wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

Art. 20

Het in eerste lezing aangenomen artikel 20 luidt:

"In artikel 425, § 1, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 28 november 2000, worden de woorden "een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet in staat is om in zijn onderhoud te voorzien" vervangen door de woorden "een persoon van wie de kwetsbare toestand ingevolge de leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid duidelijk of bekend was bij de pleger van de feiten"."

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient amendement nr. 69 in, luidende:

"In de voorgestelde wijziging van artikel 425, § 1, van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet in staat is om in zijn onderhoud te voorzien" worden vervangen door de woorden "een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand";

2° het artikel wordt aangevuld met de woorden "en die"."

JUSTIFICATION

La condition qu'une personne qui, en raison de son état physique ou mental, n'était pas à même de pourvoir à son entretien, avait été supprimée de l'article, ce qui n'était pas l'intention des auteurs. Les auteurs se bornent à donner une définition uniforme de ce qu'il y a lieu d'entendre par "personne vulnérable", sans vouloir modifier les conditions contenues dans l'article existant du Code pénal. Les auteurs répondent ainsi à la remarque du Service juridique.

L'amendement n° 69 ne donne lieu à aucune discussion.

*

L'amendement n° 69 est adopté par 10 voix et trois abstentions.

L'article 20, tel qu'amendé, est également adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Art. 21

L'article 21, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

"Dans l'article 426 du même Code, modifié par les lois des 26 juin 2000 et 28 novembre 2000, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 1er, les mots "hors d'état de pourvoir à son entretien en raison de son état physique ou mental" sont remplacés par les mots "vulnérable en raison de l'âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale";

2° dans le § 2, les mots "du mineur ou de la personne hors d'état de pourvoir à son entretien en raison de son état physique ou mental" sont remplacés par les mots "d'une personne visée au § 1er".

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 70, rédigé comme suit:

"Dans les modifications proposées à l'article 426 du même Code, sont apportées les modifications suivantes:

VERANTWOORDING

Het artikel voorziet niet langer in de voorwaarde dat een persoon uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte mag zijn om in zijn onderhoud te voorzien. Dit is niet de bedoeling van de indieners. De indieners voorzien enkel in een eenvormige definitie van wat moet verstaan worden onder een "kwetsbare persoon", zonder de bestaande voorwaarden in het bestaande artikel in het Strafwetboek te willen wijzigen. Hiermee komen de indieners tegemoet aan de opmerking van de Juridische Dienst.

Over amendement nr. 69 worden geen opmerkingen gemaakt.

*

Amendement nr. 69 wordt aangenomen met 10 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 20 wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

Art. 21

Het in eerste lezing aangenomen artikel 21 luidt:

"In artikel 426 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 26 juni 2000 en 28 november 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1 worden de woorden "een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet in staat is om in zijn onderhoud te voorzien" vervangen door de woorden "een kwetsbare persoon vanwege leeftijd, zwangerschap, ziekte, onvolwaardigheid dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek";

2° in § 2 worden de woorden "van de minderjarige of van de persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet in staat is in zijn onderhoud te voorzien" vervangen door de woorden "van een in § 1 bedoelde persoon".

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient amendement nr. 70 in, luidende:

"In de wijzigingen voorgesteld aan artikel 426 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1/ au 1°, les mots “et qui n’était pas à même de pourvoir son entretien” sont insérés après les mots “déficience physique ou mentale”;

2/ au 2°, les mots du “mineur ou de la personne hors d’état de pourvoir à son entretien en raison de son état physique ou mental” sont remplacés par les mots “de la personne hors d’état de pourvoir à son entretien en raison de son état physique ou mental”;

3/ au 2°, les mots “et qui n’était pas à même de pourvoir son entretien” sont insérées après les mots “visée au § 1er”.

JUSTIFICATION

La condition qu’une personne qui, en raison de son état physique ou mental, n’était pas à même de pourvoir à son entretien, était supprimée de l’article, ce qui n’était pas l’intention des auteurs. Les auteurs se bornent à donner une définition uniforme de ce qu’il y a lieu d’entendre par “personne vulnérable”, sans vouloir modifier les conditions contenues dans l’article existant du Code pénal. Les auteurs répondent ainsi à la remarque du Service juridique.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts déposent ensuite l’amendement n° 73, sous-amendement à l’amendement n° 70, rédigé comme suit:

Dans les modifications proposées au texte néerlandais de l’article 426 du même Code, est inséré un point 1/1, rédigé comme suit:

1/1 le 1° est complété par les mots “en die”.

*

L’amendement n° 73, sous-amendement à l’amendement n° 70, et l’amendement n° 70 sont successivement adoptés par 9 voix et 4 abstentions.

L’article 21, tel qu’amendé, est également adopté par 9 voix et 4 abstentions.

Art. 29/1 (nieuw)

Le texte de l’article 433decies du Code pénal est adapté en fonction de la nouvelle définition de la situation de vulnérabilité d’une personne. Dans le texte

1/ in het 1° worden de woorden “een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet in staat is om in zijn onderhoud te voorzien”, vervangen door de woorden “een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand”;

2/ in het 2° worden de woorden “van de minderjarige of van de persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet in staat is in zijn onderhoud te voorzien”, vervangen door de woorden “van de persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand”;

3/ het 2° wordt aangevuld met de woorden “en die”.

VERANTWOORDING

Het artikel voorziet niet langer in de voorwaarde dat een persoon uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte mag zijn om in zijn onderhoud te voorzien. Dit is niet de bedoeling van de indieners. De indieners voorzien enkel in een eenvormige definitie van wat moet verstaan worden onder een “kwetsbare persoon”, zonder de bestaande voorwaarden in het bestaande artikel in het Strafwetboek te willen wijzigen. Hiermee komen de indieners tegemoet aan de opmerking van de Juridische Dienst.”

Vervolgens dienen dezelfde indieners als subamendement op amendement nr. 70 ook amendement nr. 73 in, luidende:

“In de wijzigingen voorgesteld aan artikel 426 van hetzelfde Wetboek wordt een punt 1/1 ingevoegd, luidende:

1/1 het 1° wordt aangevuld met de woorden “en die”.

*

Het als subamendement op amendement nr. 70 ingediende amendement nr. 73, evenals amendement nr. 70, worden achtereenvolgens aangenomen met 9 stemmen en 4 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 21 wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

Art. 29/1 (nieuw)

De Juridische Dienst merkt op dat de tekst van artikel 433decies van het Strafwetboek aan de nieuwe definitie van iemands kwetsbare positie wordt aangepast. Zo is

néerlandais de cet article, il n'est ainsi plus question de "bijzonder kwetsbare positie", mais bien de "kwetsbare positie". Dans la version néerlandaise du Code, l'intitulé du chapitre IIIquater, qui contient cet article, renvoie encore à la notion de "bijzonder kwetsbare positie" et doit donc être adapté, dans un nouvel article, en fonction de la nouvelle définition. (Il va de soi que les articles suivants devront être renumérotés)

Afin de donner suite à cette observation, *Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts* présentent l'amendement n° 71, rédigé comme suit:

"Il est inséré un nouvel article 29/1, rédigé comme suit:

"Dans le texte néerlandais de l'intitulé du livre II, titre VIII, chapitre IIIquater, du même Code, inséré par la loi du 10 août 2005, les mots "bijzonder kwetsbare positie" sont remplacés par les mots "kwetsbare toestand"."

*

L'amendement n° 71 tendant à insérer un nouvel article est adopté par 9 voix contre une et 4 abstentions.

Art. 31

L'article 31, adopté en première lecture, est rédigé comme suit:

"Dans le Livre II, Titre VIII, du même Code, il est inséré un chapitre IVter intitulé "De l'abus de la situation de faiblesse des personnes" comprenant un article 442quater rédigé comme suit:

"Art. 442quater. § 1er. Quiconque aura sciemment abusé frauduleusement de la situation de faiblesse, physique ou psychique, altérant gravement la capacité de discernement, d'une personne pour conduire celle-ci à un acte ou à une abstention portant gravement atteinte à son intégrité physique ou mentale ou à son patrimoine, sera puni d'une peine d'un mois à deux ans d'emprisonnement et d'une amende de cent euros à mille euros ou d'une de ses deux peines seulement.

§ 2. Les peines seront un emprisonnement d'un mois à quatre ans d'emprisonnement et d'une amende de cinquante euros à deux mille euros ou d'une de ses deux peines seulement dans les cas suivants:

er niet langer sprake van "bijzonder kwetsbare positie", maar wel van "kwetsbare positie". Het opschrift van hoofdstuk IIIquater, waartoe dat artikel behoort, verwijst nog naar het begrip "bijzonder kwetsbare positie" en moet, in een nieuw artikel, aan de nieuwe definitie worden aangepast. Het spreekt vanzelf dat de volgende artikelen daardoor dienen te worden vernummerd.

Teneinde hieraan tegemoet te komen, dient *mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s.* amendement nr. 71 in, luidende:

"Er wordt een nieuw artikel 29/1 ingevoegd luidend als volgt:

"In het opschrift van Boek II, Titel VIII, Hoofdstuk IIIquater van hetzelfde Wetboek worden de woorden "bijzonder kwetsbare positie", vervangen door de woorden "kwetsbare toestand"."

*

Amendement nr. 71, tot invoeging van een artikel 29/1 (*nieuw*), wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 en 4 onthoudingen.

Art. 31

Het in eerste lezing aangenomen artikel 31 luidt als volgt:

"In boek II, titel VIII, van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk IVter met als opschrift "Hoofdstuk IVter. Misbruik van personen in een verzwakte positie" ingevoegd, dat een artikel 442quater omvat, luidende:

"Art. 442quater. § 1. Eenieder die wetens bedrieglijk misbruik heeft gemaakt van iemands fysieke of psychische zwakheid die het onderscheidingsvermogen van de betrokkene ernstig verstoort, teneinde hem ertoe te brengen een handeling te verrichten dan wel zich van die handeling te onthouden waarbij zulks ernstig schade toebrengt aan diens fysieke of geestelijke integriteit dan wel zijn vermogen aantast, wordt gestraft met gevangenisstraf van één maand tot twee jaar en met geldboete van honderd euro tot duizend euro of met één van deze straffen alleen.

§ 2. De straffen zijn gevangenisstraf van één maand tot vier jaar en met geldboete van vijftig euro tot tweeduizend euro of met één van deze straffen alleen in de volgende gevallen:

1° si l'acte ou l'abstention visé au § 1er résulte d'une mise en état de sujétion physique ou psychologique par l'exercice de pressions graves ou réitérées ou de techniques propres à altérer le jugement;

2° si l'abus visé au § 1er a été commis envers un mineur;

3° s'il est résulté de l'acte ou de l'abstention visé au § 1er, soit une maladie paraissant incurable, soit une incapacité permanente de travail personnel, soit la perte de l'usage absolu d'un organe, soit une mutilation grave;

4° si l'abus visé au § 1er constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association.

§ 3. La peine sera la réclusion de dix ans à quinze ans si l'acte ou l'abstention de la personne a causé sa mort.

§ 4. Le tribunal peut, en application du présent article, interdire au condamné tout ou partie des droits énumérés à l'article 31, alinéa 1er, pour un terme de cinq ans à dix ans.

§ 5. Le tribunal peut ordonner la publication du jugement ou d'un résumé de celui-ci dans un ou plusieurs quotidiens, ou par un quelconque autre biais, le tout aux frais du condamné.”

Le Service juridique remarque que bien que le mot “sciemment” ne soit pas incorrect en soi, il n'est pas clair en l'occurrence qu'il a le sens qui est précisé dans la justification de l'amendement n° 1. Afin de rendre clairement ce sens, le service juridique propose de remplacer le début du § 1er jusqu'aux mots “pour conduire celle-ci” par ce qui suit:

“Quiconque aura, alors qu'il connaissait la situation de faiblesse physique ou psychique, altérant gravement la capacité de discernement d'une personne, frauduleusement abusé de cette situation pour conduire cette personne”.

*

La commission marque son accord à l'égard de la formulation proposée.

M. André Frédéric (PS) et consorts déposent un amendement n° 66, rédigé comme suit:

1° indien de in § 1 bedoelde handeling of onthouding van een handeling voortvloeit uit een toestand van fysieke of psychische onderwerping door uitoefening van ernstige of herhaalde druk of van specifieke technieken om het oordeelsvermogen te verstoren;

2° indien het in § 1 bedoelde misbruik op een minderjarige wordt gepleegd;

3° indien de in § 1 bedoelde handeling of onthouding van een handeling hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware vermindering ten gevolge heeft;

4° indien het in § 1 bedoelde misbruik een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft.

§ 3. Wordt gestraft met gevangenisstraf van tien jaar tot vijftien jaar hij die ingevolge iemands handeling of onthouding van een handeling diens dood veroorzaakt.

§ 4. Met toepassing van dit artikel kan de rechtbank de veroordeelde gedurende een termijn van vijf jaar tot tien jaar geheel of ten dele onttrekken van de uitoefening van de in artikel 31, eerste lid, opgesomde rechten.

§ 5. De rechtbank kan, geheel op kosten van de veroordeelde, de bekendmaking bevelen van het vonnis of van een samenvatting daarvan in een of meer dagbladen, dan wel via ongeacht welk ander kanaal.”

De Juridische Dienst merkt op dat hoewel het woord “wetens” op zich niet verkeerd is, het hier onduidelijk is of het de betekenis heeft die in de verantwoording van amendement nr. 1 wordt gegeven. Om die betekenis duidelijk weer te geven, stelt de Juridische Dienst voor het begin van § 1, tot de woorden “ernstig verstoort, teneinde”, te vervangen door wat volgt:

“Eenieder die, terwijl hij kennis had van iemands fysieke of psychische zwakheid die het oordeelsvermogen van de betrokkene ernstig verstoort, bedrieglijk misbruik heeft gemaakt van die zwakheid teneinde”.

*

De commissie is het eens met de voorgestelde formulering.

De heer André Frédéric (PS) c.s. dient amendement nr. 66 in, luidende:

“Dans l’article 442quater, § 2, proposé, les mots ‘cinquante euros’ sont remplacés par les mots ‘deux cent euros’.

JUSTIFICATION

Correction technique. Le minimum de la peine d’amende doit être doublé dans la circonstance aggravante visée au § 2.”

*

L’amendement n° 66 est adopté par 10 voix et trois abstentions.

L’article 31, ainsi amendé, est également adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Art. 35

Le texte adopté en première lecture est rédigé comme suit:

“Dans l’article 496 du même Code, modifié par les lois des 16 juin 1993 et 26 juin 2000, l’alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2:

“Si les faits visés à l’alinéa précédent ont été commis au préjudice d’une personne dont la situation de vulnérabilité en raison de l’âge, d’un état de grossesse, d’une maladie, d’une infirmité ou d’une déficience physique ou mentale était apparente ou connue de l’auteur des faits, l’auteur sera puni d’un emprisonnement de six mois à cinq ans.”.

Le Service juridique fait remarquer que l’article 496, alinéa 2, proposé du Code pénal prévoit une peine d’emprisonnement plus lourde lorsque l’escroquerie est commise au préjudice de personnes vulnérables. Le texte reste toutefois muet quant à une amende. Le tout est de savoir si telle est l’intention du législateur.

Afin de répondre à cette observation, Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts présentent l’amendement n° 72 rédigé comme suit:

“Dans l’article 496, alinéa 2, proposé, du même Code, les mots ‘l’auteur sera puni d’un emprisonnement de six mois à cinq ans’ sont remplacés par les mots: ‘l’auteur sera puni d’un emprisonnement de six mois à cinq ans et d’une amende de vingt-six euros à trois mille euros’.”.

“In het ontworpen artikel 442quater, § 2, worden de woorden ‘vijftig euro’ vervangen door de woorden ‘tweehonderd euro’.

VERANTWOORDING

Technische verbetering. Bij de in § 2 bedoelde verzwarende omstandigheid moet de minimale geldboete worden verdubbeld.

*

Amendement nr. 66 wordt aangenomen met 10 stemmen en 3 onthoudingen.

Ook het aldus geamendeerde artikel 31 wordt aangenomen met 10 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 35

De tekst aangenomen in eerste lezing luidt:

“In artikel 496 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 16 juni 1993 en 26 juni 2000, wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd:

“Indien de in het eerste lid bedoelde feiten zijn gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ingevolge de leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid duidelijk of bekend was bij de pleger van de feiten, wordt hij gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar.”.

De Juridische Dienst merkt op dat in het voorgestelde artikel 496, tweede lid, van het Strafwetboek een zwaardere gevangenisstraf in uitzicht wordt gesteld ingeval de oplichting ten nadele van kwetsbare personen is gepleegd. Er is echter geen sprake van een geldboete. De vraag rijst of dat met de wil van de wetgever overeenstemt.

Teneinde hierop een antwoord te bieden, dient mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. amendement nr. 72 in, luidende:

“In het voorgestelde artikel 496, tweede lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden ‘wordt hij gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar’ vervangen door de woorden: ‘wordt hij gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot drieduizend euro’.”.

L'intervenante reconnaît que l'article 496, alinéa 2, proposé en première lecture, du Code pénal prévoit une peine d'emprisonnement plus lourde lorsque l'escroquerie est commise au préjudice de personnes vulnérables. Le Service juridique fait remarquer à juste titre que le texte reste muet quant à une amende. C'est pourquoi les auteurs prévoient la même amende que celle prévue à l'alinéa 1er de l'article 496 du Code pénal.

*

L'amendement n° 72 et l'article ainsi amendé sont successivement adoptés par 9 voix et 4 abstentions.

Art. 37 (nouveau)

Le texte adopté en première lecture s'énonce comme suit:

“Tout établissement d'utilité publique et toute association jouissant de la personnalité juridique depuis au moins cinq ans à la date des faits et se proposant par statut soit de protéger les victimes de dérives sectaires, soit de prévenir la violence ou la maltraitance au sein de la famille ou d'institutions d'hébergement, à l'encontre de toute personne vulnérable en raison de l'âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale, par la diffusion d'informations ou par une assistance, peut, avec l'accord de la victime ou de son représentant, ester en justice dans les procédures auxquelles donnerait lieu à l'application des articles 142, 195bis, 245bis, 330bis, 347bis, 405bis, 405ter, 410, 423, 425, 426, 428 à 430, 442bis, 442quater, 458bis, 462, 493 et 496 du Code pénal.

Ce droit d'ester en justice ne peut toutefois être exercé que si ces établissements et associations sont agréés par le Roi. Le Roi fixe les modalités de cet agrément.

La victime peut renoncer, à tout moment, par elle-même ou son représentant, à l'accord visé à l'alinéa 1er, ce qui a pour effet de mettre fin à la possibilité, pour l'établissement d'utilité publique ou l'association concernée, de continuer à ester en justice dans ces procédures.”

Le Service juridique souligne que tous les articles du Code pénal modifiés par la proposition de loi ne figurent pas dans l'énumération et que la référence aux articles 195bis en 245bis doit être supprimée.

Mme Sonja Becq (CD&V) souligne que l'intention des auteurs de l'amendement ayant conduit à l'insertion

Het lid beaamt dat in het in eerste lezing voorgestelde artikel 496, tweede lid, van het Strafwetboek een zwaardere gevangenisstraf in uitzicht wordt gesteld ingeval de oplichting ten nadele van kwetsbare personen is gepleegd. De Juridische Dient merkt terecht op dat er geen sprake is van een geldboete. De indieners voorzien daarom in dezelfde geldboete als bepaald bij artikel 496, eerste lid, van het Strafwetboek.

*

Amendement nr. 72 en het aldus geamendeerde artikel worden achtereenvolgens aangenomen met 9 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 37 (nieuw)

De tekst aangenomen in eerste lezing luidt:

“Elke instelling van openbaar nut en elke vereniging die op de datum van de feiten sinds minstens vijf jaar rechtspersoonlijkheid bezit en volgens haar statuten tot doel heeft ofwel de slachtoffers van sektarische uitwassen te beschermen ofwel geweld of mishandeling te voorkomen in de familie, in verblijfsinstellingen, jegens elke kwetsbare persoon vanwege leeftijd, zwangerschap, ziekte, onvolwaardigheid dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek, door voorlichting of bijstand, kan met instemming van het slachtoffer of zijn vertegenwoordiger in rechte optreden in de gedingen waartoe de toepassing van de artikelen 142, 195bis, 245bis, 330bis, 347bis, 405bis, 405ter, 410, 423, 425, 426, 428 tot 430, 442bis, 442quater, 458bis, 462, 493 en 496 van het Strafwetboek aanleiding zou geven.

Dit recht om in rechte op te treden kan evenwel slechts uitgeoefend worden voor zover deze instellingen en verenigingen erkend zijn door de Koning. De Koning legt nadere regels vast voor de erkenning.

Het slachtoffer zelf of zijn vertegenwoordiger mag op ieder ogenblik afzien van de toestemming bedoeld in het eerste lid, met als gevolg dat de instelling van openbaar nut of de betrokken vereniging niet langer de mogelijkheid heeft om in rechte op te treden in die gedingen.”

De Juridische Dienst wijst erop dat niet alle door het wetsvoorstel gewijzigde artikelen van Strafwetboek in de opsomming zijn opgenomen en dat de verwijzing naar de artikelen 195bis en 245bis moet worden weggelaten.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) onderstreept dat de indieners van dit amendement met de invoering van

tion de la présente disposition était bien de restreindre la capacité des établissements d'utilité publique et des associations à ester en justice dans les procédures limitativement énumérées à l'alinéa 1er.

Elle consent par contre à la suppression de la référence aux articles 195*bis* en 245*bis*.

Intitulé

Le service juridique propose de remplacer l'intitulé de la proposition par un intitulé plus correct d'un point de vue juridique et correspondant mieux à la teneur de la proposition de loi, telle qu'amendée.

L'intitulé proposé est le suivant:

“Proposition de loi modifiant et complétant le Code pénal en vue d'incriminer l'abus de la situation de faiblesse des personnes et d'étendre la protection pénale des personnes vulnérables contre la maltraitance”.

*

La commission marque son accord à l'égard de ce nouvel intitulé.

*

* *

La commission souscrit pour le reste aux autres corrections légistiques proposées par le Service juridique.

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'amendée et corrigée, est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Par conséquent, les propositions de loi jointes deviennent sans objet.

Les rapporteurs,

La présidente,

Renaat LANDUYT
Kristien VAN VAERENBERGH

Sarah SMEYERS

Disposition nécessitant une mesure d'exécution:
art. 39

deze bepaling wel degelijk de bedoeling hebben ten opzichte van de instellingen van openbaar nut en de verenigingen te voorzien in een beperkter recht om in rechte op te treden in de procedures die in het eerste lid limitatief worden opgesomd.

Mevrouw Becq is het er wel mee eens om de verwijzing naar de artikelen 195*bis* en 245*bis* weg te laten.

Opschrift

De Juridische Dienst stelt voor het opschrift van het wetsvoorstel te vervangen door een juridisch correcter opschrift, dat beter aansluit bij de inhoud van het aldus geamendeerde wetsvoorstel.

Het voorgestelde opschrift luidt als volgt:

“Wetsvoorstel tot wijziging en aanvulling van het Strafwetboek teneinde het misbruik van de zwakke toestand van personen strafbaar te stellen, en de strafrechtelijke bescherming van kwetsbare personen tegen mishandeling uit te breiden”.

*

De commissie stemt in met het voorgestelde nieuwe opschrift.

*

* *

De commissie is het voor het overige eens met de andere door de Juridische Dienst voorgestelde wetgevingstechnische verbeteringen.

Het gehele aldus geamendeerde en verbeterde wetsvoorstel wordt aangenomen met 9 stemmen en 3 onthoudingen.

De toegevoegde wetsvoorstellen vervallen dientengevolge.

De rapporteurs,

De voorzitter,

Renaat LANDUYT
Kristien VAN VAERENBERGH

Sarah SMEYERS

Bepaling die een uitvoeringsmaatregel vereist: artikel
39

II. — AUDITIONS

A. Exposés

1. *Exposé de Mme Alice Croonenberghs, membre du Service Terrorisme et Sectes de la Police fédérale*

Mme Alice Croonenberghs, membre du Service Terrorisme et Sectes de la Police fédérale, remarque que la notion de “manipulation mentale” n’est pas définie par la loi. Or, il serait judicieux de préciser les critères à prendre en compte dans l’appréciation de cette manipulation, afin de permettre aux policiers de rassembler les preuves dont les magistrats ont besoin.

L’intervenante constate que l’article 442quinquies du Code pénal proposé à l’article 2 de la proposition de loi correspond au dispositif de la loi About-Picard.

La disposition proposée est rédigée comme suit:

“Art. 442quinquies. Seront punis d’un emprisonnement de deux ans à cinq ans et d’une amende de 100 euros à 2 000 euros ou d’une de ces deux peines seulement, ceux qui auront abusé de l’état d’ignorance ou de la situation de faiblesse:

1. *soit d’un mineur;*
2. *soit d’une personne dont la particulière vulnérabilité due:*

- *à son âge, ou*
- *à une maladie, ou*
- *à une déficience physique ou psychique, ou*
- *à un état de grossesse;*

est apparente ou connue de son auteur;

3. *soit d’une personne en état de déficience psychologique ou psychique, résultant:*

- *de l’exercice de pressions graves et répétées, ou*
- *de techniques propres à altérer son jugement, pour conduire ce mineur ou cette personne à un acte ou à une abstention, qui lui sont gravement préjudiciables.*

Le coupable pourra, en outre, être condamné à l’interdiction des droits énoncés à l’article 31.

II. — HOORZITTINGEN

A. Uiteenzettingen

1. *Uiteenzetting van mevrouw Alice Croonenberghs, lid van de Dienst Terrorisme en Sekten van de federale politie*

Mevrouw Alice Croonenberghs, lid van de Dienst Terrorisme en Sekten van de federale politie, merkt op dat het begrip “mentale manipulatie” niet in de wet is gedefinieerd. Het zou echter oordeelkundig zijn de criteria te preciseren waarmee bij de beoordeling van die manipulatie rekening moet worden gehouden, zodat de politiemensen de bewijzen kunnen verzamelen die de magistraten nodig hebben.

De spreekster stelt vast dat het in artikel 2 voorgestelde artikel 442quinquies van het Strafwetboek overeenstemt met de bepaling van de “wet About-Picard”.

De voorgestelde bepaling luidt als volgt:

“Art. 422quinquies. Met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en met geldboete van 100 euro tot 2 000 euro of met één van deze straffen alleen, worden gestraft zij die misbruik maken van de onwetendheid of de verzwakte positie:

1. *hetzij van een minderjarige;*
2. *hetzij van een persoon die in een zichtbare of door de dader gekende staat van bijzondere kwetsbaarheid verkeert wegens:*

- *zijn leeftijd, of*
- *een ziekte, of*
- *een lichamelijke of geestelijke handicap, of*
- *zwangerschap;*

3. *hetzij van een persoon met een psychologische of geestelijke handicap die het gevolg is van*

- *het uitoefenen van zware en herhaalde druk, of*
- *technieken die zijn beoordelingsvermogen aan het wankelen kunnen brengen om die minderjarige of die persoon ertoe te dwingen een daad stellen of eraan te verzaken, hoewel dit een ernstig nadeel met zich brengt voor de betrokkene.*

Bovendien kan de schuldige worden veroordeeld tot de ontzetting uit de in artikel 31 vermelde rechten.

Le tribunal peut ordonner la publication du jugement ou d'un résumé de celui-ci dans un ou plusieurs quotidiens, ou par un quelconque autre biais, le tout aux frais du condamné."

L'intervenante est d'avis que l'état de minorité devrait plutôt être retenu comme une circonstance aggravante de l'infraction, ce qui permettrait d'augmenter la peine pouvant être prononcée à l'égard de son auteur.

Par ailleurs, l'énumération reprise au point 2 de la disposition paraît inutilement limitative. La vulnérabilité d'une personne peut en effet résulter d'autres facteurs que ceux qui y sont cités. Une personne qui rencontre de graves difficultés financières ou dont un proche vient de décéder peut également être particulièrement vulnérable. Par conséquent, Mme Croonenberghs propose que l'on fasse uniquement référence à des personnes dont la vulnérabilité est apparente ou connue de l'auteur de l'infraction.

En ce qui concerne le point 3, l'intervenante se demande si, en visant *"une personne en état de déficience psychologique ou psychique"*, les auteurs de la proposition de loi n'ont pas commis une erreur de retranscription de la loi About-Picard où il est question de *"sujétion psychologique ou physique"*. En outre, il serait préférable de parler, comme la loi française, de l'exercice de pressions graves ou réitérées plutôt que de *pressions graves et réitérées*.

Peut-être serait-il également opportun de prévoir des circonstances aggravantes. Outre l'état de minorité déjà évoqué, le législateur pourrait retenir le caractère habituel de l'infraction ou le fait que l'acte ou l'abstention auxquels la victime a été conduite a eu pour conséquence la mort ou une infirmité permanente. De même, la qualité de *"dirigeant"* de l'auteur pourrait également être retenue.

En ce qui concerne la peine, les deux dispositions proposées stipulent que *"le coupable pourra, en outre, être condamné à l'interdiction des droits énoncés à l'article 31"* du Code pénal. L'intervenante suggère d'étendre ces interdictions à toutes activités en rapport avec la nature des faits reprochés. Elle se réfère à cet égard à l'article 382bis du Code pénal.

Enfin, les termes *"gravement préjudiciable"*, s'ils sont opportuns, peuvent néanmoins être problématiques en ce qui concerne la charge de la preuve. Il serait préférable de préciser ce que l'on entend par là dans les travaux préparatoires et, le cas échéant, y inclure le

De rechtbank kan de bekendmaking bevelen van het vonnis of van een samenvatting ervan in één of meer dagbladen, of op enige andere wijze, dit alles op kosten van de veroordeelde."

De spreekster vindt dat de staat van minderjarigheid veeleer zou moeten worden beschouwd als een verzwarende omstandigheid bij het misdrijf, zodat de straf die tegen de dader kan worden uitgesproken, zwaarder wordt.

Voorts lijkt de opsomming in punt 2 van de bepaling onnodig limitatief. Iemands kwetsbaarheid kan immers het resultaat zijn van anderen factoren dan die welke in dat punt 2 worden aangehaald. Iemand met zware financiële moeilijkheden of van wie een naaste pas is overleden, kan ook bijzonder kwetsbaar zijn. Bijgevolg stelt de spreekster voor alleen te verwijzen naar mensen bij wie de kwetsbaarheid duidelijk is of bekend bij de dader.

In verband met punt 3 vraagt de spreekster zich af of de indieners van het wetsvoorstel door *"een persoon met een psychologische of geestelijke handicap"* te beogen, de *"wet About-Picard"* niet foutief hebben overgenomen, omdat daar sprake is van *"sujétion psychologique ou physique"* (psychologische of fysieke onderwerping). Bovendien zou het beter zijn te werken met de woorden *"het uitoefenen van zware of herhaalde druk"*, veeleer dan van *"zware en herhaalde druk"* (ook de Franse wet heeft het over *"pressions graves ou réitérées"*).

Misschien zou het ook opportuun zijn te voorzien in verzwarende omstandigheden. Buiten de al vermelde staat van minderjarigheid zou de wetgever rekening kunnen houden met het feit dat het misdrijf aanhoudt, of nog dat het *"stellen van de daad"* of *"het verzaken eraan"*, waartoe het slachtoffer is gebracht, de dood of blijvende invaliditeit tot gevolg heeft gehad. Zo ook kan de leidinggevende hoedanigheid van de dader in aanmerking worden genomen.

Met betrekking tot de strafmaat wordt in beide bepalingen gesteld: *"Bovendien kan de schuldige worden veroordeeld tot de ontzetting uit de in artikel 31 [van het Strafwetboek] vermelde rechten."* De spreekster suggereert die ontzetting uit te breiden tot enige activiteit in verband met de aard van de gewraakte feiten. Zij verwijst in dat opzicht naar artikel 382bis van het Strafwetboek.

Tot slot kunnen de woorden *"ernstig nadeel"*, als die al opportuun zijn, niettemin problemen doen rijzen met betrekking tot de bewijslast. Het zou verkieslijk zijn in de voorbereidende werkzaamheden te preciseren wat men daaronder verstaat, en daarbij eventueel schade

dommage d'ordre moral. De même, le législateur devrait également préciser si le préjudice porté à autrui peut également être pris en considération.

Quant à l'article 442^{quater} proposé, l'intervenante avoue ne pas en avoir saisi immédiatement la portée.

“Art 442^{quater}. Seront punis d'un emprisonnement de trois mois à trois ans et d'une amende de 50 euros à 1000 euros, ou d'une de ces deux peines seulement, ceux qui:

1. soit par voie:

- de fait, ou*
- de violences, ou*
- de menaces, ou*
- de manœuvres de déstabilisation psychologique contre un individu;*

2. soit en lui faisant craindre d'exposer à un dommage:

- sa personne, ou*
- sa famille, ou*
- ses biens, ou*
- son emploi;*

3. soit en abusant de sa crédulité pour le persuader:

- a) de l'existence de fausses entreprises, ou*
- b) d'un pouvoir imaginaire, ou*
- c) de la survenance d'événements chimériques, auront porté atteinte aux droits fondamentaux repris au titre II de la Constitution, en l'ayant déterminé ou contraint:*

— à faire partie ou à cesser de faire partie d'une association à caractère religieux, culturel ou scientifique;

- à adhérer à une croyance ou à une idéologie;*
- à contribuer ou cesser de contribuer à l'activité de semblables associations.”.*

Le point 2 n'est-il pas déjà compris implicitement dans le point 1 où il est question de “menaces”?

Qu'entend-on par “manœuvre de déstabilisation psychologique”? Compte tenu de la difficulté de la preuve, il serait judicieux de préciser, le cas échéant dans les travaux parlementaires, comment comprendre cette expression.

van morele orde te betrekken. Zo zou de wetgever tevens moeten preciseren of het aan anderen berokkende nadeel ook in beschouwing kan worden genomen.

Aangaande het voorgestelde artikel 442^{quater} geeft de spreker toe dat de strekking ervan haar niet onmiddellijk duidelijk was.

“Art. 442^{quater}. Met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van 50 euro tot 1 000 euro of met één van deze straffen alleen, worden gestraft zij die:

1. hetzij door:

- feitelijkheden, of*
- gewelddaden, of*
- bedreigingen, of*
- handelingen van mentale destabilisatie tegen een individu;*

2. hetzij door hem angst in te boezemen dat

- hem persoonlijk, of*
- zijn gezin, of*
- zijn goederen, of*
- zijn betrekking schade kan worden berokkend;*

3. hetzij door zijn goedgelovigheid uit te buiten om hem zo te overtuigen:

- a) van het bestaan van valse ondernemingen, of*
- b) van een denkbeeldige macht, of*
- c) van het zich voordoen van niet-bestaande gebeurtenissen, de fundamentele rechten bedoeld in Titel II van de Grondwet schenden, door hem ertoe te brengen of te dwingen:*

— deel uit te maken of op te houden deel uit te maken van een vereniging van godsdienstige, culturele of wetenschappelijke aard;

- zich aan te sluiten bij een geloof of een ideologie;*
- bij te dragen tot of op te houden bij te dragen tot de activiteit van dergelijke verenigingen.”.*

Maakt punt 2 niet reeds impliciet deel uit van punt 1 waar er sprake is van “bedreigingen”?

Wat verstaat men onder “handelingen van mentale destabilisatie”? Gelet op de moeilijke bewijslast zou het oordeelkundiger zijn te preciseren — eventueel in de voorbereidende parlementaire werkzaamheden — hoe men die uitdrukking moet begrijpen.

Le point 3 fait référence à la crédulité de la victime. Cette référence paraît quelque peu restrictive.

D'autre part, l'intervenante juge la référence au titre II de la Constitution peu satisfaisante. De nombreuses personnes ignorent ce que contient ce titre II et, par conséquent, auront du mal à comprendre l'objet précis de l'infraction. Le législateur devrait mieux expliciter les atteintes qu'il souhaite cibler. En outre, une référence à la Constitution pourrait être interprétée, même si ce n'est pas le cas, comme une limitation des libertés qui y sont consacrées.

Les mots "association à caractère religieux, culturel ou scientifique" peuvent prêter à confusion. Le terme "association" a une connotation particulière. Or, tous les groupements sectaires ne sont pas nécessairement organisés comme tels. La référence au "*caractère religieux, culturel ou scientifique*" est également trop limitative.

Mme Croonenberghs se demande ce que les auteurs de la proposition de loi visent lorsqu'ils se réfèrent à l'adhésion à une croyance ou à une idéologie. Elle tient à rappeler que la frontière est floue entre cette référence et la liberté de religion et d'opinion.

En guise de conclusion, l'intervenante rappelle que la victime d'un mouvement sectaire éprouve souvent des réticences à porter plainte. L'adepte ou l'ancien adepte d'une secte n'a pas toujours conscience d'avoir été victime de faits répréhensibles. Une fois sorti du mouvement, il doit d'abord essayer de se reconstruire, ce qui peut prendre du temps et ce qui pose par conséquent la question de la prescription.

Outre le fait que le citoyen a parfois le sentiment que le système judiciaire ne peut rien faire pour l'aider, nombreux sont ceux qui craignent de dénoncer les abus dont ils ont été victimes en raison des pressions éventuellement exercées par le mouvement ou par crainte que les forces de l'ordre ne les croient pas. Dans ce contexte, l'adoption d'une nouvelle loi est extrêmement positive et motivera probablement certaines victimes à porter plainte.

Le policier, saisi de ce type de dossier complexe, a généralement face à lui une personne déstabilisée, dont le discours est souvent confus et dont le cadre de référence est tout à fait différent. Pour la comprendre, il devra se renseigner sur le mouvement sectaire auquel la victime dit appartenir. L'adoption de la loi permettra d'ouvrir des dossiers sur lesquels viendront probablement se greffer d'autres infractions de droit commun.

Punt 3 verwijst naar de goedgelovigheid van het slachtoffer. Die verwijzing komt enigszins limitatief over.

De spreker vindt ook dat de verwijzing naar titel II van de Grondwet weinig relevant. Vele mensen weten niet wat die titel II inhoudt en zullen bijgevolg moeilijk vatten wat precies het voorwerp van het misdrijf is. De wetgever zou de schendingen die hij op het oog heeft, beter moeten expliciteren. Bovendien zou men een verwijzing naar de Grondwet kunnen interpreteren als een beperking van de erin verankerde vrijheden.

De woorden "vereniging van godsdienstige, culturele of wetenschappelijke aard" kunnen tot verwarring aanleiding geven. Het begrip "vereniging" heeft een bijzondere connotatie. Alle sektarische bewegingen zijn echter niet noodzakelijk als dusdanig georganiseerd. De verwijzing naar "*van godsdienstige, culturele of wetenschappelijke aard*" is ook te limitatief.

De spreker vraagt zich af wat de indieners van het wetsvoorstel beogen als zij verwijzen naar aansluiting bij een geloof of ideologie. Zij staat erop in herinnering te brengen dat de grens tussen die verwijzing en de vrijheid van godsdienst en meningsuiting vaag is.

Bij wijze van besluit herinnert de spreker eraan dat het slachtoffer van een sektarische beweging vaak terughoudend is als het klacht moet indienen. De aanhanger (of voormalig aanhanger) van een sekte is zich er niet altijd van bewust dat hij/zij slachtoffer van laakbare feiten is geweest. Als de betrokkene uit de beweging is getreden, moet hij eerst proberen met zichzelf in het reine te komen, wat tijd kan vergen en wat dus de vraag van de verjaring doet rijzen.

Niet alleen hebben de burgers soms het gevoel dat ons rechtssysteem niet bij machte is hen te helpen, maar bovendien zijn velen bang om een klacht in te dienen voor het misbruik waarvan zij het slachtoffer zijn geweest. Dat komt door de druk die eventueel door de beweging wordt uitgeoefend of uit vrees dat de ordediensten hen niet zullen geloven. In dit verband is de aanneming van een nieuwe wet uiterst positief, wat sommige slachtoffers er wellicht toe zal aanzetten een klacht in te dienen.

De politiemans die zich over een dergelijk complex dossier moet buigen, staat doorgaans voor iemand die gedestabiliseerd is, die vaak verward praat en die een heel verschillend referentiekader heeft. Om zulks te kunnen begrijpen zal de politiemans inlichtingen moeten inwinnen over de sektarische beweging waartoe het slachtoffer beweert te behoren. De aanneming van de wet zal het mogelijk maken dossiers te openen waarop

Tous ces éléments contribueront indubitablement à une lutte plus efficace contre les mouvements sectaires nuisibles.

2. Exposé de M. Cédric Visart de Bocarmé, représentant du Collège des procureurs généraux

M. Cédric Visart de Bocarmé, Procureur général près la cour d'appel de Liège, indique qu'il est chargé de la problématique des sectes au sein du Collège des procureurs généraux, en application de l'arrêté royal du 6 mai 1997.

Il souhaite tout d'abord aborder l'état de la situation actuelle au niveau "opérationnel" avant de formuler quelques considérations sur la proposition de loi soumise à discussion.

— *L'aspect "opérationnel"*

Depuis le rapport de la Chambre du 28 avril 1997 faisant suite à la commission d'enquête parlementaire "visant à élaborer une politique en vue de lutter contre les pratiques illégales des sectes et le danger qu'elles représentent pour la société et pour les personnes et particulièrement les mineurs d'âge", de nombreux changements sont intervenus.

Ainsi, la loi du 2 juin 1998 a-t-elle créé le Centre d'information et d'avis sur les organisations sectaires nuisibles (CIAOSN) et la Cellule administrative de coordination de la lutte contre les organisations sectaires nuisibles. Cette dernière qui est présidée par un membre du parquet général de Liège, est à la base de la rédaction de la circulaire (COL 17/2010) dont il sera question plus loin.

Une circulaire commune au ministre de la Justice et au Collège des Procureurs généraux du 12 mai 2002 (COL O5/2002) règle l'exercice de l'action publique par le parquet fédéral ou les parquets d'instance et la gestion des dossiers. Les dossiers qui dépassent les limites d'un arrondissement ou relatifs à une criminalité organisée sont attribués au parquet fédéral. Dans la présente matière, c'est le parquet fédéral qui exerce l'action publique dans les dossiers de la scientologie tandis que les parquets du procureur du Roi gèrent les autres dossiers.

Au niveau policier, la COL 2/2002 attribue la matière des sectes à la police fédérale.

zich wellicht andere gemeenrechtelijke misdrijven zullen enten. Al die elementen zullen ongetwijfeld bijdragen tot een doeltreffender strijd tegen de schadelijke sektarische bewegingen.

2. Uiteenzetting van de heer Cédric Visart de Bocarmé, vertegenwoordiger van het College van procureurs-generaal

De heer Cédric Visart de Bocarmé, procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik, geeft aan dat hij, met toepassing van het koninklijk besluit van 6 mei 1997, binnen het College van procureurs-generaal belast is met de sektenproblematiek.

Hij wenst het eerst te hebben over de huidige situatie op "operationeel" vlak alvorens enkele overwegingen te formuleren over het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel.

— *Het "operationeel" aspect*

Er is veel veranderd sinds het Kamerverslag van 28 april 1997 na de werkzaamheden van de parlementaire onderzoekscommissie "met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen".

Zo werden bij de wet van 2 juni 1998 het Informatie- en adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties (IACSSO) en de Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties opgericht. Die cel wordt voorgezeten door een lid van het parket-generaal van Luik en ligt aan de basis van de circulaire (COL 17/2010) waarvan verder sprake zal zijn.

Een gemeenschappelijke circulaire van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal van 12 mei 2002 (COL 05/2002) regelt de uitoefening van de strafvordering door het federaal parket of door de parketten van eerste aanleg en het beheer van de dossiers. De dossiers die de grenzen van een arrondissement overschrijden of die betrekking hebben op de georganiseerde misdaad worden aan het federaal parket toegewezen. In deze aangelegenheid wordt de strafvordering door het federaal parket uitgeoefend in de 'Scientology-dossiers', terwijl de overige dossiers door de procureur des Konings worden beheerd.

Op politieel vlak belast COL 2/2002 de federale politie met het vraagstuk van de sekten.

Dans chaque parquet, il y a un magistrat de référence sectes.

D'emblée, le problème d'absence d'incrimination spécifique est apparu entravant l'établissement d'un lien entre l'infraction constatée et les pratiques sectaires.

Les procès-verbaux sont donc dressés sur base d'une notice correspondant à une infraction primaire (escroquerie, abus de confiance, blanchiment, séquestration, viol, exercice illégal de l'art de guérir,...).

Cette absence d'incrimination est un obstacle à l'établissement de statistiques pertinentes et au suivi optimal par le magistrat de référence des dossiers présentant un caractère sectaire. C'est également un obstacle pour donner des directives pertinentes en la matière.

Pour pallier ces problèmes, le bureau de la Cellule administrative de coordination de la lutte contre les organisations sectaires nuisibles (présidé par un membre du parquet général et composé d'un membre du parquet fédéral, de la police fédérale, de la Sûreté de l'état, du Service général du renseignement et de la sécurité des forces armées, de la cellule stratégique du ministre de la justice et avec comme invité le CIAOSN) a pris l'initiative de rédiger une circulaire (COL 17/2010) pour introduire un champ contexte "sectes" dans l'encodage informatique des dossiers répressifs. Cette circulaire est entrée en vigueur le 1er octobre 2010. Elle fournit des critères indicatifs, non exhaustifs permettant d'identifier un phénomène en ce compris un critère relatif à l'incitation à se priver de soins médicaux adéquats ou à la suggestion de soins inadéquats.

La circulaire fournit une méthode de travail uniforme pour les services de polices et pour les parquets. Les services de police doivent désormais encoder le champ contexte "sectes" après l'enregistrement de l'infraction sous l'indice d'infraction habituellement employé et correspondant au type d'infraction constatée. Le procès-verbal est adressé au parquet, une copie envoyée au Carrefour d'information d'arrondissement (qui renvoie au service central Terrorisme et sectes de DGJ/DJP le quel adresse une copie à titre d'information au procureur fédéral).

Lorsque le procès-verbal arrive au parquet, le magistrat de référence en matière de sectes vérifie l'exactitude de cette mention. Lorsque la mention ne figure pas

In elk parket houdt een referentiemagistraat zich bezig met de sekten.

Het probleem van het ontbreken van een specifieke tenlastelegging, waardoor geen verband kan worden gelegd tussen het vastgestelde misdrijf en de sektarische praktijken, is onmiddellijk opgedoken.

De processen-verbaal worden dus opgesteld op grond van een notitie die overeenstemt met een misdrijf van de eerste graad (oplichting, misbruik van vertrouwen, witwassen, opsluiting, verkrachting, onwettige uitoefening van de geneeskunde enzovoort).

Het ontbreken van een tenlastelegging maakt het onmogelijk relevante statistieken op te stellen over en te zorgen voor een optimale follow up, door de referentiemagistraat, van de dossiers met een sektarische dimensie. Het is ook een hinderpaal om terzake relevante richtlijnen uit te vaardigen.

Om die problemen te ondervangen, heeft het bureau van de Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties (voorzeten door een lid van het parket-generaal en samengesteld uit een lid van het federaal parket, de federale politie, de Veiligheid van de Staat, de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht en de beleidscel van de minister van Justitie, met het IACSSO als genodigde) het initiatief genomen een circulaire (COL 17/2010) op te stellen om in de geïnformatiseerde encodering van de strafdossiers een contextveld "sekten" op te nemen. Die circulaire is op 1 oktober 2010 van kracht gegaan. Ze verstrekt niet-uitputtende indicatieve criteria die de mogelijkheid bieden een fenomeen te identificeren, met inbegrip van een criterium met betrekking tot de aansporing zichzelf aangepaste medische zorg te ontzeggen of tot het suggereren van onaangepaste zorg.

De circulaire verstrekt een eenvormige werkmethode voor de politiediensten en de parketten. Voortaan moeten de politiediensten het contextveld "sekten" invullen na de registratie van het misdrijf onder de doorgaans gebruikte aanwijzing van misdrijf en overeenstemmend met het soort van vastgesteld misdrijf. Het proces-verbaal wordt overgezonden aan het parket en er wordt een kopie gestuurd naar het arrondissementeel informatiekruispunt (dat het doorstuurt naar de centrale dienst Terrorisme en Sekten van DGJ/DJP, die op zijn beurt ter informatie een kopie verzendt aan de federaal procureur).

Wanneer het proces-verbaal bij het parket aankomt, trekt de met de sekten belaste referentiemagistraat de juistheid van die vermelding na. Als die vermelding

alors que le phénomène apparaît, la mention peut être ajoutée.

La circulaire sera évaluée par les analystes du parquet général de Liège un an après son entrée en vigueur.

Le problème principal qui subsiste est lié au fait qu'il s'agit d'une compétence de la police fédérale alors que la majorité des procès-verbaux vont être dressés par des polices locales. Une formation va être organisée dans les mois à venir, notamment à leur attention.

— *Considérations sur la législation soumise à discussion*

La proposition de loi vise à incriminer "la déstabilisation mentale des personnes et les abus de la situation de faiblesse" en insérant deux nouveaux articles dans le Code pénal, à savoir les articles 442*quater* et 442*quinquies*.

M. Visart de Bocarmé indique avoir pris connaissance des documents parlementaires en ce compris le rapport des auditions déjà réalisées (DOC 52 0493/004), l'avis du Conseil d'État (DOC 52 0493/001) et les considérations théoriques qui ont été développées sur un texte identique.

L'intervenant est d'avis que les textes proposés paraissent énoncer en termes clairs et précis les comportements pouvant donner lieu à des poursuites et sont donc de nature à permettre au citoyen de prévoir raisonnablement les conséquences pénales de ses actes ou de ses abstentions.

Même si l'appréhension du phénomène est délicate, l'intervention du législateur constitue un signal fort dans la protection des plus vulnérables face aux agissements de ces mouvements qui ont cependant le droit d'exister dans nos systèmes démocratiques.

Indépendamment de la question du choix du législateur d'introduire des nouveaux articles plutôt que de procéder par "ajustement ou adjonction ou précision" dans le cadre d'articles existants, le texte constituera, en tout état de cause, une protection du faible contre les dérives commises au nom de ces libertés.

L'intervenant juge très intéressant d'ériger l'abus de la situation de faiblesse en une infraction autonome dans l'article 442*quinquies*. Jusqu'à présent, la notion, certes libellée autrement à différents endroits du Code pénal, ne constituait qu'une circonstance aggravante

ontbreekt terwijl het fenomeen opduikt, kan ze worden toegevoegd.

De circulaire zal één jaar na haar inwerkingtreding worden geëvalueerd door de analisten van het parket-generaal te Luik.

Het belangrijkste overblijvende knelpunt houdt verband met het feit dat het om een bevoegdheid van de federale politie gaat, terwijl de meeste processen-verbaal door de lokale politie worden opgesteld. De komende maanden zal, onder meer voor hen, een opleiding worden georganiseerd.

— *Overwegingen over de ter bespreking voorliggende wetsvoorstellen*

Het wetsvoorstel beoogt de mentale destabilisatie van personen en het misbruik van personen in een verzwakte positie strafbaar te stellen door in het Strafwetboek de twee nieuwe artikelen (442*quater* en 442*quinquies*) in te voegen.

De heer Visart de Bocarmé geeft aan dat hij kennis heeft genomen van de parlementaire documenten, met inbegrip van het verslag over de hoorzittingen die al hebben plaatsgehad (DOC 52 0493/004), het advies van de Raad van State (DOC 52 0493/002) en de theoretische overwegingen over een gelijkaardige tekst.

Volgens de spreker lijken de voorgestelde teksten in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen aan te geven welke gedragingen aanleiding kunnen geven tot vervolging, en dus van dien aard zijn dat ze het de burger mogelijk maken redelijkerwijze de strafrechtelijke gevolgen te voorzien van zijn daden, of van het feit dat hij niet handelt.

Het is weliswaar kies om het fenomeen te vatten, maar het optreden van de wetgever is een krachtig signaal voor de bescherming van de zwaksten ten aanzien van de manipulaties van die bewegingen, die in onze democratieën echter bestaansrecht hebben.

Ongeacht of de wetgever ervoor opteert nieuwe artikelen in te voegen, veeleer dan bestaande artikelen aan te passen, aan te vullen of te preciseren, zal de tekst de zwakke burger hoe dan ook beschermen tegen misbruiken die in naam van die vrijheden worden gepleegd.

De spreker vindt het bijzonder interessant dat het misbruiken van zwakte in artikel 442*quinquies* als een autonoom misdrijf wordt omschreven. Tot dusver vormde dat begrip, dat in verschillende artikelen van het Strafwetboek weliswaar anders wordt verwoord, slechts

d'infractions primaires (cf. article 376, alinéa 3, pour le viol ou l'attentat à la pudeur, article 405ter pour les coups, article 417ter, 1°, b, pour les tortures, article 433^{septies}, 2°, pour la traite des êtres humains, article 433^{decies} pour les marchands de sommeil,...).

Une des objections soulevées par le Conseil d'état était relative à la problématique du concours d'infractions dans la mesure ou le libellé des nouvelles incriminations permettait un "chevauchement" avec des infractions existantes (spécifiquement l'escroquerie). Nombreuses sont les hypothèses de concours. Il appartient au ministère public de choisir la qualification la plus adéquate. *In fine*, le juge décide, disqualifie ou acquitte.

Bien entendu, si l'on pose le problème de la nécessité absolue d'introduire ces nouveaux articles dans l'arsenal juridique, l'on peut constater que l'on faisait sans eux jusqu'à présent. Mais, l'intervenant rappelle les difficultés d'appréhension de la problématique et le manque de cohérence dans la gestion des dossiers liée à cette absence d'infraction autonome, auxquels l'ont tenté de remédier par l'introduction d'un champ contexte. Les infractions telles que libellées dans la proposition ont le mérite d'épouser davantage des situations de fait.

M. Visart de Bocarmé présente ensuite deux cas concrets, sortant du cadre des sectes:

1° le cas du prétendu thérapeute qui détourne un malade atteint d'une maladie grave mais curable d'une médecine classique avançant un conflit intérieur à régler dans le cadre d'une consultation. La personne décède.

Plusieurs préventions pourraient être envisagées. L'on pourrait tout d'abord recourir à la prévention d'homicide involontaire (coups ou blessures volontaires ayant entraîné la mort sans intention de la donner) avec la difficulté liée à l'établissement du coup ou de la blessure sans contact direct entre l'action du thérapeute et le corps du malade. Pourrait-on arguer de l'escroquerie? Pour le montant de la "consultation" alors que pour le "thérapeute" les discussions constituent une aide psychologique dans la souffrance? Ou encore, l'exercice illégal de l'art de guérir? La peine maximale est de 6 mois d'emprisonnement....

een verzwarende omstandigheid bij misdrijven van de eerste graad (zie artikel 376, derde lid, voor verkrachting of aanranding van de eerbaarheid, artikel 405ter voor slagen, artikel 417ter, 1°, b, voor foltering, artikel 433^{septies}, 2°, voor mensenhandel, artikel 433^{decies} voor huisjesmelkerij enzovoort).

Eén van de door de Raad van State geopperde bezwaren had betrekking op het vraagstuk van de samenloop van misdrijven, in die zin dat de omschrijving van de nieuwe tenlasteleggingen een "overlapping" met bestaande misdrijven — in het bijzonder met oplichting — mogelijk maakt. In veel gevallen kan van overlapping sprake zijn. Het openbaar ministerie moet de meest adequate kwalificatie kiezen. Uiteindelijk is het aan de rechter om te oordelen, te diskwalificeren of vrij te spreken.

Als men het thans absoluut nodig acht die nieuwe artikelen in het wettelijk instrumentarium op te nemen, kan men echter niet om de vaststelling heen dat het gerecht tot dusver het ook zonder die artikelen heeft kunnen stellen. De spreker wijst er evenwel op dat het vraagstuk moeilijk te vatten was, en dat het dossierbeheer ongestructureerd verliep door het ontbreken van het "autonoom misdrijf". Die beide pijnpunten probeerde men weg te werken door gebruik te maken van een contextveld. De misdrijven zoals die in het wetsvoorstel worden verwoord, hebben de verdienste dat ze beter aansluiten bij feitelijke situaties.

Vervolgens haalt de heer Visart de Bocarmé twee concrete gevallen aan, die verband houden met sekten.

1° Een zogenaamde therapeut raadt een patiënt met een ernstige, maar geneeslijke ziekte af zich tot de klassieke geneeskunde te wenden, onder het voorwendsel dat hij het "psychische probleem" van de patiënt met een raadpleging kan oplossen. De patiënt overlijdt.

Men kan de therapeut meerdere zaken ten laste leggen. Eerst en vooral zou men hem kunnen beschuldigen van onopzettelijke doodslag (onopzettelijke slagen en verwondingen met de dood tot gevolg, zonder het oogmerk te doden); daarbij rijst het probleem dat de slagen of de verwondingen werden toegebracht zonder direct contact tussen het optreden van de therapeut en het lichaam van de patiënt. Kan men gewag maken van oplichting ten belope van het bedrag dat voor de raadpleging werd betaald, terwijl de "therapeut" de raadpleging opvatte als psychologische bijstand om het lijden te verzachten? Of is in dit geval sprake van onwettige beoefening van de geneeskunde? De maximumstraf is in dat geval zes maanden gevangenisstraf.

2° la personne seule, âgée ou victime d'un handicap, désœuvrée, qui tombe sous le charme d'une dame jeune, souvent professionnelle, qui en quelques mois se fait "offrir" l'intégralité des économies de son nouvel "ami", une voiture,... et qui se volatilise lorsqu'il n'y a plus rien à "recevoir". Il n'y a pas d'escroquerie plaide-t-on, aucune manœuvre et juste une intention libérale dans le chef du plaignant, et puis, les donations ne sont pas révocables...

Et dans la mesure où il n'y a pas, dans l'arsenal législatif belge, d'infraction d'abus de faiblesse, il n'y a pas d'infraction...

Ces exemples concrets démontrent l'intérêt de la proposition de loi à l'examen et spécifiquement de l'article 442quinquies dépasse le contexte sectaire!

3. Exposé de M. Roland Planchar, journaliste Le Vif/L'Express

M. Roland Planchar, journaliste Le Vif/L'Express, se dit convaincu de l'utilité — voire de la nécessité — de la proposition de loi à l'examen. Certes, le texte a pour vocation principale de renforcer l'efficacité de la lutte contre les groupements sectaires nuisibles. Mais, il permettra sans nul doute de réagir contre d'autres types d'abus, commis en dehors de tels groupements.

Une personne peut être victime d'abus de faiblesse ou de déstabilisation mentale alors même qu'elle n'est pas l'adepte d'un mouvement sectaire.

L'exemple français de l'application de la loi About-Picard démontre que l'adoption d'une législation incriminant l'abus de faiblesse a en effet une portée plus large et fonctionne "seulement" de 5 à 10 % selon les années pour les mouvements sectaires. Elle permet de sanctionner les abus commis par des pseudo-psychothérapeutes (un titre non protégé) ou ceux commis sur des personnes âgées ("captation de fortune"). Dans le monde du travail, également, des abus de faiblesse sont concevables à l'égard d'employés soumis aux pressions de la direction.

En outre, la personne qui est enrôlée dans une secte n'est pas la seule victime de ses dérives. Les proches sont souvent des victimes indirectes de la secte qui encourage l'isolement de ses adeptes pour renforcer leur emprise sur eux.

2° Een alleenstaande, oudere, gehandicapte of werkloze man valt voor de charmes van een jonge vrouw, die in veel gevallen 'professioneel' optreedt, en die er in enkele maanden tijd in slaagt haar nieuwe 'vriend' al zijn spaargeld afhandig te maken, zich een auto te laten schenken enzovoort. Wanneer niets meer te rapen valt, verdwijnt de dame met de noorderzon. Gepleit wordt dat in dit geval geen sprake is van oplichting of van list; de klager was gewoon vrijgevig, en schenkingen kunnen niet worden herroepen ...

Aangezien "misbruik van zwakte" volgens het Belgische wettelijk instrumentarium geen misdrijf is, is er dan ook geen sprake van een misdrijf ...

Die concrete voorbeelden tonen het belang aan van het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel, en in het bijzonder van artikel 442quinquies, dat verder reikt dan de context van de sekten.

3. Uiteenzetting van de heer Roland Planchar, journalist bij Le Vif/L'Express

De heer Roland Planchar, journalist bij Le Vif/L'Express, is overtuigd van het nut én de noodzaak van het ter bespreking voorliggend wetsvoorstel. Hoewel het er in de eerste plaats toe strekt schadelijke sektarische organisaties efficiënter te bestrijden, zal het ontegensprekelijk ook andere vormen van misbruik, buiten dergelijke organisaties, mee helpen aanpakken.

Iedereen, ongeacht of hij of zij lid is van een sektarische beweging, kan het slachtoffer worden van misbruik omdat hij of zij in een verzwakte positie verkeert, of van mentale destabilisatie.

Het Franse voorbeeld van de toepassing van de wet About-Picard toont aan dat een wet die misbruik van personen in een verzwakte positie strafbaar stelt, inderdaad een ruimer toepassingsgebied heeft en, naar gelang van het jaar, slechts voor 5 à 10 % van de gevallen wordt toegepast op de sektarische bewegingen. Misbruik door zogenaamde psychotherapeuten (een niet-beschermde beroepstitel) of jegens ouderen (vermogensberoving) kan aldus worden bestraft. Ook op de werkvloer is misbruik van personen in een verzwakte positie niet denkbeeldig, met name ten aanzien van werknemers die door de bedrijfsleiding onder druk worden gezet.

Bovendien is de persoon die bij een secte wordt ingelijfd, niet het enige slachtoffer van de uitwassen van de secte. Mensen uit hun omgeving zijn vaak indirect slachtoffer van de secte, die aanstuurt op een afgezonderd leven voor de leden, om hen strakker in de greep te houden.

Pour ces victimes collatérales, la proposition de loi à l'examen revêt également une importance particulière.

Concernant le dispositif des articles 442^{quater} et 442^{quinquies}, l'intervenant juge que les références à des *pouvoirs imaginaires* ou à la *survenance d'événements chimériques* sont tout à fait adéquats pour qualifier les abus commis par les mouvements sectaires nuisibles.

Il cite l'exemple millénariste de l'imaginaire "fin du monde en 2012" et le prétendu accomplissement de "Thétans opérationnels" capables de traverser même les murs.

À l'instar de Mme Croonenberghs, l'intervenant estime que la minorité de la victime devrait être considérée comme une circonstance aggravante de l'infraction.

Par ailleurs, il eut été intéressant de retenir également comme circonstance aggravante la commission d'actes commis en groupe, de façon organisée: une pression sociale exercée par l'entourage peut également conduire à la déstabilisation d'une personne.

En conclusion, l'intervenant encourage le législateur à avancer dans la discussion de cette proposition de loi qui est attendue avec impatience par la société civile et qui, si elle avait été adoptée plus tôt, aurait pu prévenir un certain nombre de drames.

B. Échange de vues

M. André Frédéric (PS) constate que les intervenants confirment le constat à la base de la présente proposition de loi et souscrivent globalement à son objet. Notre pays connaît une évolution importante du phénomène sectaire, tant d'un point de vue quantitatif que qualitatif.

Il n'existe malheureusement pas de statistiques précises sur la question mais les questions traitées par le CIAOSN démontrent indéniablement une augmentation plus que significative du nombre d'organisations ayant des pratiques sectaires.

La nature même des organisations évolue elle aussi mais leur objectif reste le même à savoir formater les cerveaux de leurs adeptes et vider leur portefeuille.

M. Frédéric tient à rassurer les membres de la commission: les auteurs de la proposition de loi n'ont nullement l'intention de remettre en cause les libertés protégées la Constitution. Le texte ne vise par les

Ook voor die indirecte slachtoffers is het wetsvoorstel van bijzonder belang.

Aangaande de bepalingen van de artikelen 442^{quater} en 442^{quinquies} meent de heer Planchar dat de verwijzingen naar *denkbeeldige machten* of naar het *voorvallen van niet-bestaande gebeurtenissen* volkomen geschikt zijn om het misbruik door schadelijke sektarische bewegingen te kwalificeren.

Hij geeft het voorbeeld van de millenaristische stroming die voor 2012 het einde van de wereld voorspelt, alsook het voorbeeld van de zogenaamde "Staat van Opererende Thetan", waardoor iemand dwars door een muur zou kunnen stappen.

Evenals mevrouw Croonenberghs stelt hij dat de minderjarigheid van het slachtoffer moet worden beschouwd als een verzwarende omstandigheid van het misdrijf.

Bovendien was het interessant geweest eveneens het georganiseerd en in groep plegen van feiten als verzwarende omstandigheid in aanmerking te nemen: sociale druk die door de omgeving wordt uitgeoefend, kan immers ook leiden tot mentale destabilisatie.

Tot slot spoort de heer Planchar de wetgever ertoe aan de afhandeling van dit — door het middenveld langverwachte — wetsvoorstel te bespoedigen; als het al eerder was aangenomen, hadden sommige drama's kunnen worden voorkomen.

B. Gedachtewisseling

De heer André Frédéric (PS) stelt vast dat de gast-sprekers akkoord gaan met het uitgangspunt van dit wetsvoorstel en dat ze algemeen de strekking ervan steunen. In ons land is een belangrijke evolutie van het sektefenomeen aan de gang, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Helaas bestaan over deze aangelegenheid geen nauwkeurige statistieken, maar uit de vragen die het IACSSO behandelt, blijkt ontegensprekelijk dat het aantal organisaties met sektarische praktijken meer dan significant stijgt.

Voorts verandert ook de aard van de organisaties, maar hun doel blijft hetzelfde: de aanhangers hersenspoelen en ze geld uit de zakken kloppen.

De heer Frédéric wil de commissieleden echt geruststellen: de indieners van het wetsvoorstel hebben geenszins de bedoeling de grondwettelijk beschermde vrijheden ter discussie te stellen. De tekst beoogt niet

organisations sectaires à proprement parler mais tend à sanctionner les dérives liées à certaines pratiques sectaires, qu'elles émanent d'un groupe ou qu'elles soient l'œuvre d'un individu déterminé (par exemple, les pratiques d'une personne qui se dit psychothérapeute).

L'intervenant remarque en outre qu'en France, si la loi About-Picard a, depuis son entrée en vigueur, permis la condamnation d'une petite dizaine de sectes, elle a surtout permis d'agir dans une centaine de cas d'abus de faiblesse dont la majorité des victimes étaient des personnes âgées. La portée du texte de la proposition de loi, s'il est adopté, sera donc beaucoup plus large.

M. Frédéric salue ensuite l'ensemble des améliorations suggérées par les personnes entendues par la commission. Il retient notamment la proposition de considérer la minorité de la victime ou l'incapacité permanente résultant de l'infraction comme circonstances aggravantes. Il faudra également réfléchir aux types de peines pouvant être prononcées (par exemple, l'interdiction d'exercer telle ou telle activité), à une définition de l'infraction permettant de sanctionner les actes posés en groupe, ou encore aux règles relatives à la prescription.

L'intervenant précise que les auteurs de la proposition de loi tenteront d'intégrer ces diverses remarques dans les amendements en préparation, lesquels tiendront également compte des remarques formulées au cours de la précédente législature par le Conseil d'État.

L'intervenant insiste sur la nécessité de créer l'outil le plus efficace possible pour les acteurs de terrain. À cet égard, il précise que l'une des modifications envisagées consiste à conditionner toute condamnation sur la base des articles à l'examen par un recours à un collège d'experts appelés à se prononcer sur la situation de faiblesse et la capacité de discernement de la victime.

M. Frédéric ajoute qu'en Belgique, de nombreuses victimes se sentent démunies et ignorent à qui elles peuvent s'adresser. D'après ses informations, certaines personnes s'adressent même à des sections locales de l'Union Nationale de Défense des familles et de l'Individu (UNADFI) en France. Il est donc important d'améliorer la formation des acteurs et de garantir un meilleur accompagnement.

de sektearische organisaties in de eigenlijke zin van het woord, maar strekt ertoe de ontsparingen in verband met bepaalde sektearische praktijken te bestraffen, ongeacht of die uitgaan van een groep, dan wel het werk zijn van een bepaalde persoon (bijvoorbeeld de praktijken van iemand die zich voor psychotherapeut uitgeeft).

Voorts merkt de spreker op dat, hoewel in Frankrijk sedert de inwerkingtreding van de "wet About-Picard" iets minder dan tien sekten konden worden veroordeeld, die wet het vooral mogelijk heeft gemaakt op te treden in een honderdtal gevallen waarin misbruik werd gemaakt van de zwakheid van de — voor het merendeel bejaarde — slachtoffers. Indien de tekst van het wetsvoorstel wordt aangenomen, zal de draagwijdte daarvan dus veel ruimer zijn.

Vervolgens toont de heer Frédéric zich opgetogen over alle veranderingen die de door de commissie gehoorde personen hebben gesuggereerd. In de eerste plaats blijft hem het voorstel bij om de minderjarigheid van het slachtoffer of de blijvende invaliditeit als gevolg van het strafbare feit als verzwarende omstandigheden te beschouwen. Daarnaast zal moeten worden nagedacht over de soorten straffen die kunnen worden opgelegd (bijvoorbeeld het verbod deze of gene activiteit uit te oefenen), over een omschrijving van het misdrijf op grond waarvan in groep gepleegde feiten kunnen worden bestraft; alsmede over de verjaringsregels.

De spreker preciseert dat de indieners van het wetsvoorstel zullen proberen die verschillende opmerkingen op te nemen in de amendementen die momenteel in voorbereiding zijn, en waarin ook rekening zal worden gehouden met de tijdens de vorige zittingsperiode door de Raad van State geformuleerde opmerkingen.

De spreker beklemtoont dat het noodzakelijk is te voorzien in een zo doeltreffend mogelijk instrument voor de betrokkenen in het veld. In dat verband merkt hij op dat een van de overwogen wijzigingen erin bestaat voor elke veroordeling op grond van de ter bespreking voorliggende artikelen de voorwaarde op te leggen dat ze moet zijn onderzocht door een college van deskundigen die zich moeten uitspreken over de zwakte en het onderscheidingsvermogen van het slachtoffer.

De heer Frédéric voegt daaraan toe dat in België veel slachtoffers zich hulpeloos voelen en niet weten bij wie zij terecht kunnen. Volgens de informatie waarover hij beschikt, wenden sommige mensen zich zelfs tot plaatselijke afdelingen van de Union nationale de Défense des Familles et de l'Individu (UNADFI) in Frankrijk. Het is dus belangrijk de opleiding van de actoren te verbeteren en een betere begeleiding te garanderen.

Mme Sonja Becq (CD&V) remarque que la proposition ne vise pas uniquement les victimes de sectes mais également, plus largement, les personnes vulnérables. Le texte proposé est-il similaire à celui de la loi française? Quelle évaluation peut-on faire de cette loi? Des auditions organisées sous la précédente législature, l'on peut retenir que ladite loi n'a jamais conduit jusqu'à présent à la dissolution d'un groupement à caractère sectaire.

Dans son intervention, le procureur général près la cour d'appel de Liège a souligné l'intérêt de disposer, dans l'arsenal pénal, d'une infraction autonome permettant de mieux coller à la situation de fait. Pourtant le Conseil d'État, dans son avis du 16 mars 2009 (voir DOC 53 0493/002), avait formulé plusieurs remarques quant à l'articulation des dispositions proposées avec les dispositions pénales existantes. Le Conseil d'État relevait notamment des similitudes entre l'article 442*quater* proposé et l'article 142 du Code pénal. Ne doit-on pas par conséquent reformuler les dispositions à l'examen?

L'intervenante se demande ensuite si les textes proposés ne posent pas problème quant à la question de la preuve. Ne devrait-on pas plutôt considérer la vulnérabilité d'une personne comme circonstance aggravante d'infractions existantes, ce qui permettrait d'objectiver le débat?

Mme Becq aborde ensuite la question du harcèlement au travail. De tels comportements pourraient-ils eux aussi tomber dans le champ d'application de l'article 442*quinquies*?

Enfin, le Plan national de sécurité 2011 n'avait-il pas fait de la protection des personnes vulnérables une priorité?

Mme Kristien Van Vaerenberg (N-VA) retient des diverses interventions que l'absence de statistiques sur le phénomène résulte de l'absence d'une incrimination spécifique dans le Code pénal. Elle constate en outre que tous les intervenants sont favorables à l'inscription de pareille incrimination dans l'arsenal législatif.

L'intervenante se demande comment organiser au mieux la prévention dans ce domaine.

M. Cédric Visart de Bocarmé, procureur général près la Cour d'appel de Liège, répond tout d'abord que la question de la prescription est une question qui revient régulièrement. L'intervenant se dit réticent à envisager

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) merkt op dat het wetsvoorstel niet alleen betrekking heeft op de slachtoffers van sekten, maar ook, meer in het algemeen, op mensen die kwetsbaar zijn. Is de voorgestelde tekst vergelijkbaar met die van de Franse wet? Hoe kan die wet worden geëvalueerd? Uit de tijdens de vorige zittingsperiode georganiseerde hoorzittingen kan worden onthouden dat die Franse wet tot dusver nooit heeft geleid tot de ontbinding van een sektarische beweging.

In zijn betoog heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik erop gewezen dat het belangrijk is in het strafrechtelijk instrumentarium te beschikken over een autonoom misdrijf, om beter bij de feitelijke situatie te kunnen aansluiten. Desalniettemin heeft de Raad van State in zijn advies van 16 maart 2009 (zie DOC 52 0493/002) een aantal opmerkingen geformuleerd over de verhouding van de voorgestelde bepalingen tot de bestaande strafbepalingen; de Raad van State wees in het bijzonder op de gelijkenissen tussen het voorgestelde artikel 442*quater* en artikel 142 van het Strafwetboek. Moeten de ter bespreking voorliggende bepalingen dus niet anders worden geformuleerd?

Vervolgens vraagt de spreekster zich af of de voorgestelde teksten geen problemen opleveren in verband met de bewijsvoering. Ware het niet raadzaam iemands kwetsbaarheid te beschouwen als een aan een bestaand misdrijf gekoppelde verzwarende omstandigheid, wat het debat zou objectiveren?

Vervolgens staat mevrouw Becq stil bij het vraagstuk van het pesten op het werk. Kunnen dergelijke gedragingen ook binnen de toepassings sfeer van het voorgestelde artikel 442*quinquies* vallen?

Tot slot wenst zij te vernemen of het Nationaal Veiligheidsplan 2011 prioriteit maakt van de bescherming van de kwetsbare personen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) brengt in herinnering dat tijdens de hoorzittingen meermaals is gesteld dat het ontbreken van statistieken over het verschijnsel het gevolg is van het ontbreken van een specifieke strafbaarstelling in het Strafwetboek. Bovendien constateert ze dat alle sprekers ervoor gewonnen zijn dat een dergelijke strafbaarstelling in het wettelijk instrumentarium wordt opgenomen.

De spreekster vraagt zich ook af hoe terzake preventie het best wordt georganiseerd.

Allereerst antwoordt *de heer Cédric Visart de Bocarmé, procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik*, dat het verjaringsvraagstuk geregeld ter sprake wordt gebracht. De spreker is geen voorstander van een

une modification des règles en la matière car le système actuel est cohérent et tient compte de la répartition des infractions en crimes, délits et contraventions. Les infractions susceptibles d'être commises par des organisations de nature sectaire sont généralement des délits pour lesquels le délai de prescription est cinq ans. Délai, qui en cas d'interruption, peut aller jusqu'à dix ans. Un autre aspect concerne le point de départ à prendre en compte pour le calcul de la prescription. Lorsque les comportements sont répétés dans le temps, ce sera le dernier fait infractionnel qui constituera le point de départ. Ces règles semblent suffisantes dans la mesure où au plus le délai sera long, au plus il sera difficile de rassembler les preuves et au plus les droits de la défense seront mis à mal. L'intervenant se réfère à cet égard à la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme relative au respect du délai raisonnable.

M. Visart de Bocarmé confirme qu'à la différence de la France, il n'existe pas d'associations chargées de la défense des intérêts des victimes. Cependant, il existe des services d'accueil au parquet ou dans les maisons de justice et peut-être pourrait-on envisager d'améliorer la formation des assistants de justice afin de les sensibiliser à la question et de leur permettre de réagir de la manière la plus adéquate possible, voire d'en spécialiser certains.

L'intervenant confirme que le nombre de dossiers est peu élevé (10 en 2006, 8 en 2007, 12 en 2008, 6 en 2009, 5 en 2010 et 1 depuis le 1er janvier 2011). L'adoption de la présente loi ne manquera toutefois pas de conscientiser les victimes et de les inciter à porter plainte.

Mme Véronique Laurent, substitut, rappelle que la question de la preuve est une question de fait qui doit être appréciée par le magistrat. Le recours systématique à un collège d'experts, comme le propose M. Frédéric, n'est nullement nécessaire. Il faut garder à l'esprit les coûts des expertises qui, faut-il le rappeler, grèvent lourdement le budget de la Justice. Pareille expertise requiert également un temps considérable. Rien n'empêche par contre le magistrat d'y recourir ponctuellement, dans les cas où il jugera les éléments en sa possession insuffisants pour se forger une opinion. L'intervenante ajoute que, dans le domaine de la preuve, les constatations opérées par la police au cours de leur enquête revêtent une importance toute particulière et sont susceptibles de démontrer qu'une personne est en état de faiblesse.

wijziging van de regels terzake, omdat de vigerende regeling coherent is en rekening houdt met de opsplitsing van de misdrijven in misdaden, wanbedrijven en overtredingen. De misdrijven die sektarische organisaties kunnen plegen zijn doorgaans wanbedrijven waarvoor de verjaringstermijn vijf jaar bedraagt; in geval van stuiting kan die termijn oplopen tot tien jaar. Een ander aspect heeft betrekking op het tijdstip dat als aanvangspunt in aanmerking moet worden genomen om de verjaringstermijn te berekenen. Zo het strafbaar gedrag in de tijd wordt herhaald, zal het laatste strafbaar feit als aanvangspunt van de verjaring gelden. Kennelijk volstaan die regels, aangezien een langere verjaringstermijn ook impliceert dat het moeilijker wordt bewijzen te verzamelen en, bijgevolg, dat de rechten van de verdediging onder druk komen te staan. In dat verband verwijst de spreker naar de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens aangaande de inachtneming van een redelijke termijn.

De heer Visart de Bocarmé bevestigt dat, anders dan in Frankrijk, er bij ons geen verenigingen bestaan die de belangen van de slachtoffers behartigen. Wel bestaan er bij het parket of in de justitiehuzen opvangdiensten. Het valt misschien te overwegen de opleiding van de justitieassistenten te verbeteren, teneinde hen van het vraagstuk bewust te maken en hen in staat te stellen zo efficiënt mogelijk te reageren; men zou sommigen onder hen zelfs kunnen specialiseren.

De spreker bevestigt dat er slechts weinig dossiers werden ingediend (10 in 2006, 8 in 2007, 12 in 2008, 6 in 2009, 5 in 2010 en 1 sinds 1 januari 2011). De goedkeuring van dit wetsvoorstel zal de slachtoffers echter sensibiliseren en hen ertoe aanzetten een klacht in te dienen.

Mevrouw Véronique Laurent, substituut, brengt in herinnering dat het vraagstuk van de bewijsvoering een feitelijke kwestie is die door de magistratuur moet worden beoordeeld. De systematische verwijzing naar een college van deskundigen, zoals de heer Frédéric voorstelt, is geenszins noodzakelijk. We mogen niet over het hoofd zien dat deskundigenwerk veel kost en zwaar op de begroting van Justitie weegt. Bovendien vergen dergelijke deskundigenonderzoeken heel veel tijd. Niets belet een magistratuur evenwel nu en dan een dergelijk onderzoek te doen uitvoeren, zo hij meent over te weinig elementen te beschikken om zich een oordeel te kunnen vormen. De sprekerster voegt daaraan toe dat, qua bewijsvoering, de bij het politieonderzoek gedane vaststellingen bijzonder belangrijk zijn en kunnen aantonen of een persoon zich al dan niet in een toestand van zwakte bevindt.

Concernant le chevauchement possible de l'infraction proposée à l'article 442quinquies sur la prévention de harcèlement, l'intervenante rappelle que l'article 442bis conditionne les poursuites en matière de harcèlement par la plainte de celui qui s'en prétend la victime. Tel n'est pas le cas de l'article 442quinquies proposé. La peine diffère également: l'amende est beaucoup plus basse que celle proposée dans la disposition.

M. Roland Planchar, journaliste au Vif/L'Express, reconnaît que, en matière de preuves, il faudra tenir compte des déclarations des uns et des autres. Toutefois, dans la majorité des cas, il sera facile de dire qui a reçu de l'argent et qui en a donné. Ca n'établira pas nécessairement le caractère sectaire d'un groupement mais permettra d'établir la direction de l'abus de faiblesse de qui vers qui.

La prescription a pour objectif de protéger l'auteur contre des poursuites qui seraient lancées contre lui tardivement alors qu'il se serait amendé depuis longtemps. En l'occurrence toutefois, l'intervenant pense que le gourou d'une secte ne change jamais sa conduite. Raison pour laquelle il juge que le délai de prescription pourrait être allongé. Il faut en effet permettre à la victime de se reconstruire. Or, ce processus de reconstruction est variable et peut prendre, chez certaines victimes, de nombreuses années, un délai incompatible avec l'actuel délai de prescription.

Mme Alice Croonenberghs, membre du Service Terrorisme et Sectes de la Police fédérale, répond à Mme Becq que rien n'est prévu dans le plan national de sécurité en matière de lutte contre les sectes.

En matière de prévention, la situation française diffère sensiblement de la situation belge. La mission interministérielle de vigilance et de lutte contre les dérives sectaires (MIVILUDES) est un organisme ayant comme mission d'observer et d'analyser le phénomène des dérives sectaires. Il garantit l'échange d'informations entre les services publics concernés. Le Centre belge d'information et d'avis sur les organisations sectaires nuisibles (CIAOSN) constitue, au contraire, un centre d'information indépendant.

Du point de vue de la protection des droits des victimes, la situation est également différente. Les associations françaises sont bien structurées et la loi leur permet d'ester en justice en lieu et place des victimes qu'elles représentent. Tel n'est pas le cas en Belgique.

In verband met de eventuele overlapping tussen het in artikel 442quinquies voorgestelde misdrijf en de preventie van pesten, stipt de spreekster aan dat, overeenkomstig artikel 442bis, vervolging wegens pesten pas kan worden aangevat als het vermeende slachtoffer een klacht heeft ingediend. Dat is niet het geval in het voorgestelde artikel 442quinquies. De straf verschilt eveneens: de in artikel 442bis opgenomen geldboete ligt veel lager dan die in de voorgestelde bepaling.

De heer Roland Planchar, journalist bij Le Vif/L'Express, erkent dat bij de bewijsvoering rekening zal moeten worden gehouden met de verklaringen van de verschillende betrokkenen. Doorgaans valt echter makkelijk uit te maken wie geld heeft ontvangen en wie er heeft geschonken. Daaruit kan niet noodzakelijk worden afgeleid dat een groepering sektarische trekken heeft, maar misschien wie van wiens zwakte misbruik heeft gemaakt.

Het doel van verjaring is de dader te beschermen tegen vervolging die heel lang na de feiten tegen hem zou worden ingesteld, ofschoon hij inmiddels al lang zijn leven heeft gebeterd. In casu denkt de spreker echter dat een goeroe van een secte zijn gedrag nooit zal wijzigen. Daarom vindt hij dat de verjaringstermijn zou kunnen worden verlengd. Het slachtoffer moet immers de mogelijkheid krijgen een nieuw bestaan op te bouwen. Dat proces verschilt van persoon tot persoon en kan bij sommige slachtoffers jaren duren, een duurtijd die onverenigbaar is met de thans geldende verjaringstermijn.

Op de vraag van mevrouw Becq antwoordt *mevrouw Alice Croonenberghs, lid van de Dienst Terrorisme en Sekten van de Federale Politie*, dat de strijd tegen de sekten nergens in het Nationaal Veiligheidsplan wordt vermeld.

Inzake preventie verschilt de situatie in Frankrijk sterk van die in België. De door Frankrijk ingestelde MIVILUDES (Mission interministérielle de vigilance et de lutte contre les dérives sectaires) heeft als taak het verschijnen van de sektarische uitwassen te observeren en te analyseren. De instantie garandeert dat informatie wordt uitgewisseld tussen de diverse betrokken overheidsdiensten. Het in België actieve Informatie- en adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties (IASSO) is daarentegen een onafhankelijk informatiecentrum.

Ook de bescherming van de rechten van de slachtoffers is in de beide landen verschillend. De Franse verenigingen zijn goed gestructureerd en de wet biedt hen de mogelijkheid een rechtsgeding aan te spannen namens de slachtoffers die zij vertegenwoordigen. Dat is in België onmogelijk.

Mme Véronique Laurent, substitut, précise qu'en matière de prévention, la cellule administrative de coordination de la lutte contre les organisations sectaires nuisibles qu'elle préside pourrait jouer un rôle. Cette cellule, créée en 1998, a été réactivée et s'est penchée sur plusieurs aspects de la matière (formation, rédaction de la circulaire COL 17/2010,...). Une brochure expliquant le fonctionnement de la cellule a par ailleurs été rédigée afin d'informer et de lutter contre le désintérêt constaté chez plusieurs acteurs censés participer à ses travaux.

Volgens *mevrouw Véronique Laurent, substituut*, zou de door haar voorgezeten Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties inzake preventie een rol kunnen spelen. Die in 1998 opgerichte cel is opnieuw geactiveerd en heeft zich over verschillende aspecten van deze aangelegenheid gebogen (opleiding, redactie van circulaire COL 17/2010,...). Overigens werd een brochure uitgebracht waarin de werking van de cel wordt toegelicht, met als doel opnieuw interesse te wekken bij verschillende actoren die worden verondersteld aan de werkzaamheden van de cel deel te nemen, en ze te informeren.